

flacăra

anul xxxiii
7 (1496)
VINERI
17 FEBRUARIE
1984

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Pacea iernii

Fotografie de ELENA GHERA

Morene

În sus, către septentrion, morene
ca păsări mari cu trupuri marmorene
răzace, alb stigmat, pe emisfer,
precum păcatul strigător la cer.

Sînt pietre sau idei dintru diluvii,
rotunde aferisme cu efluvii
de muzici de Sibelius, de Grieg,
cu melodii ce lasă dulce frig.

Și ah! triste'ea din tăcerea dură,
din ochii ce privind-le, îndură
din evi primari sfidarea lor pustie
și ne ap'ecă spre arheologie.

Fantaste turme, picarești omături,
ele păresc în jos, cu noi, alături,
și ne arată, printre renii rari
răscrucea-n care-au trîndăvit ghețari.

Le-a nălucit ființa mea nomadă
ca pe o mână rece, ca pe-o nadă, —
în căutarea lor sedus m-am dus,
sub aurore boreale-n sus.

Morene sînt? Sau anii noștri, poate,
din gori rîle ce lăsară roade
de pătră-n chip rotund, cristalizat.
Trecutul doarme dur, stratificat.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU

Campania de primăvară bate la ușă

Poate să intre?

(pag. 2)

Din Bărăgan sîntem, în Bărăgan ne întoarcem

Reporterii revistei, martori oculari în inima Cîmpiei Române

(pag. 4, 5, 8).

Avem nevoie de bufetele care sînt
și mai ales de cele care nu sînt —
afirmă redactorii noștri
după un raid prin întreprinderi

(pag. 6)

Orice modă a fost la început contestată

o amplă anchetă despre inițiatorii
și imitatorii modei vestimentare

(pag. 23)

Mircea Lucescu: „La capitolul beneficii,
aș trece și înrîngerile“

Acest paradox este explicat în interviul
de la pagina 20

O ȘANSĂ PENTRU CEI CARE NU AU CUMPĂRAT
ÎNCĂ MĂRȚIȘOARE: anul 1984 este un an bisect,
deci, pînă la 1 martie mai sînt 12 zile și nu 11,
ca în anii obișnuiți. 12 sau 11, 1 martie se apropie!

Campania de primăvară bate la ușă. Poate să intre ?

● Să iubești tractorul ca pe un cal ● Adie o speranță în Buzău ● Rămîne ca iarna să fie iarnă ●

Altfel, cum am minca piine ? !

Afară e vreme închisă, cu norii căzuți peste lume. Din cînd în cînd burnițează. În micul birou cit o gheretă, ziua intră greu prin ușă cu fereastră ca o părere, înăuntru se face economie și nu arde becul. Șeful, maistrul Ion Gordea, aplecat peste citeva hirtii, face socoteală. Cîte tractoare s-au reparat din cele 23 pe care le are, cite pluguri din cele 14 tip PP4X30, cite din cele PP8X30, cite discuri GD6 4 pentru A1.800A..., cite au mai rămas, dacă sînt în grafic ? Sînt ! Campania de primăvară bate la ușă și poate să intre liniștită. Aproape toate mașinile sînt gata să pătrundă în cîmp. Nu-și face, de altfel, de multă vreme grijă, de cînd îl are la atelier pe „omul nostru de bază”. Pe Costel Voicu. Voicu se face luntre și punte, nu doar, nu mîncă pînă nu rezolvă o treabă. Cu cit e mai grea sau mai grabnică cu atît ambiția îi e mai mare.

Dorind să scriem despre un bun tractorist din județul Buzău, județ cu o mare parte de Bărăgan în geografia sa, directorul de la S.M.A. Săgeata, ing. Pavel Petică, ne recomandă „un mecanic agricol de la Secția a 8-a care deservește C.A.P. „Înfrățirea” Buzău, acolo unde țărănul e în primul rînd tractorul și mașina agricolă, unde nu mai există țărani ci, cel mult cîțiva orășeni care mai fac agricultură”. De fapt, ni-l recomandă pe Costel Voicu pentru sine însuși, pentru că este „un băiat de excepție”. „Putem spune că e cel mai bun pe tot S.M.A.-ul și chiar pe tot județul, afirmă cu sinceritate, fără umbră de reținere, șeful de secție Ion Gordea. E și el maistrul, a urmat ca și mine școala de maistri agricoli, dar nu-i place munca de conducere și preferă mecanica. El s-a născut pentru fiare, dom'le !”

Cel „născut pentru fiare” e o mină de om, scund și puțin la trup ca un adolescent. Ochișii săi albaștri ca peruzeaua sînt calmi și adînci, expresivi, în ei resimți bărbatul inteligent și matur care este. Bărbatul de 37 de ani, cu 20 de ani de muncă în spate și o biografie grea pe care a stăpînit-o însă cu putere, cu forță, cu demnitate. Prin harul muncii sale. A venit pe lume nu cum s-ar crede într-o comună de cîmpie cu peisajul dominat de caii-putere și zumzetul tractoarelor, ci într-una de munte — Lăpoș, jud. Prahova — și a deschis ochii pe carul cu boi al familiei și pe truda lor în a ara cite un pic de pămînt aruncat pe coaste. Primele noțiuni despre tractoare și de mecanică au fost teoretice, le-a aflat în școala generală și erau ca ceva din povești, ca o fascinație. Atunci s-a decis să se facă tractorist, să stăpînească o asemenea mașină cu care să străbată întinderile cîmpului. Putea să decidă singur, era de la 13 ani cap de familie, ca primul născut al unei familii cu 4 copii rămași fără tată. În 1963 termină Școala profesională de mecanici agricoli de la Smeeni, județul Buzău, și este repartizat ca tractorist la S.M.A. Stîlpu în brigada de la C.A.P. Gherăseni, unde își făcuse toate stagii de practică și unde lucruse verile, cot la cot cu ceilalți tractoriști și sta aproape în picioare la volan fiindcă nu-i ajungeau în picioare la pedale. „Eu, cea mai mare parte a vieții mele mi-am petrecut-o în mijlocul tractoarelor astea, începe să-și depene biografia la întrebarea noastră. Din prima zi, de cînd am terminat școala m-am urcat pe tractor. Am avut ca șef de brigadă un om bun, un om în vîrstă care știa să respecte meseria. Cum te vedea că ai stofă te încuraja, îți trezea încredere în tine, te făcea să te simți puternic. Nea Grigore Tarara. Îi port o frumoasă imagine și chiar recunoștință. A avut încredere în mine, mi-a dat imediat tractor, un U-27 și o combină C-1. — nimerisem direct în campania de recoltare —, cele mai avansate mașini de pe vremea aia și, la treabă ! Am reușit să treier și eu la fel cu cei vechi din brigadă”. Prima chenzină și-a rezervat-o sieși, apoi a fost tatăl fraților săi. Iarna, a învățat cu tractorul său U-27 moara din Gherăseni. Cînd era ger, se scula de 2-3 ori pe noapte ca să-i pornească motorul să nu înghețe. Cînd simțea că i se lipesc genele iar răsufierea se făcea promoroacă în jurul gurii, se ducea în vagonul dormitor unde dormea, lua o pătură și acoperea motorul. (Cu dragostea ancestrală a țărănului cînd întinde țolul pe spatele calului !). Patru ani la rînd a fost frunțșul nr. 1 al S.M.A. Stîlpu. Lucra 1 000 de hectare pe an. În luna august, atîngea, de regulă, 100-110 hectare. Este maximum posibil pentru un om, pentru un tractorist. „Viața mea personală am lăsat-o pe locul doi. Fără nici un regret. M-am înșurat tîrziu, la 27 de ani, mi-am rostuit o casă, o familie în satul meu de munte în care merg rar și stau puțin. Fiecare cu destînlul lui. Al meu acesta este. Să fac să crească piine pentru oameni”. A urmat școala de maistri la șeral. Ea l-a dat jos de pe tractor și l-a adus într-un atelier.

Așa a descoperit că de fapt, pasiunea sa e mecanica. Prin ea ajută nu un tractor care dă piine ci zeci. Iubea tractorul pentru că îi înțelegea alcătuirea, sufletul și, destinul. A învățat strungărie, sudură — autogena nu i-a plăcut deloc la început dar și-a înfrînt repede acest refuz interior cu rațiunea sa mereu trează asupra necesității — lăcătușerie și de toate. Este unicul muncitor, maistrul, șef al acestui atelier. Cînd cade un motor vara, nu se dezlipește de lingă el pînă nu-l face să meargă. A pus la punct un atelier mobil pe o remorcă așa încît trei anotimpuri din an e tot pe cîmp, în capul tarlalei, lingă tractoriști, lingă tractoare.

Cînd se mai duce și pe-acasă ? Să n-avem grijă, „să nu mă socotiți chiar un eroi. Acum, iarna, mă duc săptămînal. În campanii se mai cer și sacrificii. Altfel, cum am minca piine ? !”

CICI IORDACHE-ADAM ■

Pentru mecanizatori se poate face mai mult

S.M.A. Urziceni execută lucrări mecanizate pe o suprafață de aproape 20 000 hectare, pămîntul a 7 ceapeuri și al I.A.S. din localitate. Că e o stațiune mare sau mică, are mai puțină importanță. Important este că în anul care a trecut stațiunea și-a depășit planul: venituri mai mari decît cele planificate, economii la capitolul cheltuieli de peste două milioane și jumătate de lei. S-au înregistrat economii la toate elementele prețului de cost: carburant, reparații, retribuții, amortisment. Deci lucrurile stau cit se poate de bine.

Dacă mecanizatorii de la Centrul

ușoare. Din cei 210 mecanizatori necesari avem doar 185. Tutelăm un liceu agroindustrial cu treapta I și o școală profesională cu 33 de locuri. Din cei 33 de absolvenți din fiecare an, puțini ajung să lucreze la S.M.A. În anul 1960, cînd am fost repartizat după terminarea facultății, tractoriști erau răsfațați satelor. Era concurență mare între ei să prindă un tractor. Acum balanța preferințelor nu înclină în favoarea meseriei de mecanizator”.

OPREA GEORGESCU ■

Prevederea și mama înțelepciunii

După începutul anului a nins doar ca să nu se spună că nu a nins și la Poșta-Cîlnău, abia de-un lat de palmă, însă acum plouă și oamenii se bucură ca de o veste bună, griul s-a mai înălțat un pic, abia de-acum încolo ar fi cazul să dea o zăpadă ca lumea și să se păstreze cîteva săptămîni măcar, dar uite că zăpada asta nu cade, în schimb luna în care am intrat se anunță la fel de ploioasă ca și ianuarie. Oricum, zice Ștefan Jipa, directorul S.M.A.-ului, anul acesta a început mai bine decît anul trecut, cînd pămîntul n-avea mai multă apă decît o rufă stoarsă. Și fie că-l vedem, mai rar fie că-l bănuim numai după lumina strecurată prin perdeaua cenușie de nori, soarele se așază la începutul fiecărei zile într-un unghi mai deschis față de pămînturile dintre Buzău și Rîmnicu Sărat, unde se află și Poșta-Cîlnău și unde mecanizatorii, vreo 460 la număr, au de lucrat aproape 15 000 de hectare. Tot aici și tot acum se hotărăște și felul cum vor fi lucrate alte pămînturi din județul Buzău, zice Ștefan Jipa, fiindcă Poșta-Cîlnău

aici prea tîrziu. Din totalul de 295 tractoare cite trebuiau reparate în această iarnă, fuseseră reparate chiar 295 și astfel 115 discuri, 144 grape, 84 semăntori, 68 mașini fito-sanitare. Operații mai simple fuseseră executate chiar secțiile S.M.A.-ului, în satele Cochirleacu, Blăjani, Sudiți, Zărnești, Bobocu Racovițeni. Iar șeful atelierului, maistrul Gheorghe Ene, împreună cu oamenii săi, dintre ale căror nume ar fi să le amintim pe ale lui Gheorghe Soare, Moise Roșu, Constantin Docu, sau Iosif Andron, și-au creat astfel răgazul necesar ca pînă la 1 martie să încheie, fără grabă, repararea celor 145 de combine C-12 și Carp, dintre care jumătate au și fost reparate pînă acum. Or, asta înseamnă că începînd cu prima zi din martie ar putea cules pînă și porumbul care va fi semănat abia în aprilie, ori griul care a prînit să se înalte și să facă să adie speranța unui an mai bun.

La Poșta-Cîlnău primăvara poate să vină oricînd, spune Ștefan Jipa, directorul S.M.A.-ului, dar pînă atunci n-astrică totuși ca iarna să fie iarnă și să mai aștearnă un pic de zăpadă.

DUMITRU ELIADE ■

Primăvara sub roți

Rar mi-a fost dat să văd un „semetez” zis mai nou un S.M.A. care să nu stea în noroi pînă în gît. Stațiunea fără noroi e ca tractoristul la două ace, cu țîlind și papion, cu unghile lungi și îngrijite. Ei, dar asta nu se poate, încă de pre vremea mecanicilor nemți, cei care conduceau primele tractoare apărute prin acele locuri, tractoristul era un om min, de ulei pînă la urechi, din cînd în cînd nervos, care înjura de mama focului de cite ori mașinării lui începea să țîșească. Stațiunea de mașini din comuna Ion Roată e păzită de un noroi de genunchi. Cine vrea să intre să ia ceva rămîne acolo pînă a doua zi cînd v-ceilalți să-l smulgă. Oricum, în ciuda noroiului, această stațiune, de fapt secție, socotită una din cele mai bune din județ și cea mai bună din C.U.A.S.C. primul rînd, că are tractoriști pricepuși oameni care au prins și I.A.R.-urile, tractoarele cu pînteni și tractoarele cu șenile, și U.T.O.S.-urile și multe alte puri, cînd a fi tractorist era un fel de ceva după primar, popă, notar și președinte de G.A.C., cînd mulți mecanici făceau meseria asta pe cont propriu, particulari. Și Mihai Metaxa, mecanic 30 de ani, și Dumitru Costache, mecanic și el de pe vremea mașinilor nemțești cu horn și volantă, și mai tîrziu Ion M. Pascu, numai de 22 de ani la covrig unui tractor, au lucrat toată iarna la reparatul mașinilor și, în ziua de 4 februarie, toate tractoarele erau gata să pornească primăvara sub roți. Din cele 23 de tractoare, cite are secția de mecatzare, 40 sînt gata de atac cele două filii plecate pentru o reparație la Girbo. Toată iarna mecanizatorii din Ion Roată au reparat la pluguri, la semăntori și tractoare și în aceste zile de februarie lucrările fiind încheiate, au și început iasă la arat pe ici pe colo, pe unde pămîntul amorțit de ger se rupea ușor fierul plugului ascuțit. Piese de rezervă au fost suficiente, curele la fel, subasamble așijderea. Problemele apar campanie, cînd mai cade cite un motor și nu sînt piese de schimb. De obicei cînd defecțiunile sînt mai mari și reparația e mai complicată e dus tractorul la Urziceni și e demontat motorul cu totul și înlocuit cu altul bun. Reparația nu stînjenește campania. Dar o schimbare de motor ține cam două zile și campanie două zile pierdute înseamnă mult. Inginerul șef al C.A.P.-ului din Ion Roată, Constantin Banu, spune din punct de vedere al promptitudinii și al calității lucrărilor, unitatea n-a avut niciodată probleme cu secția de mecatzare, probabil și pentru că oamenii sînt din sat și nu vor să se facă de ruși în fața consătenilor lor. Și apoi, fiind secție de mecanizare bună, cîștigurile nu sînt nici ele mai prejos. De aceea reparațiile sînt socotite la fel de importante ca și campania agricolă. Miș Costică, șeful secției de mecanizare, spune că stadiul reparațiilor e determinat de modul cum lucrează mecanicii. E interesat să-și repare utilajele. Apoi, secția are o echipă de reparație care dă o mină de ajutor, execută dîritate lucrări de sudură și pun mîna operațiile mai dificile.

Un tractor e o mașinărie necesară, prea complicată, mare consumatoare de ulei și motorină. Dacă nu-i dai, e omul. Cit e ea de mașină te trezești că rupe gîtul și nu mai e bună de nimic. aceea mecanicii buni înseamnă nu numai mașini bune ci și producții, căci fără producții tractoarele nu valorează mare lucru, nu sînt decît niște automobile goale cu care nimeni nu mai merge plimbare.

Din acest punct de vedere comuna Ion Roată din județul Ialomița e pregătită primăvară și tare s-ar bucura dacă și r-coltele ar veni ceva mai repede.

CORNEL GALBENU

Și caii se bucură de iarnă, nu-i așa ? !

Fotografie de SORIN POSTOLACHE ■

de reparații motoare și Secțiile Manasia și Roșu sînt cei mai buni, acest lucru reflectîndu-se și în cîștigurile pe care le obțin, nu același lucru se poate spune și despre cei de la Ciocirlia, Armășești și Adîncata, care sînt „mai slabuți” ca să folosim o expresie a inginerului Gheorghe Tache. Rezultatele mai slabe ale unor secții se datorează pregătirii necorespunzătoare a mecanizatorilor, a numărului lor insuficient. Unii își fac socoteala că oricum nu-i poate înlocui nimeni pe motivul că la poarta S.M.A. nu prea stau amatorii cu cererea de angajare în mină. Unii dintre ei, chiar dacă încă n-au făcut-o, flutură ideea ca pe o amenințare: se vor duce paznici la o întreprindere din București, unde vor cîștiga dacă nu bani mai mulți, timp și o viață mai ușoară. Că acest calcul nu e tocmai bine gîndit o demonstrează în primul rînd mecanizatorii frunțși Vasile Badea, Victor Ene, Radu Stan, Marin Radu, Stelian Tănase, Alexandru Dragomir, Gheorghe Manolache care au cîștigat anul trecut, fără să facă naveta, beneficiind și de avantajele loului în folosință, în medie între două și trei mi de lei pe lună și chiar mai mult de atît.

„E drept, continuă tovarășul Gheorghe Tache, pentru mecanizatori se poate face mai mult. Se știe că în campanie un mecanizator e în cîmp de dimineață pînă seara și chiar mai mult de atît. Nu toate ceapeurile asigură o masă caldă corespunzătoare și e nevoie de intervenția noastră și a organelor de partid. Bine ar fi ca în perioadele de vîrf mecanizatorii să fie aprovizionați prin secție cu alimentele de bază, să nu mai piardă timpul cu aprovizionarea. La fel și cu buteliile de aragaz. Unii dintre mecanizatorii noștri, nu chiar din cei de vîrf, s-au dus la fabrici, unde au ajuns mecanici apreciați. Policalificarea este la noi ceva normal. Nu poți lucra cu atîtea tipuri de mașini decît cunoscîndu-le foarte bine. Mecanizatorii sînt căutați tocmai pentru pregătirea lor tehnică bună. S-o recunoaștem, în alte locuri condițiile de muncă sînt mai

este un fel de capitală de județ a motoarelor de tractor.

Șeful centrului de reparații înființat aici în urmă cu cîțiva ani se numește Ion Merode și ne spune că planul a fost îndeplinit și depășit demult, în loc de 380, cite erau planificate, au fost reparate pînă acum, de la 1 noiembrie încoace, 453 și alte 100 de motoare U630 urmează a fi reparate pînă la încheierea campaniei de iarnă, adică pînă la 15 februarie. Cit privește calitatea lucrărilor, ea rămîne mai presus de orice îndoială și cel mai bun argument pe care-l aduce Ion Merode este că muncitorii de la acest centru de reparații, 52 în frunte cu el, lucrează în acord global și știu că orice defecțiune apărută în termenul de garanție înseamnă pentru ei o muncă în plus, dar neplătită, așa încît e limpede că orice motor e reparat aici o dată și bine, nu de două ori. Mai cu seamă că rostul unui asemenea centru de reparații nu este unul „de campanie”, el funcționează tot timpul și repară, pe an, în jur de 2 000 de motoare, ceea ce înseamnă în mod sigur nu 1 000 de motoare reparate de cite două ori, spune Ion Merode fiindcă altfel n-ar fi reușit să încheie anul trecut cu o depășire de 2 milioane de lei a planului de încasări care prevedea doar 13 milioane. Iar dacă la începutul acestui an planul a fost îndeplinit în proporție de 108 la sută, faptul se datorează înțelegerii de care au dat dovadă unii dintre muncitorii a căror meserie făcea necesar lucrul în trei schimburi, așa cum au și lucrat rectificatorii Constantin Burlacu, Gheorghe Trifan sau Ion Stroie, reconștinind zeci de repere pentru ca a doua zi colegii lor să aibă la rîndu-le ce să monteze.

Prevederea, iată, e mama înțelepciunii și asta se știe nu numai la centrul de reparații a cărui arie de cuprindere este, cum arătăm, de nivel județean, ci și la atelierul alăturat, unde 17 oameni se ocupă de reparațiile mașinilor și utilajelor agricole numai ale S.M.A.-ului Poșta-Cîlnău. S-ar putea spune că am ajuns

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat la funeraliile lui I. V. Andropov

flacăra 3

DIN ACTIVITATEA
PREȘEDINTELUI

După cum este cunoscut, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat, în fruntea unei delegații de partid și de stat, la funeraliile lui Iuri Andropov. Din delegație au făcut parte tovarășii Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, Miu Dobrescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., și Traian Dudaș, ambasadorul României la Moscova.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu ceilalți membri ai delegației de partid și de stat, a făcut de gardă și a păstrat un moment de reculegere la catafalcul cu corpul neînsuflit al lui Iuri Andropov. Lângă catafalc se afla și coroana depusă din partea conducătorului partidului și statului nostru.

În cursul dimineții de marți, 14 februarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat la funeraliile lui Iuri Andropov. Împreună cu secretarul general al Partidului Comunist Român, în tribuna rezervată delegațiilor străine participante la funeralii au fost tovarășii Constantin Dăscălescu, Miu Dobrescu și Traian Dudaș. După încheierea mitingului de doliu și a ceremoniei înmormântării, în cadrul unei solemnități care a avut loc la Kremlin, delegația de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu celelalte delegații străine, a prezentat condoleanțe tovarășului Konstantin Cernenko, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, altor conducători de partid și de stat sovietici pentru greaua pierdere suferită. Conducătorii sovietici au exprimat recunoștința profundă tuturor șefilor delegațiilor străine care au venit la Moscova pentru a lua parte la funeraliile lui Iuri Andropov și a-i aduce un ultim omagiu.

Tot marți, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat la întâlnirea, care a avut loc la Kremlin, a tovarășului Konstantin Cernenko cu șefii delegațiilor de partid și de stat din țările participante la Tratatul de la Varșovia, care s-au aflat la Moscova în legătură cu încetarea din viață a lui Iuri Andropov. La întâlnire au participat, de asemenea: Todor Jivkov, secretar general al C.C. al P.C. Bulgar, președintele Consiliului de Stat al R.P. Bulgaria, Gustav Husak, secretar general al C.C. al P.C. din Cehoslovacia, președintele R.S. Cehoslovace, Erich Honecker, secretar general al C.C. al P.S.U.G., președintele Consiliului de Stat al R.D. Germane, Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Polone, Janos Kadar, prim-secretar al C.C. al P.M.S.U. Din partea sovietică, la convorbirea care a avut loc cu acest prilej au mai participat: N. Tihonov, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., A. Gromiko, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., D. Ustinov, ministrul apărării al U.R.S.S., și K. Rusakov, secretar al C.C. al P.C.U.S. Întâlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, frățască.

În aceeași zi, delegația de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a reîntors în Capitală, venind de la Moscova. Împreună cu conducătorul partidului și statului nostru s-au aflat tovarășii Constantin Dăscălescu și Miu Dobrescu. La sosire, pe aeroportul Otopeni, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întâmpinat de tovarăsa Elena Ceaușescu, de tovarășii Iosif Banc, Emil Bobu, Lina Ciobanu, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Găinuse, Manea Mănescu, Paul Niculescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Ștefan Andrei, Ștefan Birlea, Marin Enache, Petru Enache, Mihai Gere, Suzana Gădea, Ana Mureșan, Elena Nae, Ion Ursu, Richard Winter, Gheorghe Stoica, Nicu Ceaușescu, Ion M. Nicolae. Erau de față L.I. Boiko, însărcinatul cu afaceri ad-interim al Uniunii Sovietice la București, și membri ai ambasadei.

P. NICOARĂ

Bărăganul de lângă oameni

● Acuzat ieri de ceea ce este laudat astăzi ● Jurnal de bord la Movilița ● La urmașii lui Dumitru Dumitru ●

Oameni împătimiți de sănătatea pământului

În întreținerile mele cu orizonturile Bărăganului, la virste și în anotimpuri diferite, am întâlnit în umbra movilelor, acolo unde voievozii sint înmormințați călare și înconjurați de cetele lor de viteji, am cunoscut oameni care, prin tot ce au făcut ei până acum, se identifică, da, cu destinul acestei cimpii. Agronomul Emil Bălăuță este unul dintre aceștia. Venit de foarte tânăr aici, a suferit în mai multe munci de răspundere, până la funcția de director general al Direcției agricole generale județene, iar acum l-am întâlnit, după ani, ocupându-se de sănătatea pământului. Este directorul Stațiunii centrale de cercetări pentru ameliorarea solurilor sărăturate. Pământul nu știu dacă a mai îmbătrinit sau nu, dar pe Emil Bălăuță l-am găsit mai alb, mai cumințit parcă, aplecat spre fenomenele care se întâmplă în sol, dar care nu se bănuiesc la suprafață.

În județul Brăila, zice, există la ora actuală întinse suprafețe de terenuri sărăturate și altele cu potențial ridicat de sărăturare. Diferența dintre ele constă în faptul că, în timp ce pe terenurile sărăturate nu se mai pot obține cantități multumitoare de recolte, nici de furaje, pe cele cu potențial de sărăturare se mai pot obține recolte, dar numai cit timp situațiile lor geomorfologice, litologice și hidrologice, specifice, nu sint deranjate. Când se modifică aceste condiții, prin îndiguiri, desecări, irigații sau alte lucrări funciare, terenurile acestea se sărăturează și ele.

— Și atunci ce e de făcut? întreb; mai ales acum, cînd județul Brăila urmează să aibă, în 1985, întreaga suprafață agricolă amenajată pentru irigații?

— În acest scop, al combaterii și prevenirii sărăturilor, ne aflăm și noi aici. Stațiunea noastră, alături de stațiunile de cercetare de la Perieni (pentru combaterea eroziunii) și de aceea de la Dăbuleni (pentru ameliorarea și cultivarea nisipurilor) se ocupă de protecția pământului țării noastre. Avem în această direcție un program național și avem și câteva realizări: am pus la punct câteva tehnologii de ameliorare, elaborate în diferite cimpuri de cercetare, în zone diferite, cum sint, de pildă, cele de la Polizești, Corbu Nou, Lacu Sărat, Trăianu, Crovu-Lacu Sărat, toate în județul Brăila; mai avem la Rușetu (Buzău), la Sohodol (Arad), la Osoi-Moreni (Iasi). În zona Măxineni-Nămoloasa, de pildă, cîndva o zonă foarte fertilă, a apărut de cîțiva ani buni, pe o suprafață de circa 80 000 hectare, acest fenomen de sărăturare. Cum s-a ajuns la acest fenomen? Indiguirea a dus la ridicarea spre suprafața solului a apei freactice; irigațiile au condus și ele la același fenomen. Aici, pe un cîmp de cercetare de 100 hectare am experimentat câteva soluții, tehnologii agropedameliorative; spălarea sărurilor, amedarea cu fosfogips, afinarea adîncă, fertilizarea ameliorativă și sortimente adecvate de culturi.

— Rezultatul?

— După cinci ani de cercetare, care în esență înseamnă muncă și dragoste pentru pământul ăsta care ne hrănește, am reușit ca de pe acest sol sărăturat, la început arăta ca un adevărat sol selenar, să obținem între patru și cinci mii kilograme griu la hectar, orz și orzoaică, între șapte și opt mii kilograme porumb boabe la hectar, între optzeci și o sută tone sfeclă de zahăr, la hectar, pînă la două mii kilograme plante medicinale și aromatice, patruzeci tone masă verde la hectar și alte culturi. Am obținut, de asemenea, două mii kilograme floarea-soarelui la hectar și, în cultură dublă, am obținut culturi frumoase de mei cu peste patru mii kilograme boabe la hectar.

— Cum ați obținut această valoroasă experiență? Aceste cantități de recolte?

— Producțiile le-am obținut în condițiile în care aplicarea în complex a lucrărilor ameliorative a dus la desalinizare pe adîncimea de 50—70 cm și la refacerea capacității productive a solurilor.

— La Polizești, am aflat, pe terenurile sărăturate ați aplicat, ca soluție de însănătoșire a solului, cultivarea orezului. Cum?

— Acolo e o zonă care ne-a pus multe probleme. Dintre toate soluțiile experimentate am ales cultura orezului, prin care solul se poate spăla de săruri. Ce am făcut noi pe un cîmp de 38 hectare, fac acum oamenii de la I.A.S. Stăncuța, despre care dv. ați mai scris, pe 5500 hectare de orezării, cea mai mare orezărie din țară. Experiența aceasta a cercetătorilor de la Brăila a constituit baza științifică de extindere a altor orezării, în alte incinte cu terenuri sărăturate, cum sint cele din zonele Brăila — Dunăre — Siret și Latinu — Vădeni. Cercetările noastre nu s-au oprit, însă, aici, ci au abordat și obținerea și introducerea în cultură a unor soiuri mai valoroase de orez, mai valoroase hărdecit cele din import; ele se caracterizează prin productivitate mai mare, precocitate, rezistență la cădere, preabilitate la recoltatul mecanic. Soiul Polizești, de pildă, este extins astăzi pe mai bine de 50 la sută din suprafața orezării din județul Brăila. Avem, de asemenea, în curs de definitivare și omologare alte trei linii (soiuri) de orez valoroase: 282, 283, 284, pretabile a fi extinse în cultură pînă la limita nordică a Bărăganului.

— Ce prevăd programele dv. în această direcție?

— Se preconizează, la nivel național, amenajarea a circa 100 000 hectare de orezării, din care anual să fie cultivate circa 70 000 hectare, asigurîndu-se astfel, prin producții planificate, întreaga cantitate de orez a țării.

— Munca asta, de desalinizare a solurilor sărăturate, este costisitoare?

— Ajunge cam la 20 000 lei hectarul, alături chiar la 40 000 lei. E, după cum puteți constata, foarte costisitoare și de aceea atît noi, cercetătorii, cit și toți ceilalți care lucrează pământul țării, acest bun inestimabil al nostru și al celor care vor veni după noi, trebuie să lucreze în așa fel încît să prevină acest fenomen.

— Cum se pot preveni sărăturările?

— Cei care lucrează pământul cunosc, în general, cum se poate preveni acest fenomen: prin lucrări de irigații de calitate, canale etanșe, din care să nu se piardă cantități însemnate de apă și care să se infiltreze în sol, ridicînd nivelul

apelor freactice; prin efectuarea totală și corectă a drenajelor, prin nivelarea terenurilor și alte multe asemenea lucrări. Noi, cercetătorii îi prevenim pe constructori și pe beneficiarii amenajărilor pentru irigații, prin proiecte, discuții, asistență, cum să construiască și cum să exploateze aceste amenajări. Dar de cele mai multe ori ei nu țin cont de aceste sfaturi, ci obișnuiți și atunci irigațiile devin bumerang: se întorc împotriva noastră, ne sărăturează solurile.

— Ce necazuri produce, de exemplu, un canal nedalat?

— Nedalat sau nedalat corespunzător! Se scurg prin el între 250—400 litri pe m.p. pe zi. Fapt care ridică foarte repede, în timp, nivelul apelor freactice, fapt care duce la sărăturarea solului.

Sint, am înțeles de la Emil Bălăuță, ca și de la alți cercetători care stau aplecați cu ochii și urechea către inima pământului din Bărăgan și din alte zone ale țării, mai multe metode, mai multe soluții de salvare a pământului de la sărăturare. Dar cea mai eficientă rămîne una singură: dragostea cu care lucrezi pământul! Grija, interesul pentru sănătatea lui în timp! Exploatarea științifică a irigațiilor. Pentru că pământul, îmi spunea tot un specialist, este cel mai perfect perpetuum mobile: el regenerîndu-se la infinit prin sine. El fiind izvorul nesecat al pînii noastre, dar, ce miracol!, și izvorul nesecat al vieții pe Pământ!

N. GRIGORE MĂRAȘANU

Chestiunea e: stabilitatea concepției

În felul ei, Movilița — această comună prin care trecem vara în drum spre Litoral și care ținește șoseaua cu pepeni verzi (de la C.A.P.) și cu legume multicolore (din curțile gospodarilor) — este o celebritate. Pînă acum trei ani se situa printre comunele-problemă ale județului. Motive? Ba navetismul (e la 40 de km. de Capitală și la vreo 20 de Urziceni), ba s-au boierit țărani, ba nu ni se dă una, ba nu ni se dă alta... Bilanțurile contabile și mai ales curtea C.A.P.-ului răspundeau însă mai exact, mai drept, despre o anume neștiință (sau indiferență) gospodărească, despre absența dăruirii și a grijii pentru perspectivă. Ceea ce observau înșiși țărani. Atunci și-au ales alt președinte. O femeie harnică, destoinică, blîndă cînd trebuie și aspră cînd trebuie, o cunoșteau de copil, fiind copil al satului, o cunoșteau ca tehnician agronom revenit acasă: Ecaterina Fătu. I s-a spus fără menajamente: „Demonstrează că se poate. Se poate să fim în frunte!”. Au trecut doar 3 ani și a demonstrat. Cum? Ridică modest din umeri. „Colectivul e același”, spune. „Am gîndit cam așa: să nu facem cheltuieli mai mari decît veniturile și să nu facem cheltuieli nerentabile fără grandomanie! Mi-amintesc că s-au luat odată 5 autocamioane, cu sute de mii de lei, dar care erau deja casate și cum au fost cumpărate au și fost trase pe butuci”. Exemplul este demonstrația chibzuintei a judecării

cu creionul în mină înainte de a trece la o acțiune. În termeni socio-economici înseamnă știința conducerii, în termeni țărănești inteligență, spirit gospodăresc și a ține la satul și oamenii cu care muncești. A reorganizat fermele, echipele, a ascultat păsurile și părerile oamenilor... Și alături de toate acestea a dat agronomului ce e al agronomului, respectul și dreptul și competența de a-și face meseria și datoria. Ii observase demult capacitatea, și nu numai capacitatea, inginerului agronom, inginerului șef Nicolae Iorga, stabilit din proprie inițiativă în Movilița, de 23 de ani. Și-a ridicat casa în sat, stabilindu-și soția, de fel bucu-reșteancă, în sat. Lucrase sub îndrumarea acestuia, îl știa de pe vremea cînd pleca cu țărani noaptea la cărat coceni, ca a doua zi dimineața să fie cu ei la cules ori cu tractoriștii la arat. Duminica îl vedea la sediu cu brigadierii și șefii de echipă, hotărînd și repartizînd planul pentru a doua zi, ca oamenii să nu stea luna în curtea C.A.P.-ului așteptînd...

„E adevărat, astăzi, ne-am cam boierit cu toții, se pleacă tirziu dimineața la muncă și ne întorcem devreme răsturnîndu-se o milenară tradiție a satului, la care vom reveni greu...”. Omul acesta a rămas în picioare chiar și atunci cînd a fost ingenuncheat prin jignire, acuzat de ce și-a făcut un inginer agronom casa într-un sat din care nu e de fel, nu cumva nu din muncă, nu cumva urmărește ceva?! Iar atunci, cînd hotărîrile de partid au fost tocmai în consensul legării și stabilirii specialiștilor la sat, aceeași oameni care l-au „criticat” în felul acela bănuitor, să-l felicite și să-l dea de exemplu în toate dările de seamă, în toate ziarele, tuturor inginerilor agronomi. Redîndu-i competențele, formînd deci o echipă, o forță care trage în aceeași direcție a interesului general, saliturile au început a fi rapide. În doi ani, în 1983, au ajuns spre virf. Ocupă locul întâi pe județ la producția de porumb — cu 7350 kg. boabe la hectar. În vitregul an 1983, bîntuind de secetă aspră. În anul mai blînd, anul record al istoriei Bărăganului, 1982, obține 8200 kg. la hectar, tot boabe și tot în cultură neirigată. Iar la griu 4700 kg., ocupînd locul doi pe județ. Cîtă piine a oferit țării Movilița!

Pentru că un agronom știe și, mai important, este lăsat să facă agronomie! Deschide o agendă „cu amintiri de la 1964 încoace”. N-am putea jura că am întîlnit la prea mulți ingineri agronomi asemenea „amintiri”, asemenea jurnale de bord, pe distanțe alit de îndelungate în care să noteze și să-și facă observațiile de rigoare, privind curba producțiilor pe fiecare an, condițiile de climă și de agrotehnică în care au fost obținute... Cu precizări constante privind, mai ales, assolamentele. Iată, în 1964 obține la griu — 1445 kg. la hectar, la porumb — 2980. Peste 7 ani — 2600 și, respectiv, peste 3000. După 28 de ani de practică agricolă și 23 de ani de experiență într-un C.A.P. de cîmpie, din zona I de cultură, are convingerea că „pămîntul poate să dea chiar mai mult, printr-o agrotehnică atentă, diferențiată după situația climaterică a fiecărui an cu o condiție: ne trebuie o stabilitate a planului de culturi de la un an la altul. Cel puțin 5 ani la rînd. Pentru că se schimbă atît de des, nu mai putem asigura o rotație agronomică, în timp și spațiu, și de aceea, se transmit boli, se degenează soiuri, se obțin producții mai mici decît cele scontate...; toate aspectele fitosanitare ale plantelor și ale pămîntului sint date peste cap. O problemă ce mă frămîntă — aproape toată suprafața de păioase, sută la sută, este destinată — așa primim planul — pentru cultura a doua. Dar nouă ne trebuie cam 30 la sută din miriște tot pentru griu, pe care trebuie să-l semănăm la timpul optim, așa fel încît să intre în iarnă răsărit, viguros, înfrățit, iar 30 la sută pentru sfeclă care are nevoie de un pămînt bine lucrat din vară. Se seamănă din vreme, în mustul zăpezii. Nu ni se lasă aceste posibilități. Oricît de bune semînțe, soiuri, linii și hibrizi vom avea, oricîtă irigație și oricît de bine ar fi întreținute culturile, fără această lege fundamentală a agronomiei, rotirea corespunzătoare a culturilor, vor fi întotdeauna bariere în calea producțiilor, vor limita de la sine puterea pămîntului și a plantelor. O spunem mereu la consfățuirii, pretutîndeni ni se dă dreptate, ca anul următor să constatăm că nimeni n-a ținut seamă de acest vis al agronomului bun și acest mare deziderat al agriculturii. Ar mai fi de discutat, cînd e vorba de ridicarea potențialului de producție și despre limitele biologice ale densității plantelor. După decret, lucrurile sint în ordine, dar în realitate sintem forțați să mergem la densități foarte mari, pentru a acoperi meidiile pe județ, a suplini producțiile celor care nu muncesc bine. Ori, la limita maximă de densitate, chiar în cele mai bune condiții climaterice și tehnice producțiile scad. Personal, am făcut asemenea experiențe cu porumbul”. Chestiunea de fond este aceasta, conchide inginerul din Movilița. Dacă grădina țării a fost dată pe miinile apronimilor, dacă sint buni la ceva, să li se dea și lor posibilitatea luării unor decizii.

CICI JORDACHE-ADAM

Din Bărăgan sintem, în Bărăgan ne întoarcem

MARTOR OCULAR

• Un punct de vedere la Borcea: nu înveți din greșeli, ai greșit degeaba •

**Dacă au fost vreodată
leneși, atunci
au plecat în alte părți**

La I.A.S. Pietroiu, din județul Călărași veam să ne convingem încă o dată că arna nu mai este acel minunat anotimp îndrăcit din timpul campaniilor și oameii nu mai trăiesc cu săptămânile în baltă, ormind prin dormitoare comune și adăosturi, ci în paturile lor, legănați de respirația liniștită a copiilor, simțind alături aldura trupului aceleia căreia îi spunem, mai ales în scris, tovarășă de viață, se uncește susținut. Zilele de iarnă nu sint fel de lungi ca celelalte, dar atita cită, sint pline. Greșește cine crede că ca într-o unitate agricolă se face în Este o muncă îndrăcită și continuă t timpul anului, un an cu mai puține aminci și sărbători decit al multora ntre noi.

Cele 8243 hectare ale I.A.S. Pietroiu se isesc într-o incintă indiguită, al cărei ntr măsoară 46 kilometri și care are ept graniță Dunărea și brațul Borcea. urmă nu cu mulți ani, aici era una din ățile Dunării și pământul care produce tr-un an 20 000 tone porumb, 8 000 griu, 000 orz, 5 000 orez era altădată inundat fiecare primăvară, plin de smircuri de stufărișuri. Și tot acest pământ hrăește 4 800 de bovine și 15 000 oi, ceea ce t fel spus, înseamnă o producție de 1 000 ne carne și 1 200 hectolitri lapte.

Inițiată în 1948, avind 15 ferme, din re trei zootehnice și patru orezării, A.S. Pietroiu este astăzi unitatea cea ai complexă din Bărăgan, o unitate cu ntituri anuale de 150 milioane lei. Pen- u anul acesta, venitul planificat este de 0 milioane. Tot ce se produce la Pie- iu este rodul muncii oamenilor, atit elor veniți mai de curind în unitate, t și al celor care de 10, 20 și chiar mai ne de 30 de ani au muncit din greu ntru a se ajunge la rezultatele de azi. e gândim atit la șefii de fermă Ion Ivan Dumitru Florea, de mai mult de 30 de i în întreprindere, la inginerul șef Ioan ostin și la șefa de fermă, ingenera Maria ostin, care au implinit 20 de ani de cind au legat viața de aceste locuri, cit și noua generație de ingineri: Costel Ilie, nel Popa, Lucian Oprea și Ioan Mițiu. oua generație se formează firesc și ar- onios lingă cea veche. In tot ce s-a ut este materializată și munca uneor i o viață a celor care au trecut pe aici.

Directorul de astăzi al I.A.S. Pietroiu te inginerul Ștefan Poenaru. Lui i-a re- nit sarcina de onoare de a-l înlocui la nducere pe Dumitru Dumitru, unul din i mai vestiți oameni din agricultura sol- istă, un conducător cu o autoritate orală de neconfundat, cel care prin per- nalitatea sa a făcut din Pietroiu o uni- etalon a noii noastre agriculturi.

— Întreprinderea, ne spune tovarășul efan Poenaru, are o tradiție de formare cadrelor. Dumitru Dumitru avea printre e calități și pe aceea atit de necesară uij bun conducător de a ști să se în- oare de oameni tineri și muncitori e să se formeze în producție. Șansa ei întreprinderi, mai ales cind munca este din cele mai ușoare și se desfă- ară în locuri oarecum izolate este în- eegerea unui colectiv care să acționeze un singur om. Am reușit să ne păstrăm entitatea. Complexitatea unei unități nu te dată doar de diversitatea producției, de toate aspectele care țin de muncă i viață. Avem condiții de locuit bune: artamente spațioase cu încălzire cen- lă, unde locuiesc specialiștii, inclusiv ită conducerea. Ne cunoaștem, muncim ne distrăm împreună, copiii se joacă re ei, ne facem vizite. Este important pentru mine ca director și pentru ingi- nerul stagiar care abia s-a stabilit aici ne cunoaștem și altfel decit prin rela- le de serviciu. Față de problemele fa- liale, de viață ale muncitorilor, zooteh- nilor și mecanizatorilor, dăm dovadă toată înțelegerea. Ne ocupăm de pro- mele de aprovizionare, de lemne etc. menii se simt ocrotiți, prețuiți în mun- lor. Altfel muncești un om cind nu i este frământat de asemenea proble- e. E foarte important pentru un condu- r să nu neglijeze asemenea aspecte. nd te duci în baltă în timpul campa- i, ți-e foame, nu ți-e foame, te așezi masa muncitorilor, mai ales cind min- rea e proaspătă.

Întreprinderea are o foarte bună școală mecanizatori: exigență, calitate, bună egițare profesională, un fond impros- at an de prin cursuri de calificare. i s-au desființat atelierele mecanice de parat. Din 18 tractoare casate 10 sint parate în aceste ateliere și constituie o

rezervă pentru încadrarea lucrătorilor în perioada optimă. Vorbind despre mecani- zatori și mecanici, nu se poate să nu amintim de cei mai buni dintre cei buni: Costică Vișan, Bică Manole, Dobre Ivan- ciu, Ion Lăcătuș, Costică Mustață, Guță Sirbu, Zăinea Lolot, Tudor Nițu, Gheor- ghe Chiru și Ion Necula.

Întreprinderea are aproximativ 7 000 de hectare irigate. Din acestea, 3 400 cu con- ducte îngropate și stații de punere sub presiune. Se asigură astfel o stabilitate a producțiilor, indiferent de condițiile at- mosferice. O formație specializată în im- bunătățiri funciare are misiunea să redea agriculturii, pînă scarificări, modelări și alte lucrări specifice, fiecare metru pătrat de pământ. Formația rezolvă problemele drenajelor, a scoaterii apelor din incintă în anii cu viituri. De anul trecut, în urma vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu la orezării din zonă, s-au creat condiții pentru amenajarea de orezării pe 500 de hectare. Anul acesta, vor fi transformate în orezării încă 1 060 hectare.

În 1983, în regie proprie, s-a realizat o instalație de granulat paie, cu utilajele necesare: tocătoare, șalupe, tractoare, re- morci și autobene pentru furaje. De alt- fel, întreaga cantitate de furaje necesară este asigurată în întreprindere — 20 000 tone siloz, 30 000 tone masă verde, 5 000 tone fin, 6 000 tone paie.

Întreprinderea are o bază volantă pro- prie. Întreaga cantitate de porumb este depozitată în incintă și preluată de fabri- cile de nutrețuri, ceea ce permite punerea

la adăpost a recoltei într-un timp record. Această măsură a fost luată la indicația conducerii de partid. Temperaturile ridi- cate, zilele lungi, irigarea terenurilor per- mit realizarea unor culturi duble pe aproximativ 2 000 hectare, sursă impor- tantă de furaje și de producție vegetală.

I.A.S. Pietroiu se deosebește de alte în- treprinderi nu numai prin recoltele foarte bune, ci și prin condițiile speciale în care își desfășoară munca. Deși terenul este mai greu în baltă decit în terasă, indicii pe tractor, număr de hectare și consum de carburant, sint aceiași. În special în orezării se simte nevoia dotării cu tracto- are cu șenile. Terenul umed, denivelă- rile, crovurile impun realizarea fertiliză- rilor și a erbicidărilor cu avioane utili- tare. Intrarea și ieșirea din baltă nu se face pe un drum oarecare sau pe un pod, ci cu bacul. Pentru înlăturarea timpilor morți s-au organizat în baltă 6 cantine pentru 1 500 de oameni. Tractoriștii, mun- citorii, inginerii dorm cu săptămânile în baltă. Cu toate aceste condiții, mai grele decit în alte părți, în privința forței de muncă s-a creat un echilibru, o stabili- tate. Acest lucru a fost posibil printr-un sistem garantat și continuu de aplicare a acordului global în mod deosebit la cul- tura porumbului, ceea ce a asigurat, în limitele prevederilor legale, stimularea gospodăriilor populației. O mare crescă- torie de animale aduce după sine și o mare cantitate de îngrășăminte organice care influențează pozitiv nivelul produc- țiilor la porumbul intensiv și furaje.

Ceea ce se remarcă în mod deosebit în munca, celor de la I.A.S. Pietroiu, și cu siguranță în asta constă cheia succesului care i-a făcut vestiți, este urmărirea con- secventă a indicațiilor conducerii de partid, asigurarea unui sistem unitar și garantat de retribuție și cointereseare, a unor condiții an de an mai bune pentru toți oamenii muncii, ambiția și competența de a se descurca cu forțe proprii, de a se autodepăși. Exigența nu exclude ome- nia, ne spunea tovarășul Ștefan Poenaru. Să nu fii exigent cu colectivul care ți-a fost incredintat, înseamnă în ultimă in- stanță să-i favorizezi pe cei leneși. La I.A.S. Pietroiu nu sint leneși. Dacă au fost vreodată, atunci au plecat prin alte părți.

OPREA GEORGESCU

Înapoi nu mai dăm!

Primarul comunei Borcea, Constantin Nedelcu, e un împătimit de istorie, chiar dacă el este de meserie economist. În '57, cind a fost numit președinte al uneia dintre cooperativele agricole din comună, era un țăran cu câteva clase primare, apoi și-a luat diplomele de absolvire a gim- naziului și-a liceului și a urmat facul- tatea de economie, la Academia „Ștefan Gheorghiu”. De cițiva ani este primar aici, la Borcea, într-una din cele mai mari comune din țară, cu 11 500 de locuitori, cu pământuri cit nu cuprinzi cu ochii, 32 000 de hectare cu totul, împărțite între trei C.A.P.-uri și trei I.A.S.-uri. În termenii profesiei sale, Constantin Nedelcu spune că producția globală obținută în fiecare an se apropie de 1 miliard și că în doi sau trei ani ea va ajunge să fie chiar de 1 miliard, ceea ce înseamnă că Borcea este o comună bogată. Și, pentru că atunci cind spuneam că primarul este un împătimit de istorie, nu vroiam să dăm de înțeles doar că el citește cărți ori îi place să vorbească despre ele, este lim- pede că de n-ar fi fost aceasta o comună bogată nu s-ar fi putut implini una din- tre dorințele mai vechi ale lui și-ale con- sătenilor lui, de-a ridica un Monument al Eroilor în cinstea celor 770 de țărani din Borcea căzuți în primul și-al doilea

este că, prinzind în plan cele 260 hectare de islaz, ele au rămas cu o suprafață furajeră tot de 650 de hectare, ceea ce în- seamnă, spune primarul, că 260 de hec- tare rămîn disponibile pentru a fi semă- nate cu griu, cu porumb. Tot el adaugă: „M-am ținut toată vara după oameni și le-am spus nu tăiați, oameni buni, păș- trați-vă vitele, ca să le înmulțiți, hai să mai suferim cițiva ani ca să avem mai pe urmă. Și islazul: îl curățasem de bu- ruieni, îl îngrășasem, îl semănasem. În '83, cine a avut vacă și vitel a primit cite 1 200 de metri pătrați, cu obligația ca de pe 600 să-și facă fin pentru iarnă. Și dacă în urmă cu cițiva ani mai rămăsesem cu 20 de vaci, anul trecut am avut 100. Re- censămintul animalelor arată că numărul lor a crescut, anul trecut aveam doar 136 de bovine, acum avem 240. Aveam 1 717 porci, avem 2 800. Aveam 9 200 de oi, avem 11 500. Islazul ne-a împins să avem planuri mari. Ne pregăsisem ca gospo- dăriile țăranilor să fie, cu 4—5 000 lei una, 100 de juninci de la C.A.P.-uri, și eu sint convins că lucrul acesta se va întâmpla chiar așa cum ne-am propus. Oamenilor le-ar fi greu să dea 10—12 000 pe o vacă. Așa, plătesc mai puțin, iar fiecare junincă ar trebui să fete către sfîrșitul acestui an, ceea ce înseamnă că în 1985 numărul vacilor s-ar dubla. În cițiva ani Borcea ar fi putut avea — și chiar va avea — vreo 500 de vaci. Fiind- că noi știm că e mai greu să ai 20 de vaci și să vrei să ai 100, decit să ai 500 și să poți avea 900 sau 1 000. Conform programului de creștere a producțiilor agricole, în gospodăriile țărești, noi ar trebuie să creștem chiar atitea, ceva peste 900. Dar, pentru fiecare trebuie măcar 1 000 de metri pătrați și asta înseamnă că e nevoie de un islaz măcar de 100 de hec- tare. Și mai trebuie și pentru tăurașii pe care-i îngrășăm, fiindcă numai în acest an avem 100 pe care i-am contractat cu statul, ori pentru oile al căror număr crește și el, cum s-a văzut. Numărul vite- lor o să crească, la Borcea, chiar dacă pentru asta o să trebuiască să umblăm după fiecare fir de iarbă. Înapoi nu mai dăm, fiindcă am dat o dată și am văzut ce greu e să urnești din nou lucrurile din loc”. Un punct de vedere la Borcea!

DUMITRU ELIADE

Leția de zootehnie

...Intrăm pe două porți mari, metalice, deschise de un paznic sever care nu ne lasă să trecem pină nu se lămurește cine sintem și ce căutăm. O alee largă, asfaltată duce pină departe, către orizont, privirea ce întilnește de o parte și de alta Jădiri albe, mirosind a var, despăr- țite de alte alee asfaltate. Tipul construc- țiilor și sfera metalică uriașă, spinzurată într-un „tub” deasupra cerului ne lămu- rește, chiar fără să fi citit pe firma de deasupra porților ca de uzină, că am pătruns într-o adevărată uzină de crescut animale. E ferma de vaci a cooperativei agricole din Amara, comuna vestită pen- tru băile și lacul ei cu nămol tămăduitor, comuna-stațiune, comuna fericită de geografie, așezată la 7 kilometri de reșe- dinta de județ. (Ceea ce n-o împiedică să n-aibă măcar un inginer zootehnist!). Totul strălucește de ordine și curățenie, totul e învăluit de o liniște calmă și o stare de bine. Dar, pină acum doi ani lucrurile nu erau nici pe departe la fel, nici ca înfățișare și, cu atit mai puțin, ca rezultate. Se tinea sus prejudecata că zootehnia din C.A.P. nu poate supraviețui decit cu „pierderi planificate”. Și că, fatalmente, trage înapoi prosperitatea și rentabilitatea unității. Deși, la Amara dintotdeauna s-au crescut vite și au trăit țărani harnici, ambicioși, înstăriți, care, la un moment dat, prin epoca interbelică, cumpăraseră pământurile multor con- țeteni de prin împrejurimi. Asta, desigur, nu consola pe nimeni, dar nici nu ambi- ționa, făcînd să se îngroașe navetismul și exodul către orase. Într-o zi a venit totuși, clipa întrebărilor, clipa judecăților, pe care o nădăjduiau în sinea lor mulți dintre cei rămași, harnici și devotați. Au fost luați la întrebări toți conducătorii, de la cei mai mari la cei mai mici, ai unității și ai comunei, ca și ai organelor județene cu responsabilitate agriculturii, de către biroul comitetului județean de partid, el însuși supunîndu-se unei aspre analize. Astfel, s-a construit o strategie de redresare a zootehniei de la Amara, căreia îi venea menirea să aprovizioneze și populația orașului-centru de județ.

Ștefan Budu, șeful fermei de vaci „un țăran cooperativ, care a fost brigadier, președinte, mercedolog și de 4 ani, șeful fermei de vaci” ne înfățișează „scurta istorie a acestei performanțe”. Gîndire, om, acțiune. S-a sistematizat ferma, înlăturînd dezordinea și noroiile. S-au asfaltat drumurile. S-au construit, rapid și ieftin, citeva grajduri. S-au modernizat celelalte, s-au organizat pe destinații, într-o firească tehnologie zootehnică — pentru tineret, pentru vitelele de repro-

(Continuare în pag. 8)

CICI IORDACHE-ADAM

Avem nevoie de bufetele care sînt și mai ales de cele care nu sînt

• E drept ca mii de muncitori să rămînă la dispoziția toanelor unui bufetier? • Cine controlează bufetele? •

O cafea conform ordinului 10325

I.P.S.P. înseamnă la Buzău întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă. Lucrează aici vreo 5000 de oameni, în trei schimburi. Pentru ei s-au deschis, încă de la înființarea întreprinderii, bufete de incintă. La început erau două, acum sînt cinci: la poarta 2, la secția electrozi, la atelierul mecanic, la secția de zincare și la secția cord metallic. Împreună cu economistul Ștefan Ghioca de la Direcția comercială a județului ne îndreptăm nu întâmplător către cel de lângă secția zincare el fiind, cum ni se spune, „bufetul-mamă” al celorlalte. Cumpărători puțin, vreo cinci, care cer țigări, piine, salam. În aceeași vitrină frigorifică în care se vîd cîteva bucăți de salam Victoria și mai multe etichete cu prețuri lângă care nu se găsește nici o marfă, se mai află și o prăjitură avînd o palidă culoare galbuie. Dacă ar cumpăra-o cineva, ar putea crede, desigur, că e făcută cu salam. Înșă asta nu e o observație care s-o neliniștească pe vânzătoarea Angela Tiron, deși stă la dispoziția ei, în stînga, o altă vitrină numai pentru dulciuri. Ne strecurăm pe lângă raftul plin cu conserve de pește, borcane cu gem, compot de struguri și în încăperea alăturată dăm o raită pe la „laboratorul propriu” al bufetului. E ora 10 și pînă la această oră paterele Stela Anghelina și Victoria Naftan abia au terminat de frîmînt și de modelat aluatul pentru chifle, cornuri și gogoși. Șefa bufetului, Ioana Mihalache, ne spune că azi s-au primit 60 sticle de lapte și 72 borcane de iaurt. Iaurt s-ar putea vinde mai mult, dar bufetul nu primește marfă cit i-ar trebui, ne îndreptăm ea. Ne incredintăm singuri înșă, că pentru a i se da, trebuie mai întii ca ea să ceară. Or, de pe 25 ianuarie ea n-a mai făcut nici o comandă și așa se explică de ce bufetul n-a mai putut vinde de-atunci iahnie de fasole și fasole bătută, salată orientală și salată boeuf, saruramă de pește și pește prăjit, șnițele sau pirjoale, așa cum vinduse înainte. Se pare că Ioana Mihalache e o fire mai sceptică și avem toată bunăvoința de-a înțelege că are și ea intrucivta dreptate cînd spune că n-a mai întocmit note de comandă pentru că notele acelea tot n-ar fi fost respectate, înșă la rîndu-i trebuie să fie de acord că respectivele comenzi, chiar dacă n-ar fi fost onorate la întregime, tot ar fi fost onorate în parte.

Luînd legătura, la telefon, cu cîteva dintre depozitele și laboratoarele de unde s-ar putea aproviziona bufetul, ne-am convins că există posibilități, neîndoelnic, mai mari decît se limitează să creadă Ioana Mihalache. Gheorghe Ionescu, șeful depozitului de alimente al întreprinderii comerciale de stat pentru alimentație publică, ne-a spus că ar putea trimite la I.S.P.S. 4 sortimente de salam, 2 de cîrnați, piept ardelenesc, costiță afumată și ciolan afumat. Martor al acestei convorbiri, Dan Saulea, șeful biroului administrație al întreprinderii, a spus: „Aduceți!”. Tot astfel a rezultat că bufetul poate să fie aprovizionat, chiar în acea zi, într-o oră sau două, cu 300 de prăjituri, cu 3 sortimente de băuturi răcoritoare, cu 400 chiftele și cu 40 kilograme de șuncă afumată. În afară, se înțelege, de tot felul de preparate din legume. Economistul Ștefan Ghioca n-a putut trece cu vederea că astfel de neglijențe în lansarea de comenzi constituie o abatere profesională ce se sancționează cu amendă între 250 și 1000 de lei, așa încît Ioana Mihalache urma să facă o vizită, a doua zi pe la Direcția comercială. Asta n-are de ce să bucure pe nimeni, dar tot la fel de adevărat rămîne și că muncitorii de la I.S.P.S. nu merită să se poarte cineva neglijent cu ei. Nicolae Coman, polieter filiere, ca și electricienii Șerban Toma și Constantin Balaș se declarau mulțumii, în general, de felul cum arată bufetul iar noutatea că vitrinele acestui buet pot să fie, cu siguranță, mai îmbelșugate, a fost primită de ei cu interes, ca să spunem așa. Cumpărase fiecare cite o sticlă de suc. Cum e?, i-am întregat. Prost, cum să fie?! Și costă, o sticlă, 3 lei. O bei și nici nu știi dacă nu i-a trecut cumva termenul de garanție, fiindcă nu scrie nicăieri nimic. Și parcă mai bine ar fi să dea 2 lei și să ia un pahar de răcoritoare proaspătă, făcută într-unul din laboratoarele de unde bufetul se poate aproviziona. Ar exista și aparatul necesar pentru ca băutura răcoritoare să fie vîndută la pahar, dar aparatul ace-

la a fost demontat și dus în magazie, dincolo de paravanul pe care stă scris: „Fumatul interzis!”

La Fabrica de zahăr, bufetul de incintă este un loc de care să vrei mai degrabă să te apropii, decît să te depărtezi. În afară de țigări, biscuiți, conserve și salam, aici se mai pot cumpăra cîrnați afumați, tobă, cotlet haiducec, costiță, piept ardelenesc, ciolane afumate, ficat și rînihi de vită și de porc, creier pane, salată orientală, iahnie de fasole și drob din ficat, bojog și inimă. Un microbuz închiriat dă zilnic o raită pe la tot felul de depozite din Buzău iar delegatul Ilie Bălan știe să nu vină cu mina goală. Parte din belșugul acesta tot atît de real, aici, pe cit alții doar și-l inchipuie, vine înșă chiar din munca oamenilor întreprinderii, bufetul fiind o secție, de fapt, a cantinei, iar cantina fiind aprovizionată de o gospodărie-anexă în care se munceste. Nu se fumează. Șeful cantinei și al bufetului, Grigore Besoiu, ne spune doar că el se străduiește să rămînă valabilă vorba pe care nu el a zis-o primul, și anume că aici se află cantina care dă cel mai bun meniu de pe platforma industrială a orașului. Între cele 31 bufete de incintă din Buzău, cel de la fabrica de zahăr, este, fără îndoială, unul dintre cele mai bune. Cu toate acestea, de cînd a fost generalizat acordul global oamenii îl caută mai puțin în timpul orelor de lucru și mai mult la ieșirea din schimb, bufetul fiind deschis între 7 dimineața și 8 seara. Atunci își fac, unii dintre ei, cumpărături pentru acasă și pot să-și alunge oboseala cîrînd aici chiar și o cafea naturală, fiindcă prin ordinul 10325, din decembrie 1983, al Ministerului Comerțului Interior, bufetele de incintă pot vinde cafea naturală pregătită — 3 lei una — fiind aprovizionate la un preț redus, față de restaurante, de numai 352 lei kilogramul.

DUMITRU ELIADE

Bufetiera Tanța a lăsat urme

Chestie de șansă: îl prindem pe responsabilul Ion Andrei exact în momentul în care se urca în mașină. „Tocmai plecam după marfa zice el, de multe ori o aduc cu mașina mea”. Exact în acest timp a sosit marfa. „Uite dom'le, vin cînd nu te aștepti”, adaugă Ion Andrei.

Bufetul de incintă organizat de I.A.P.L. Central la întreprinderea Munca textilă a împlinit opt luni de cînd a început să-și onoreze cit de cit firma și să-și justifice existența, altfel spus de cînd textilele întreprinderii, în majoritatea covârșitoare muncitoare harnice, au răsuflat ușurate că au scăpat de bufetiera Tanța. N-are rost să mai răscolim trecutul și să mai amintim cum le nemulțumea responsabilă cu pricina, de vreme ce azi bufetul gestionat de Ion Andrei își respectă în bună măsură menirea. În vitrina frigorifică se află destule produse care să-i bucure pe oamenii muncii de la Munca textilă: ficat prăjit, crenvurști, chiftele, șnițele, pastramă. Mai afli în rafturile sale și biscuiți, și țigări etc. „Avem și mîncare gătită”, spune Ion Andrei, iar acum am primit și mălai. Destul de des scoatem la vînzare și pui, nu numai prăjiți, cum îi vedeți pe aceștia, ci nepregătiți, bine ambafați la pungă, cum am avut ieri.”

Între numeroasele caiete și registre cu care este înzestrat responsabilul, găsim și unul în care o echipă de la Munca textilă se arată intrigată că la vînzare se află și marfă alterată. Mai exact, caltaboși, gogonele, compot. În alt registru, un control al Direcției comerciale a municipiului menționează că borcanele cu costiță și fasole, precum și cele cu varză sint alterate, după cum borcanele cu compot au viermi. Deși înregistrate la I.A.P.L. Central, sesizările amintite nu s-au bucurat de nici o atenție. „Ca să fiu sincer, așa cum probabil doriți, mărturisesc Ion Andrei, de cînd sint aici, o singură dată a venit cineva de la I.A.P.L. Central în control, deși i-am tot rugat să vină, și atunci mai mult ca să vadă unde este întreprinderea. Am primit marfă alterată, diversele controale au arătat acest lucru, dar I.A.P.L.-ul n-a luat măsuri. Mai mult chiar, compotul strictat îl mai am și azi, 35 borcane. Drajeurile alterate sint de pe vremea Tanței, fosta responsabilă, nu le-a ridicat nimeni de la întreprindere”. Așadar, textilele nu pot fi fericite pînă la capăt, „duhul” bufetierei Tanța plutește încă prin rafturile bufetului.

RAZVAN BARBULESCU

Firma contează mai puțin

Singurul bufet de incintă din Urziceni se află la întreprinderea de cultură și fermentare a tutunului. Nu l-am găsit tocmai ușor, dar l-am găsit. Șefa acestui bufet este gestionara-lucrătoare Georgeta Vlad. Lucrează în comerț de mai bine de zece ani și se pricepe. Asta se vede de cum deschizi ușa bufetului. E curat, totul lucește, cele trei mese au fețe curate și pe deasupra o hirtie albă, mărfurile sint așezate în rafturi ca piesele de șah la începutul partidei. Sintem însoțiți de tovarășul Ion Petre, președintele Comitetului de sindicat. E puțin trecut de 11, se apropie pauza de prînz. Ne grăbim cu întrebările, gîndindu-ne că la 11 și jumătate Georgeta Vlad va fi tare ocupată. Bufetul are două magazine, o bucătărioară cu un grătar și un aragaz, un frigider. Lăsăm la o parte faptul că de două zile butelia era goală. Ea tot n-ar fi folosit prea mult. Mai jos, dăm doar răspunsurile șefei bufetului. Întrebările se subînțeleg.

Bufetul are regim de restaurant, iar chioșcul, de alimentara. Prețurile diferă, înșă foarte puțin. Fiind bufet, nu avem voie să vindem anumite produse. Într-adevăr, esențele, fideaua, zahărul vanilat și chibriturile nu sint produse de bufet, dar trebuie să mă gîndesc și la plan. În întreprindere sint în această perioadă 150 de oameni. Pentru ca eu să-mi fac planul ar trebui ca fiecare din ei să cumpere de 400 de lei pe lună. Oamenii nu-și permit să dea pe o friptură 25 de lei și pe o bucată de cîrnă prăjit 15. Produse de bufet pe care le oferim astăzi: antricot de porc și costiță cu boia, sucuri. Poate costiță să mai cumpere cineva, dar ea se găsește și la Alimentara și omul se gîndește la fiecare leu. Cafea nu facem pentru că se consideră că în întreprindere este mediul toxic. În lunile august-octombrie, perioada de recepție a tutunului, cînd vin mulți oameni din afară, reușesc să-mi fac planul. Un tovarăș merceolog mi-a sugerat să fac salam prăjit cu garnitură de fasole verde, înșă oamenii nu mîncă ce dorește dînsul. Singura mea mulțumire este că mă înțeleg cu conducerea întreprinderii. Programul bufetului este de la 8 la 16 și cam vin degeaba la serviciu. Cumpărători sint puțini, se lucrează într-un schimb. Am cerut să fie transformat în chioșc alimentara, conducerea de aici este de acord pentru că oamenii n-ar mai ieși pe poartă, la alimentara din colț, după cumpărăturile de strictă necesitate, zahăr, ulei, piine, mezeluri. Mi-aș face și eu planul, iar oa-

menii ar cîștiga timp. Mi s-a spus că toate chioșcurile din întreprindere se vor transforma în bufete. Asta e linia.

Plecăm. Cit am stat de vorbă cu Georgeta Vlad și cu președintele sindicatului a intrat un singur tovarăș care a băut un suc. Bufetul tocmai primise 20 de navete. După opinia gestionarei îi vor ajunge toată luna.

Dăm fuga în capătul celălalt al orașului, la întreprinderea de articole și sport camping Urziceni. O cunoaștem pe Maria Mușetoiu, tot gestionară-lucrătoare. Aici e chioșc. Amîndouă tîm de I.C.S.M. Aici e altă viață. Întreprinderea are 800 de oameni, care lucrează în două schimburi. Vînzarea este de 4-5 mii pe zi. Fiind chioșc, aici se vînd: mezeluri, răcoritoare, piine, zahăr, ulei, portocale, conserve. Într-o zi, 200 de merdenele cu brînză și 100 cornuri cu mere nu ajung. Tovarășa Maria Mușetoiu, îmbrăcată într-un halat căruia îi sosise scadența să meargă la Nufărul, n-are probleme de plan. Așteaptă momentul cînd chioșcul se va transforma în bufet. Deocamdată n-are faianță pe pereți și un loc pentru bucătărie (n.n. — un spațiu în care se montează un aragaz). Dorește bufet sau chioșc? Bufet!

Problema se pare că este viu discutată. Părerea noastră este că nu trebuie să fie nici chioșc, nici bufet. Trebuie să fie o combinație din amîndouă. Firma contează mai puțin și dacă nu există încă o reglementare a prețurilor, a gestiunii în

acel sens, ea trebuie inventată, spre binele celor pentru care au fost făcute. Există un decret care obligă la înființarea în întreprinderi a cantinelor și cantinelor restaurant. Dacă ele nu se pot face din anumite condiții — una din ele ar fi numărul insuficient de consumatori — aceste bufete-chioșcuri le-ar suplini foarte bine, cu condiția să fie mai elastice în organizare, să creeze cale liberă inițiativelor gospodărești, diversificării produselor (plantul nu se poate face, oricît ar dori merceologii, doar cu napolitane și biscuiți), a rețetelor și care să tîină seama de gusturile și de punga celor cărora le sint destinate produsele.

OPREA GEORGESCU

Schimbul doi, la chiftele!

În sala de mese a cantinei centrale a I.T.B.-ului, pe mesele încărcate cu scaune nu puteai să mîncini decît dacă știai să infuleci la cîrce, pe un scaun pus cu picioarele în sus. Și totuși, cițiva oameni mincau între picioarele unor scaune puse pe mese, neigienic, în condiții improvizate, asta în timp ce pe plitele din bucătărie sfîrșiau cîteva grătare. Era spre orele 12 și cînd am întregat pentru cine sint ni s-a spus că pentru conducere. Foarte bine. Și orice muncitor poate comanda grătare la cantină. Fără nici o îndoială. N-am aflat pentru care conducere erau grătarele respective, oricum, pentru cea a U.R.A.C.-ului nu, dar am aflat că muncitorii respectivei întreprinderii mîncă de vreo cîteva luni aceleași chiftele bine garnisite cu ceapă, cartofi și piine, aceleași șnițele și din cînd în cînd și alte produse. Altceva nimic. Am descins la bufetul de incintă al întreprinderii. Ceva mai improvizat greu se poate găsi. O piine tare, o ladă cu sticle cu suc și o ladă cu chiftele, acoperită cu un ziar. Dumitra Iles, vânzătoare la acest bufet, spunea că „băieții s-au cam săturat de atîtea chiftele”. Am cumpărat și eu una. Mi-a ajuns să-i dau dreptate și ca să-i cred pe băieții. În ultima vreme, acest bufet n-a mai văzut mezeluri pentru simplul motiv că de cîteva săptămîni cîntarul a fost dat la verificat. Și de atunci îl tot verifică cine știe cine. Din cînd în cînd se mai aduc și alte feluri de mîncare. Dar puțin. Nu țigări, nu dulciuri, nu brînzetură, nu nimic. Doar chiftele, șnițele și mai rar, cîrnăcioari. Muncitorii se așază la rînd și așteaptă ca vânzătoarea să aducă lăzile cu mîncare. Dacă se termină șnițelele trebuie să treci pe chiftele. După ora 11 nu mai cumpără nimeni. Vînzătoarea închide bufetul și se ocupă de alte treburi pînă la ora 14, cînd vine schimbul doi ca să cumpere chiftelele rămase de la cei de dimineață. Am discutat cu vânzătoarea. Ea ar primi și alte mărfuri dar se teme că nu vor fi cumpărate. Riscă să nu le poată returna la cantină și să le plătească. Am discutat cu Gh. Marin, responsabilul cantinei centrale a I.T.B.-ului care spunea că unitatea pe care o conduce ar putea să ofere zilnic bufetului tot felul de preparate, de la mîncare caldă mică și grătare, pînă la dulciuri, ceai și cafea, dar responsabilul bufetului de incintă nu face comandă, iar cantina nu poate să livreze mărfuri nesolicitate. Cantina ar putea să găzduiască în jur de 300-400 de muncitori care să servească masa în sala de mese, dar, de cînd s-a redus pauza de masă, nici un muncitor nu mai mîncă la această cantină aflată pe teritoriul U.R.A.C. (uzina aparținînd tot de I.T.B.). Conducerea uzinei nu e de acord ca bufetul să servească prea multe preparate, îndeosebi mîncare caldă, ca nu cumva muncitorii să piardă prea multă vreme pentru servirea ei și să depășească timpul rezervat, adică pauza de 15 minute. Oricum, productivitatea muncii, cu chiftele fără gust, e de multe ori pe măsura lor. Mulți dintre muncitori au renunțat să mai cumpere ceva de la acest bufet. Au rămas doar cei tineri și ei sint cei care se inghesuie și stau la rînd ca să-și cumpere viitoare dureri de stomac. Am avut o discuție cu conducerea U.R.A.C., cu reprezentanții comitetului de partid și de sindicat pe uzină și s-a propus o remediere imediată a situației.

Cum această remediere promisă va începe cîrînd, tot mai bine ar fi să înceapă cu amenajarea aceluia punct alimentara care arată mai degrabă ca un punct de colectare a resturilor menajere, decît ca punct de desfăcere a preparatelor culinare.

CORNEL NISTORESCU

Un proverb modern:

cum e căminul de nefamiliști sînt și gospodarii

DEPINDE
DE NOI

Nu legătura cu miliția e soluția • Drepturi pentru responsabili • Incredibile acte de huliganism tratate prin metoda convingerii

Ionul îl dă concepția despre cămin

Nu ne-a fost greu să identificăm căminul de nefamiliști al întreprinderii de construcții-montaj Teleorman. Lipsa perdelelor la ferestre a fost un prim indiciu să ajunsesem la adresa căutată. Seară fiind, ajungem pe bijbițe la primul etaj — singurul din bloc care avea un bec aprins pe culoarul lung. În rest — beznă. Apelăm la chibrituri. Mai făcuseră și alții reaba asta, deoarece călcăm pe bețele stinse, precum pe un covor.

Prima impresie: nu-și prea gospodăresc constructorii propria lor casă! E drept, sînt adunați aici oameni de tot felul — băieți, fete, oameni mai în vîrstă de căror rosturi așezate sînt prin satele Teleormanului, unde-și au nevestele, copiii, nepoții. Căminul pentru ei rămîne doar un simplu adăpost pentru noapte, după ziua de muncă, după cum, tot aici și prepară și cite o mîncare caldă.

Intrăm în camera 27. Toți cei trei locuitori — Tache Constantin, Preotu Savel și Mircea Nicolae — sînt conștienți, din miștea Nouă „de-ai lui Marin Preda”. Toți trei au aceeași meserie — izolatori. Damași așezați, cu copiii. În așteptarea ferberii fasolei se cîsteau și ei cu cite o țuică. De ce gătiți în cameră? — i-am întrebat. „Păi altfel, unde? Nu avem în tot căminul nici un loc amenajat pentru bucătărie și vrem și noi să mîncăm măr-ar seara ceva cald”. Aflăm că C.M.T.-ul are cantină, dar servește doar masa de prînz. Cum punctul lor de lucru e departe de cantină nu pot să vină la prînz, dacă își pun ceva în traistă nănăncă, dacă nu, înghit în sec. Seara r putea mîncă la cantină care-i aproape de cămin, dar dacă e închisă, ei ce să facă, își gătesc singuri în camere. Așa se curg pentru ei zilele săptămîinii, ziua cu nunca, seara cu gătitul, iar la sfîrșitul ei merg pe la casele lor unde pot să-și acă o baie. Ne-au rugat să-i însoțim pe uloar. Ne arată o ușă închisă cu ială. Aici e baia — ne spun — dar, după cum vedeți, stă sub cheie. Și, e păcat! Vii nurdar — meseria de constructor nu e între cele cu mînuși — ai vrea să te bagi sub un duș dar noi, așa ceva nu am văzut de ani de zile”.

Ne pare sincer rău că nu am putut vedea și noi cum arată instalațiile sanitare, dacă mai există sau nu. Oamenii ac haz de necaz: „Sigur că există dacă e în sub cheie”. Camerele seamănă una cu alta — mai mult murdare decît curate, în fiecare dintre ele cite un reșeu-amoță, tip șantier, pe care se fierbea ite o mîncare. Descoperim printre nefamiliști și familiiști.

Încătuș se află într-o astfel de situație. El, soțul, este mecanic pompe de injecție. Soția — casnică. (Iertat să ne fie, —am prea înțeles cum poți sta „casnică” într-un asemenea cămin!). Constantin încătuș implinise în acea zi 44 de ani și egreta că nu-l prinsese evenimentul în așa nouă. În ce-i privește pe ei și pe familia Tucană (el, betonist, ea, casnică) — fac baie la baia comunală.

Ne oprim aici cu detaliile culese din căminul de nefamiliști al I.C.M.T.-ului. Lăsat cam în dorul leii atît de întreprindere cît și de beneficiarii inșiși care, se numesc doar să arate cu degetul fără încercă în vreun fel ieșirea din această situație.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Starea de provizorat

Dintre cei 21 545 lucrători, de la întreprinderea de autocamioane Brașov, 9 347 sînt tineri pînă la 30 de ani. Întreprinderea are 12 cămine de nefamiliști, dintre care 10 sînt locuite de băieți, 2 de fete. Ce fac tinerii dincolo de spațiul producției în cele 12 cămine de nefamiliști? Ceși sînt cele mai vechi, căminele în care stau fetele sînt cele mai trainice și bine întreținute. În ceea ce privește căminele pentru băieți, în raidul nostru am depistat aspecte și mai bune, și mai rele, cum se spune. Dacă vom insista asupra celor deficiente este pentru că — comportă remedieri imediate. Băniile și taburetele din sălile din băi sînt într-o stare jalnică. Lipsesc multe roșete și dușuri. Giurgiuevele de la ferestre sînt zdrențuite și putrezite. Reparările la uși și ferestre se reclamă, de asemenea, la multe nivele și chiar la multe amere. Sînt unele încăperi, casa scări și holuri care necesită zugrăvire. Sălile de baie au faianța căzută și oglinzile parțiale. Lipsesc linoleumul din spațiile estinate bucătărilor. Lipsesc clante și cromoane de la uși. Exemple am mai pu-

tea da și sînt valabile pentru toate căminele.

Să amintim însă și de alte probleme importante ale tinerilor. Nicolae Vulpe, Gheorghe Benghe, Vasile Puriu, Doina Popa, Nicolae Clopanu, Ion Baciu, Elena Vintilă, Nuți Banours — erau în camera lor de 2/3, pentru care plătesc între 107 și 157 lei lunar. Ce făceau? Stăteau. Găteau, Spălau. Spovăraiau. Vegetau. La camera 419, din blocul 8, se bea un sprîț. Unul mic. Ion Iles, Ioan Ilovan, Gavrilă Marin ne întrebau, din umeri, mirați: Ce să facem și noi? Asta e! Ce să facă?! Își omoară timpul în chip și fel. Iar timpul zboară al naibii de repede. Cîțiva șoferi veniți la cursuri de specializare se miră și ei de această inactivitate. Tineri în a căror biografie civilă mai intervine, totuși, cite un eveniment. O aniversare. O căsătorie. Și căsătoriile sînt mai rare, ce-i drept. Nu se căsătoresc pentru că nu au „sălăș” de găzduire, nu primesc casă pentru că nu au buletin. Cercul este vicious. Știut. Cei care au îndrăznit și au făcut pasul au deja familie și copii. Unii și-au rezolvat starea de provizorat. Alții umblă din gazdă în gazdă. Conducerea IABV a luat hotărîrea înțeleaptă, de a preschimba destinația a două cămine de nefamiliști, transformîndu-le în garsoniere pentru familiiști. De pe lista tuturor priorităților lipsesc însă nejustificat, Ana Rusu, Valerica Hosu, Petru Matei, Vlad Gh. Gheorghe, Viorel Coțac și alții.

Regulamentul de ordine interioară prevede reguli aspre de conduită în cămine și este bine să fie așa. Scandalagii și bețivarii notorii au fost evacuați din cămine, fără drept de apel. Au fost și sînt însă, din păcate, și destule evacuări nejustificate. Administratoarea Angela Marinescu (bloc 11 din stră. Vișinului) propune evacuarea lui Petru Știa și Vasile Donici pentru că, pur și simplu, au aruncat coji de floarea-soarelui și chiștoace de țigări pe hol și în casa scării! (?). Gheorghe Șteie și Ștefan Alexan au racordat un patefon la stația de radioamplificare și s-au băgat, cum se spune, unde nu le fierbea oala, atrăgîndu-și, de asemenea, evacuarea. Administratorul Nicolae Ceapă lansează o ploaie de avertismente scrise căroră le urmează inevitabil, evacuarea din cămine. Cazul lui Andrei Vasile poate oferi, la drept vorbind, un exemplu dramatic. Dintr-o ceartă banală cu maistrul, renunță prea ușor — o ușurință care avea să-l coste! — la serviciu și la liceul seral (anul IV). Vagabondează și joacă șah în parcul municipal. Își cîștigă existența ca vaif de el. Incepe să ciupească de ici, de colo. În sfîrșit, este găsit de o „razle”, în podul fostei școli profesionale pe care o absolviseră, acoperit de săltele care, cică, îi țineau de cald. Unde o fi fost maistrul cu pricina? Unde erau prietenii?

Răspunde văicărelilor de neputință și ridicărilor din umeri căminul de la Mecanică fină

Pentru 90 de lei pe lună, un căminist nefamilist cu sau fără vocație, poate să-și facă praf geamurile încăperii, într-o noapte mai tulbură, sau își poate cumpăra un leandru cu ghiveci cu tot în stare să imoromute camerele un aer exotic: poate lupta citeva nopți la rînd cu citeva litri de Dealu Bîjorului sau își poate încropi o bibliotecă: cu un minim efort poate păstra destinația spațiului pe care îl ocupă sau o poate schimba. Deci, posibilitățile unui astfel de locatar sînt nenumărate, omul avînd ocazia să se manifeste potrivit adevărului: stilul este omul. Un raid prin mai multe cămine de nefamiliști din Capitală ne-a oferit nenumărate dovezi în sensul celor afirmate

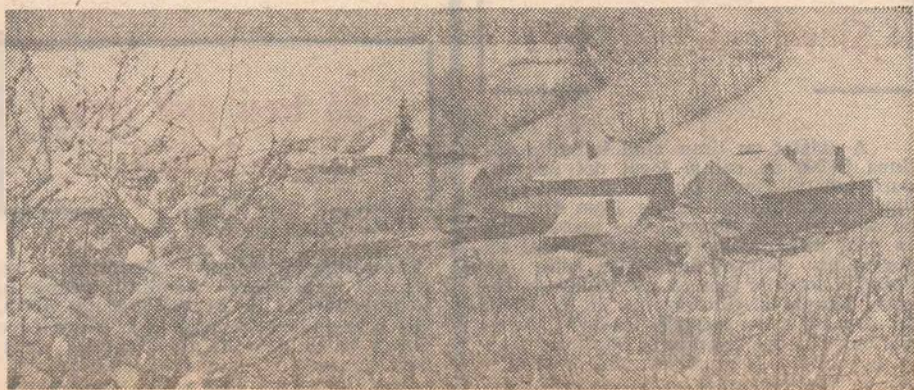
mai sus. Întreprinderea DANUBIANA. Gheorghe Cristea presedintele comitetului sindical: „Întreprinderea are 4 cămine pentru nefamiliști. 2 pentru băieți și 2 pentru fete. Dat fiind că nu mai există fluctuația de acum doi ani, lucrurile stau mult mai bine. La noi s-au calificat oameni veniți din toate colturile țării, pentru a pleca apoi la unitățile centralei noastre. Erau un fel de cămine de tranzit. Fiecare venea cu ce mostenise de acasă, în privința educației, și noi încercăm să-l învățăm și meserie dar și să se poarte. Cu unii am reușit, cu alții nu. În 1983, întreprinderea a cheltuit 1 241 268 lei pentru renovarea acestor cămine. Din aceștia, 2 085 lei a costat repararea celor stricate de căministi”.

Nu punem la îndoială exactitatea sumei plătite anul trecut pentru renovare, dar înfățișarea căminelor, a multora dintre camerele în care am intrat, ne face să ne întrebăm cum arătau înainte. În camera 17, în locul unui geam spart curențul umfla o folie de plastic, cremoanele de la ferestre sînt rupte, linoleumul este rupt, dezlipit, scoroiț. De la ultima zugrăveală n-a mai rămas nimic frumos. Este mizerie, cearsafurile sînt murdare, iar sticlele goale de vin stau înșirate ca soldații. Miron Luș, vicepresedintele comitetului de sindicat: „Am muncit cu acești tineri. Am stat de vorbă de la om la om. Pe unii i-am adus pe calea cea bună”. Camera 10. Aer închis. Nu s-a mai făcut curat de mult. Gheorghe Gureșoiaie: „E drept, nu e ca la mama acasă”. De ce? „Păi nu spun? Acolo e mama, e bunica”. Gheorghe Neagu, administrator: „Nu, vor să-și facă totii curat. Sînt diferite caractere. Imputații s-au făcut numai pentru cazarmament”. Vasile Mandi, primitiv-distribuitoare: „Este unul. Niță Gheorghe Niță, ceva de speriat. Ne privește de sus, e rău și recalitrant. Lucrează la secția aparate de măsură și control. Am stat pe capul lui. S-au făcut sedințe. L-a alergat pe unul cu cutitul fiindcă era beat”. Presedintele comitetului de sindicat: „Profesional. Niță este foarte apreciat. Ei și în anul doi la facultate. Dar e needucat”.

Întreprinderea de MECANICĂ FINĂ. Căminele sînt în renovare. Unul este aproape gata. Ca să nu se mai gătească în camere, nu s-au scos prizele, ci au fost convinsi tinerii să mînce la cantină, de trei ori pe zi. Cantina eșe modernă, curată și are o mîncare bună. Pentru un ceai sau o omletă, la capătul coridorului, se află o bucătărie. Pe fiecare etaj va exista o mică bibliotecă cu televizor. Condițiile civilizate impun: Gh. Birsan și Sava Tudorel de la camera 116 și-au cumpărat și un leandru. Alții și-au pus leandru și și-au cumpărat televizor portabil. Cîțiva, mai puțini, rămîn la ce au învățat. Camera 203, ocupată de Nicolae Bîncă din Movila, Sector Agricol Ilfov, și Constantin Vraicu, comuna Ion Roată, același județ, este plină de gunoaie, cearsafurile sînt negre, resturile de mîncare sînt aruncate peste tot, baia (fiecăre cameră are dus) este în paragină, intrerupătoarele lipsesc.

Căminul întreprinderii „JUTA” se află în inima Ferentariului. Există și aici camere cu condens, fete sensibile și camere frumoase, băi cu pereții negri la numai trei luni după ce au fost date cu ulei (de I.C.R.A.L. Cotroceni), dar problema cea mai gravă este lipsa de securitate a locatelor. După ce se întunecă, nu se mai poate ajunge la cămin în deplină siguranță. Fetele sînt bătute, injurate, scuipate și umilate de derbedei care le asteaptă la capătul aleii. Li se fură căciuliile și hainele. La sfîrșitul anului trecut, într-o duminică, căminul a fost pur și simplu asediat de acești derbedei. Cîțiva au intrat, au bătut-o pe fata de serviciu, au furat lucruri din camera 121, după care au luat stingătoarele și le-au spart, vizavi, pe un maidan din apropiere. Nicoleta Ciubotaru de la camera 207 a fost internată zilele trecute în spital fiind maltrată la întoarcerea acasă, astăzi aflîndu-se într-un concediu de 21 de zile. Pe dinafară, pereții sînt afumați din loc în loc de la petardele aruncate de acești indivizi pe care nu-i struneste nimeni. Interventile organelor de ordine sînt, după cum se poate constata, timide. Așteptăm, asadar, intervenția lor fermă, pentru liniștea căminului și a locatrilor din preajmă.

RAZVAN BĂRBULESCU

„Să ai o casă tăcută, mițitică” (Mihai Eminescu)

După 27 de ani ce se intîmplă este inadmisibil

O zi cenușie și udă, într-un Ploiești aiurit de ploii prea puțin firești la așa vreme de iarnă. În căminul de nefamiliști al întreprinderii de utilaj petrolier „1 Mai”, la ora schimbului. Du-te-vino „Pastrăm mereu legătura cu organele de miliție. Altfel nu ne-am descurca. La fete, nu prea sînt probleme, dar cu băieții avem de furcă. În zilele de leafă trebuie să fim „pe poziții”, cu ochii în patru. Ba unii o țin tot într-un chiolhan cite trei-patru zile după aceea, pînă isprăvesc banii. Nu mai departe decît luna trecută am avut aici circ cu unul, Popa Gheorghe (zis Gimi Cocosatu, cum am aflat!). Facea scandal în cameră, i-a dat pe băieți afară, a ieșit și pe coridor și urla cît îl țineau bojocii. A corborit la portărească, a insultat-o și la urmă de tot, i-a spart și geamul de la gheretă” — ne spune Lipianu Constantin, administratorul căminului. Gimi Cocosatu s-a ales, firește, cu o amendă de 500 de lei și cu avertismente serioase. „E rău că noi nu-i putem de fapt pedepsi direct. N-avem dreptul să-i amendăm decît prin intermeziul miliției. Noi, doar cu sfatul și cu duhul blîndeții. U.T.C.-ul îi mai discută, dar pînă la urmă, pe cei mai răi, tot la pungă ar trebui, să-l atingem ca să simtă”. La măsuri drastice, cum ar fi evacuarea din cămin, nu se prea ajunge aici, la „1-Mai” decît foarte rar, la abateri grave (furt, confirmat de organele de miliție, de pildă). Toate bune și frumoase, în intenție. E bine să încercăm cu metoda convingerii. Dar ce facem cu cei care „se dreg” la nesfîrșit, dintr-o beție într-alta, cu cei care folosesc masa drept suport pentru nemuritoare capodopere obscene (ca în camera 118!), cu cei care, săptămîna trecută, într-un acces de curioasă sportivitate, s-au întrecut în smulsul intrerupătoarelor electrice de la etajul II?... Dar cu cei care-și usucă rufole prin „metoda centrifugă” (= rotirea rufoi ude deasupra capului, pînă la pictarea multumitoare a pereților cu toate vopselurile textile posibile)?... Ce facem cu cei care-și alumă cu sîrg camerele, nimerind de regulă să-și stingă țigările pe podeaua și așa destul de „obosită” la culoare? Dar cu cei care-și aerisesc camerele prin trîntirea îndesată a ușii, ca în camera 138, de pildă? Dar cu cei care ne comunică numărul de la pantofi prin amprente lăstate pe cearsaf?

Administratorul Lipianu, numai cu șapte ani mai „nou” (în funcție) decît căminul însuși (care numără deja 27 de ani) îi știe deja pe fiecare dintre locatarii în parte, și de buni, și de răi. Așa se și explică faptul că, în ciuda uscăturilor, pădurea trăiește încă. Am văzut aici camere îngrijite, în care băieții și-au adus de acasă ștergare frumoase și le-au pus pe pereți, cite o față de masă „de la mama”, cite un preș modest, dar curat, care schimbă imediat ambianța și vădesc dorința de a se simți acasă.

Deși în spălătoare mozaicul s-a fisurat adînc, de vreme, dar și după cutremur, lăsînd să se scurgă apa pe plafonul și pereții etajelor inferioare, deși igriașă face să „înflorească” dizgrațios tencuiala în camerele cu dușuri (numai de un an zugrăvite și reparate), din pricina țevăriei învechite, deși caloriferele sînt folosite cu teamă, pentru că în 27 de ani nu li s-a făcut nici o revizie serioasă, deși mobilierul e tot așa de bătrîn ca și căminul, dar arată cu mult mai bătrîn (somiere, refăcute de bine de rău, cu fețe din pături casate, dulapuri de haine urite, deșelate, petecite de atita închis-deschis) — personalul de întreținere se străduiește în mod evident să păstreze o aparență cît de cît convenabilă în aspectul interior al clădirii. Numai că unii tineri înțeleg într-un chip ciudat nevoia de frumos, tapetîndu-și pereții cu tăieturi din reviste, lipite brambura, sau, și mai rău, lăsînd la vedere urmele unor foste lipituri.

Și totuși... Băieții vor să se simtă aici acasă. La oficiu, unul își fierbe o oală sănătoasă de fasole. Alături, un pui înoată vitejește în cratiță. La baie, unul spală rufo, gospodărește încins cu un prosop...

Căminul de nefamiliști nu e o gară. Ci o viață, o formă de viață. Nu dintre cele mai comode, e drept. Dar pe cale de a-și consolida un statut în mentalitatea noastră. Or, pentru ca acest statut să fie unul onorabil, e nevoie de grija tuturor. De intransigență, în primul rînd, renunțînd citeodată la „sfatul prietenesc”, cînd e limpede că nu cu „prietenii” stăm de vorbă. E nevoie apoi de sprijin concret, material al celor în drept. Căminul întreprinderii de utilaj petrolier din Ploiești are urgentă nevoie de mobilier nou, funcțional, cu aspect agreabil, ca și de reparații capitale. Abia așa nu vom mai fi poate tentați să facem vreo legătură între viața de cămin și cea cam fără capătii.

TANIA RADU

Un țăran — un cal. Un copil — un cal. Un sat — o lume de cai.

• Cheltuim cii putere pentru paiul putere? • Fintina, semn al trecerii noastre prin lume •

(Urmare din pag. 5)

ductie, o maternitate; vacile fătau de-a valma prin grajdurile unde erau cantonate. Padocuri si betonări în toate. Sisteme mecanice de adăpat, de evacuare a dejecțiilor, aparatură electrică pentru muls... Cam trei milioane și jumătate de lei investiții care, „în felul cum realizăm producția, în cel mult 3 ani, se vor amortiza”. De la exterior, ordinea a mers către interior. Lotizarea animalelor, eliminarea vacilor îmbătrânite, tarate, infernabile. Încuirea lor cu vitele din matca proprie de reproducție. „Pensionarele” au fost grupate separat, hrănite și valorificate pentru carne în condiții optime de venituri. O altă concepție, sau, mai exact, în sfârșit, o concepție, asupra hrănirii diferențiate a animalelor în funcție de producția de lapte și de faza de gestație. Atenție, mare atenție asupra dirijării rasei, încrucișări ale rasei locale de cimpie și a sursei de stepă cu Holstein, metisi foarte valoroși în condițiile zonei de Bărăgan. Ca să aplici toate aceste urgențe și multe altele, depindea și depinde, în primul și în ultimul rând, de om. Concomitent s-a acționat pentru disciplinarea și selecția îngrijitorilor. Din 173 au rămas 110, cine n-a rezistat a plecat. Cu toții — șef de fermă, tehnician, îngrijitor —, la 5 dimineața sînt în grajd. Nici o abateră de la tehnica muncii”. Celălalt versant al reușitei se cheamă baza furajeră. Pentru prima dată cînd culturile furajere capătă aceeași importanță și atenție ca și culturile cerealiere de bază. Semănat, întreținut, cules, depozitat. Cantitativ și calitativ. Rezultatele. În 1983, plan — 1890 litri de la fiecare vacă, obținut — 3599. La vitei, plan — 633 obținut — 637. La o matcă de 754 exemplare. (Toată ferma deține 1500 capete.) Chiar așa, multe vaci au fătat câte doi vitei viabili, robusți, sănătoși. Mortalități — zero. În consecință, câștigurile oamenilor, numai în bani se situează între 25 557 și 41 112 lei pe an. Plus produsele agricole convenite, plus loturile personale, ca și celelalte drepturi legale — concediu plătit, etc. Scoatem, la întimplare, câteva fișe de retribuție. Ivan Constantin — 39 579 lei, Anton Ana — 39 809 lei, Munteanu Frusina — 41 112 lei, Turcu Victor — 39 005...

Amara este astăzi o fermă etalon, dar mai presus de toate, cum însuși Ștefan Budu ne spune, o mare lecție de viață, de economie agrară, o lecție deschisă de zootehnie. Important e cine mai vrea s-o învețe?

Pădurea nu crește singură

La 24 de ani ai săi, Marian Voicu este descendentul unei „dinastii” de pădurari, întreprinzător de război, după cum vom vedea. Mai întâi a fost Mos Tudor Voicu pădurarul, singurul pădurar din Malu, comuna Sf. Gheorghe, județul Ialomița. Mult și-a dorit Mos Voicu să-și vadă băiatul pădurar în locul lui, cînd n-o mai putea, dar a venit războiul și i-a luat feciorul de lingă el vreo zece ani încheiați. Cînd l-a adus nu prea mai era bun să bată pădurea în lung și-n lat. Războiul l-a proccupat pe Gheorghe Voicu, astăzi în vîrstă de 81 ani, cu tot felul de reumatisme și halucinații. De cînd s-a întors vede numai aviație inamică și strigă tot timpul „culcat-sculat”, mai ales atunci cînd tună și fulgeră. Băiatul lui, nea Gheorghe Voicu, a fost un bun pădurar, precum bunicul său Tudor, și s-a păpădit de inimă mai anul trecut. Toate acestea le-am aflat de la tinărul pădurar Marian Voicu în timp ce străbăteam hîrtoapele înșirate cale de trei kilometri, ce despărta cantonul 2 Sfîntu Gheorghe de satul cu același nume. Șareta în care dîrdaiam de frig și ne muscam limba la cite-un hop mai mare se țira și ea în urma Doinei, o japă de 18 ani, „reformată” de trei ani buni și lăsată la datorie pînă-i vine schimbul. E drept că acesta nu-i departe, e la grajd, și l-a făcut singură pentru a nu aștepta prea mult. S-a nimerit să fie o minză, pe numele ei Stela, intrată de un an în procesele verbale ale Ocolului silvic Slobozia, ceea ce înseamnă că abia peste o jumătate de an e bună de ham.

Ajunși la canton, am fi pîrut crede că-i o casă părăsită — model 1900 —, dacă n-am fi fost întîmpinați cum se cuvine de patru ciini. Ne-am înșelat însă, în privința anului, cantonul datează, după scriptele ocolului, încă din anul 1848, ca obiect de inventar, consolidat și vîruiț din vreme-n vreme, adăugîndu-i-se un gard sănătos, rupt și el de viscolul de simbăta trecută împreună cu vreo citeva zeci de plopi. Cu părul răvășit și ochii duși în orbite, omul acesta de 24 de ani a rămas, după moartea vestitului pădurar Luca Voicu, la numai 49 de ani, cu grija unei familii compuse dintr-o mamă bolnavă, o soră și alți trei

frați mai mici de crescut. Nimit la cantonul 2 Sf. Gheorghe abia din 19 decembrie, anul trecut, regretă că n-a fost nimit la cantonul 1 Malu, despre care îmi spune că „e ceva de vis, făcut din temelii de miinile tatii”. Ne mai spune că vrea să rămînă ceva după el; din decembrie n-a putut face mare lucru, abia așteaptă primăvara. Aici, la cantonul 2, a funcționat ca pădurar unul Gheorghe Andrei, om mai mult bolnav, altfel pădurar bun. În ultimii doi ani înainte de pensie și-a tot căutat sănătatea și de bine ce-a găsit-o acum e la cutit, pe masa de operație. Așa se explică starea în care au ajuns acum cantonul și pădurea. Om de suflet, după ce n-a mai fost pădurar, prin pensionare, a venit zi de zi mai bine de o lună de zile să-l învețe ba una, ba alta pe flăcăul rămas dintr-o dată și orfan și cu grijile unei gestii grele cum e considerată o pădure în zilele noastre. La citeva zile după ce a luat cantonul în primire, Marian Voicu s-a apucat de plantat. Știa el o vorbă de la tatăl său, cum că nu-i silviculor acela care taie ci nu-mai cel care plantează.

Și Marian Voicu a avut, ca orice tinăr de la țară, mirajul marilor orase, al Bucureștiului, dar s-a lecut repede. După o școală profesională, a ieșit electrician, a lucrat vreo șase luni în meserie și a urmat armata, undeva la munte, prin Bihor îndrăgind pădurea dar nu intr-atît încît să se lege de ea. Pădurea de la munte i se părea precum oceanul pentru marinar, în comparație cu pădurea asta de plopi, fie ei și repede crescători, de la cimpie. A fi pădurar la Malu aducea mai mult cu un fel de marinar de apă dulce și vorbele astea ale lui îl cămăpărau tatăl, un pădurar și apicultor în-născut. S-a dus la Liceul silvic din Curtea de Argeș, mai mult obligat, și iată-l de doi ani pădurar. La început în Slobozia și de cînd a murit tatăl a găsit înțelegere la ocol pentru a fi mai aproape de ai săi.

Are în grijă, între altele, 231 ha de plopi și stejari. O parte din stejari au 72 de ani, alți 39—40 de ani, oricum pînă la maturitate — în jur de 150 ani — mai au mult. Restul sînt plopi repede crescători, plantați acum 35 de ani și care trebuiau să ajungă la o dezvoltare deplină acum 15 ani, cu un diametru de 24—26 cm și abia nouă conducere a ocolului a ajuns la concluzia că solul nu-i bun de așa ceva. Urmează o tăiere și plantarea altor puieți, probabil o specie de stejar — cerul —, căruia îi prieste solul cu humă bogată din lunca Ialomitei. Marian Voicu are plan de împăduriri în această primăvară cam 6 hectare și pentru asta primește puieții necesari, dar el va planta 15 hectare. Are în silozată o cantitate de 3500 kg ghindă de sămîntă. Îi întreb de ce o face, primește retribuție mai mare? Da de unde, tot 1600 lei, îmi răspunde, asta-i meseria lui. Nu primește nici măcar un leu în plus. Merge la ocol și spune că a dat 9 hectare peste plan. I se va spune foarte bine, băiete, și va fi felițat la prima sădintă, dacă nu se uită. Totuși, cu cit împădurește mai repede scapă el mai ușor de griji. Îmi spune că e mult mai ușor să întretii o pădure decît s-o crești. Și apoi, dacă întirzi după tăiere se înteleneste pămîntul și buruiana va asfixia puieții. În România, deci și aici în Bărăgan, nu se mai taie după sistemul ras ca acum 20—35 de ani, cînd toată lumea alerga după suprafață agricolă. Acum cit se taie se plantează, numai un om care gîndeste o singură dată, zice Marian Voicu, poate să nu vadă importanța pădurilor pentru agricultură, pentru viață, și crede că un copac e o nimica toată, ia acolo, bagi un puieț în pămînt și crește singur. De unde să știe el, dacă gîndeste o singură dată și atunci prost, că pădurea nu crește singură, că nici pădurea nu se face fără oameni. În vremea asta Marian Voicu își vede de treabă, crește două vaci și trei taurasi, mai multe familii de albine, și mai are și pămînt de export la fructe de pădure, pe care bineînțeles îl face. Asta e meseria lui de pădurar în Bărăgan, urmașul unei „dinastii” de pădurari.

ION PREDOȘANU

Și voi, cai, voi, cai!

A existat un timp, cînd Ialomița deținea 85 000 de cai și locul doi pe țară după județul Timiș. După mode de-a-lucea din rațiuni absurde, se știe, i-am neșlijat, pe alocuri chiar decimat, iar acolo unde, ca prin minune, au mai fost salvați au degenerat, neprevăzîndu-li-se rația de hrană. Lucrurile sînt repuse astăzi pe făgașul normal al echilibrului, de la nivelul de stat. De a ne restabili tradițiile, valorile chiar și în agricultură. Sau, mai ales, în agricultură. Dar iată că, mai constatăm aici în Bărăgan, unde a fost patria sublimă a acestui animal sublim, care a dus

pe spatelui lui milenii în șir agricultura lumii și a dat etalonul de măsură al motoarelor lumii mecanice, pînă la cele mai sofisticate ale secolului nostru, mai constatăm reflexele acelei optici păgubitoare, prin opoziții încă, sub o formă sau alta, la încurajarea înmulțirii și revenirii animalelor la matcă. Și atunci, am întreb pe rînd, în toate comunele și satele în care am poposit. „Cu ce se mai duc țărăniile la moară”? Răspunsul e cotit, dar evidența ne așază sub ochi o imagine nu tocmai idilică ori nostalgică — precum ni s-a reproșat a avea despre satul bărăgănean. Vedem în preajma morilor — și la Girbovi, și la Urziceni, și la Broșteni și la Fierbinți, și la Reviga... — bătrîni sau femei împingînd cite o roabă ori ciudațe caruțe în miniatură, cu una sau două roți, cu foste roți de plug, de raritate ori alte arhaice unelte agricole sau cu moderne roți de biciclete „Pegas”, în care se află sacul de porumb ori de grîu. „Cu ce-și aduc țărăniile, toamna, recoltele de pe loturile personale”? Stau la rînd, pînă noaptea, tirziu, uneori chiar și nopțile, la puținele caruțe cu cai pe care le mai dețin C.A.P.-urile ori la remorcile cu tractoare, folosite astfel nerentabil, cu încercături mici și drumuri multe, consumînd pentru munci minore combustibili majori. „Cu ce își aduc sătenii lemnele în curți? Din păduri ori din depozite”? Camioanele costă scump iar căruțașii particulari și mai scump? La cit se ridică atunci, mia de kilograme de lemne, afectînd cîștigul locuitorilor rurali? „Cu ce sînt transportate echipele de lucru în cimp, la distanțele variabile — de la un kilometru la zeci de kilometri — cum sînt pămînturile Bărăganului față de vetrele satelor”? Stau, nu de puține ori, cu orele în curtea C.A.P.-ului, așteptînd, o căruță, ori o remorcă să se întoarcă pentru o altă cursă în altă direcție... „Cu ce se fac transporturile în fermele zootehnice? Cheltuim cii putere pentru paiul putere?...”

Dacă ar fi numai aceste munci și aceste considerente și se justifică cu prisosință viața, munca, existența, perpetuarea speciei cabalinelor. Contravine ea astfel agriculturii moderne a secolului XX? „În mod cînstit, facem eforturi pentru a o înmulți” sîntem informați la direcția generală a agriculturii. La Amara, de pildă, ni se confirmă, în schimb, că „sînt (încă) fără rație, față de celelalte animale”. Cum au supraviețuit și s-au înmulțit cei 210 cai pe care îi are C.A.P.-ul? „Cine îi iubeste îi cam hrănește” ne răspunde șeful fermei de vaci, un mulți președinte al cooperativei, Ștefan Budu. Pe principiul vechi românesc „unde sînt cinci la masă, mai mîncă unul, fără nici o pagubă”. „Cupindu-se” din rația celorlalte animale din sectorul zootehnic foarte dezvoltat în comună.

Tradiția începe a fi reconsiderată chiar și în I.A.S.-uri, ne asigură directorul Întreprinderii agricole de stat de la Balaciu, ing. Vadim Rusu. „Am ajuns la un număr de 32 capete. De nevoie — zice — trebuie să ai un număr de cai”. Așadar, statutul calului nu e încă limpede, nu e încă rezolvat nici într-unul din cele mai renumite județe din țară în creșterea lui. Par insolubile chestiuni ca „nu mai vrea nimeni să mine un cal!”. „Nu mai sînt ateliere pentru făurii căruțe (în care i-arși, alături de celebritatea Brăilei, Ialomița excela — n.n.); de unde potcovari, de unde potcoave, de unde caiele, mesterii rotari, mesterii în harnașamente, mesterii fierari...?” Și, iată, se enumeră meserii pierdute. Cei care se întreabă tot ei dau din umeri. Nea Anghel Mircea Dan, vestitul președinte de la Grîndu, e unul dintre cei care nu ridică din umeri. Ci, caută soluții. „Se vor găsi oameni, își răspunde. Satul n-a secătuit în resursele sale”. În chiar C.A.P.-ul pe care îl conduce de 30 ani s-au găsit, deși nu e mai răsfățat ca alții, are 900 de brațe de muncă active la 4 000 hectare arabile. Dintre acestea 100 reprezintă meseriașii din cele mai diverse ateliere — chiar și rotari, potcovari, fierari, timpolari... Pentru că, aceiași oameni știu și meserii moderne — strungărie, lăcătușărie, mecanică — știu și meșteșugari strămoșești, iar pe aceste din urmă le îndeplinesc cu unelte moderne. Nu se mai fac potcoave și caiele cu ciocanul și nicovala, nimeni nu mai trage la foale. Ne trebuie însă, mai mulți Anghel Mircea Dan.

CICI-IORDACHE ADAM

Să treci prin lume cu bucurii

Așezarea lor pe un pămînt nou l-a speriat îndeajuns. Pămîntul primit la improprietărea de la 1882 derutat puțin, era o întîndere sărăcăcioasă, peste care vîntul bătea doar de două ori pe an, o dată tinea 6 luni și a doua oară tot atît, cu puține fintini, fără colibe, unul dintre cele mai slabe pămînturi ale Cantacuzi-

nilor, pe care aceștia îl dăduseră la rînd formă cu o liniștitoare bucurie că scapă de el. Greu de știut cum și-au ales nemele de Munteni-Buzău pentru că ei veneau din Cătina și din Padina și din Odăile și din Bozioru. Probabil că nemele satului a fost dat de autorități care veneau din cînd în cînd să-i vacum se chinuie să prîndă rădăcini în acel pămînt destul de neroditor, pe care n-o prea prinseseră rădăcini nici țigăni, nici muritorii de foame, nici fugarii. Ni casele nu puteau fi ridicate preaușor. Pustiul și sărăcia se împotriveau în fiecare ceas. Și cu toate acestea au prînd rădăcini, au triumfat împotriva nimicului și și-au ridicat minuni de case, n-o prea înalte ca să treacă nevăzute pe stînt, au îmblizit pămîntul și l-au fertilizat și de puține vreme au aniversat 100 de ani de aceeași poziție pe scoarța pămîntului și tare puțini mai sînt acei care mai știu că acolo se întindea fostă moșie a Cantacuzinilor. În schimb foala lumea stie de Munteni-Buzău, de o comună bogată, cu oameni înstăriți și cu case de toată frumusețea, fără să știe însă că satul acesta cu o istorie atît de scurtă are cele mai multe fintini. Pe pămîntul altor țări abia dacă găsești un sau două și cînd ajungi la ele descoperi fie că sînt infundate, fie nu au găleat. La Munteni-Buzău oamenii se tem că nemărginirea vremurilor și cum puțini sînt cei care își pot lăsa numele pe carte, fiecare își alege un loc în cimp, plătește pentru săparea unei fintini.

Gura lui dorintă este ca pe ultimul de ciment mesterul să scrie, construi de mine, Nicolae Cutare, cu soția mea Rada, la anul una mie nouă sute și an o fi. Și vara, cînd oamenii ies în cimp, în loc să umble cu sacușa după ei și să tot bea la apă clocită, se duce la fintina lui cutare și se odihnește apoi își reincep lucrul și fintina rămîie să poarte numele celui care s-a îngrijit de existența ei. La Munteni-Buzău se stăpînește pămîntul și seceta arareori îl părăsește cuibul fierbinte făcut în această parte a Bărăganului. Riuri din ca să ia apa pentru irigații nu sînt, un lîmte și prăpădit nu le ajunge. Aici toată puterea oamenilor stă în fintini. Tatăl tuturor fintinilor de pe o rază de 50 de kilometri și din acest sat e Gheorghe Topuzaru, un țăran bătrîn, cu picioare cam mîncate de reumatism, care a coborît mereu la zece-cincisprezece metri sub pămînt, de acolo de unde încep să vadă licărind primele stele ale amiezii. Și după el a venit Marin din Vale, adică Moise I. Marin, și după ce a tot sapat și el și-a tot săpat prin curțile oamenilor și pe cîmpuri s-a lăsat de fintini. Din ce în ce mai rar coboară adîncul pămîntului și a trecut la C.A.P. convins fiind că prasila și celelalte caștin de suprafață au menirea de a-l strîria pe om mai puțin decît coborîrea întinericului răcoros al pămîntului, fie pentru a dibui în acest adînc licăr dătător de speranță al unui izvor, după el a săpat fintina unuia Vasile Iacu, un fintinar care a părăsit și el această indeletnicire și a trecut la zootehnia C.A.P.-ului. Cu vremea, lumea a început să mai renunțe la fintini, ba a început să sape fintini americane, nișe fintini înguste, ca niște țevi de pus pe care găleata alunecă asemenea unui glonț. Și de 17 ani Ion Moise tot săpat fintini americane cu un fel de sfredă la care învîrt mereu 6—7 oameni și ca acum stă părăsit într-un colț al curșale pentru că nimeni nu vrea să-l învîrtească, nu pentru că n-ar mai avea nevoie de fintini, ci pentru că oamenii nu mai găsesc ciment pentru tuburi pietrisul care se aducea de cine și unde poate fi adus din ce în ce mai greu, de parcă ar fi din ce în ce mai departe. La Munteni-Buzău țărăniile sapă fintinile ca semn al trecerii lor prin lume, fără să știe că, în afara fintinilor, cel mai grăitor semn al acestei treceri este chiar locul pe care-l ocupă soarele și felul în care au izbutit să-l înfrumusețeze. Ion Moise și Traian Gvrilă mai lucrează la o secție de prestări servicii a cooperativei. (Nu agricolă producție, ci C.P.A.D.M.) care a construit fintini în acest sat, dar care, din lipsa materialelor nu se mai poate găzda la unul din cele mai solicitate lucruri. E drept că între cei doi mestece care sînt mereu împreună, devenind un cuplu celebru în sat și cooperativa cărei angajați sînt a intervenit o mișcare neînțelegeră. De aproape 4 ani cei doi mesteri, împreună cu citeva ajutoare lor au fost puși să lucreze la grădina vară din comună și la alte citeva urtăți unde au executat diferite reparații Contabilul-șef al C.P.A.D.M., Munter Buzău sau șefii lui de județ au încercat actele sau le-au rătăcit, cert este că au trecut și cei doi mesteri știu una bună, că dacă au lucrat ceva, trebuie să se plătească, fie că au lucrat pentru cutare sau cutare instituție, fie că au lucrat pentru cea ai cărei angajați sînt.

La Munteni-Buzău nu te copleșește sentimentul de bine, ci un sentiment înțelepciune, de înțelegere a vieții și necazurilor ei.

CORNEL NISTORESCU

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

George Constantin:

Eu am fost un pilot de încercare

Fotografie de PAUL AGARICI

— Ați intrat de mult în galeria actorilor de seamă ai scenei românești. Ni se pare nouă sau, într-adevăr, în ultima vreme ați interpretat mai puține roluri reprezentative pentru biografia dumneavoastră artistică?

— Am obosit, e adevărat. Dar în viața unui actor intervin și perioade, temporare, de recul.

— Ultimul rol mare, ca întindere și ca profunzime, ni s-a părut a fi tatăl din **JOCUL VIETH ȘI AL MORTII ÎN DEȘERTUL DE CENUȘĂ** de Horia Lovinescu.

— Despre care cred că e cea mai bună piesă a lui Horia Lovinescu.

— Ați obosit? Așa devreme?

— Am deja cincizeci de ani.

— Mulți înainte cu sănătate.

— Mulțumesc. La care vreau să adaug cei treizeci sau aproape treizeci de ani de teatru. Dați-mi voie să obosesc și eu puțin. Nu mai am virsta la care inima se zbate în mine ca un tigră de Bengal.

— V-a marcat atât de profund teatrul?

— Da, dar nu atât de profund încât să-mi modifice caracterul. Cred că am rămas același om bolnav de timiditate care se luptă mereu cu sine să-și facă vad în viltorii vieții. Pentru că, vedeți dumneavoastră, meseria de actor e o meserie foarte grea. Nu vorbesc ca să impresionez acum pe cineva. Nu-mi fac iluzii. Vorbesc pentru că dincolo de re-

petiții și spectacole, de filmări și înregistrări la radio sau la televiziune, relațiile din teatru macină enorm. Lumea teatrului e o lume fascinantă dar o lume în stare limită. O lume în care conflictele au incandescența scenei unde se concentrează, în câteva ore, conflictele esențiale și exponentiale ale vieții. Printre actorii dorința de afirmare este feroce. Actorii sînt obișnuiți să fie văzuți, să fie priviți mai bine zis și aplaudați și eventual înconjurați de metafore, de aclamații chiar în presă. Setea lor de glorie e ridicată la cuo față de alte categorii profesionale. Actorii sînt niște copii. Ei se joacă în fiecare seară cu atât de multe destine încît ajung să trăiască cu impresia că au mai multe vieți.

— Numai că ei iau joaca în serios.

— Și uneori în tragic. Vreau să spun că viața actorilor e o viață de luptă, de sfîșiere continuă. Candoarea lor este într-adevăr una de copii, dar existența lor este una de soldați pe front rupt sau în asediu. E greu să trăiești într-un teatru, într-o artă atât de schimbătoare în aprecieri de la un spectator la altul, de la o seară la alta. Să simți nevoia să te oglin-dești mereu în cineva și să depinzi de respirația fierbinte a publicului. Eu nu-mi pot lua condeiul și coala de hîrtie, ca dumneavoastră, să mă închid în casă și să creez. Eu depind de public. Depind de o sală de teatru. Depind de un regizor, de un scenograf, de un maestru de lumini, de un suflor și de alți... scări ierarhice.

— Credeți, într-adevăr, că actorul face muncă de creație?

— Eu cred ferm că a fi actor înseamnă a crea. Pentru că eu trăiesc și dau viață unui personaj. Fără mine ființa aceea orizontală, dintr-un text nu se poate ridica pe verticala scenei ca să transmită un sens, un destin. Apoi, mi s-a întimplat să văd piese proaste scoase din anonimul de actori, semn că prin arderea lor actorii pot trece dincolo de text, și pot face credibil imposibilul.

(Continuare în pag. 15)

ADRIAN DOHOTARU

Poezii frumoase

Dar tîrziu

Din toată sărăcia mea,
Aș vrea să dăruiesc la fiecare cite-o stea
Și dacă-o să rămîn în bezna cuiundată
N-o să mă plîng la nimeni, niciodată...

Băieții vreau să-și pună steaua la ureche
Cum își puneau bunicii lor o floare-n
vrămea veche,

Iar fetele să și-o ascundă-n sin,
S-o ardă focul dragostei păgîn...
Iar cea mai dulce dintre ele-n fapt

de seară,
O să și-o prindă, ținută-n frunte,
ca o căprioară.

Și-atîta doar le-aș cere, tuturor :

Cînd voi pleca și cu la drum,
din steaua lor

Să-mi dea cite-o scînteie fiecare,
Să-mi lumineze truda mea cărare.
Iar cînd va fi nimic să nu-mi rămînă,
Să-mi plece, cumințe, tîmpla în Tîrîină,
Din tot ce am, din tot ce n-am avut,
Să-ncremenesc cu ochii spre trecut,
Să-ncremenesc cu ochii plîni de stele,
Uitînd e-au fost, odată, toate ale mele...

OTILIA CAZIMIR

Personalitate distinctă, spirit comprehensiv dovedind o reală conștiință artistică, Otilia Cazimir — de la a cărei naștere s-au împlinit 90 de ani — nu și-a conceput viața în afara literaturii, indiferent de genul în care s-a manifestat. S-a născut în anii în care eminescianismul devenise o stare a poeziei și a scris ultimele versuri cînd Nichita Stănescu descoperise o nouă față a lirismului.

Poetă, prozatoare, publicistă, animatoare de teatru, traducătoare, ea s-a dedicat poeziei simțînd că astfel putea să comunice mai mult decît ar fi putut-o face prin proză. Aproape 60 de volume (lucrări originale și traduceri), 55 de ani de activitate literară, 73 de ani de viață, câteva distincții și premii literare: Premiul Academiei și Vie Heureuse în 1927, Premiul Național pentru literatură în 1937, Medalia muncii în 1949, Ordinul muncii clasa I în 1964, o continuă luptă cu versul care rareori devine poezie, cu întrebările și îndoielile, cu rătăcirile prin sine însăși defîndes biografia omul și opera care-și continuă prezența și permanența în posteritatea literară. Dacă în volumele de versuri **Lumini și Umbre** (1923), **Fluturi de noapte** (1926), **Licurici — cronici fanteziste și umoriste** (1930), **Cîntec de comoră** (1931), **Poezii** (1939), sau de proză, **Din întuneric** (1928), **Grădina cu amintiri** (1929), **În tirgusorul dintre vii...** (1944), dragostea și natura, confesiunea sentimentală constituie temele principale, obsesionale, după Eliberare este evidentă meditația asupra existenței și destinului uman, asupra evoluției sociale și morale a contemporanilor. Volumele de poezii și de proză publicate în această perioadă, culegerile antologice apărute postum, la care s-au adăugat un volum de pagini excerptate din publicistica scriitoarei, **Inscripții pe marginea anilor** (1973), și altul din referatele de spectacol, **Serieri despre teatru** (1978), adaugă probleme noi interogațiilor obsedante, revelatorii pentru scriitoarea care se simțea responsabilă de soarta semenilor săi. Prin **Jucării** (1938), **A murit Iuchi...** (1942), **Baba Iarna intră-n sat...** (1954) și **Albumul cu poze** (1967) a dat pentru cei mici pagini semnificative, antologice. Prietenilor săi scriitori: M. Sadoveanu, G. Ibrăileanu, Tudor Arghezi, G. Topîrceanu etc. le-a dedicat pagini de considerație, de afecțiune, strînse în vol. **Prietenii mei scriitori** (1960) sau rămase în periodice și manuscrise. Scriitoarea a avut vocația prieteniei.

Din ultimele pagini, rămase inedite, publicăm poezia **Dar tîrziu**, simptomatică pentru poeta care a scris din nevoia de a se mărturisi, de a se salva prin cuvînt, de a face din poezie simbolul victiilor, expresia sentimentului.

Iubirea de frumos

Vasko Popa

Iată că avem tradusă în românește, în două volume, opera întregă de opt cărți a marelui poet iugoslav de origine română Vasko Popa, după ce această operă a fost tradusă pînă acum în șaisprezece limbi în treizeci și una de cărți.

Traducătorul este cunoscutul poet Ioan Flora, autorul unor volume memorabile în limba română. Stăpînind foarte bine amîndouă limbile, Ioan Flora ne oferă nouă și literaturii române o operă valoroasă care participă efectiv la viața poeziei europene de după război, fiind des tradusă, premiată, comentată în universități sau teze de doctorat.

Poeziile par a fi fost scrise în românește de-a dreptul. Ioan Flora le-a tălmăcit cum spune Blaga retopindu-le în cursul firesc al limbii lăuntrice care le-a plămuit.

Vorbesc aici lupii și pietrele, Sfîntul Sava și osemintele care descărnate duc speranța resurecției pe mai departe într-un dialog cutremurător ca în viziunea Văii osemintelor goale a profetului.

Este arhaicul folclor bizantinizat în sensul nobil al orficului spațiu balcanic creștinat, aici este spațiul simbolului lupului dacilor așa cum îl interpretează Mircea Eliade.

Opera aceasta a lui Vasko Popa, precum cea a altor scriitori europeni de seamă de origine română, este și opera geniului nostru de care trebuie să ne bucurăm, să o asimilăm circuitului național.

Academia noastră ar putea premia o asemenea operă iar pe autorul ei în viață să-l numere printre membrii ei.

Deocamdată Biblioteca pentru toți a inclus după cite știm aceste două volume tipărite în Iugoslavia, în seria ei într-un tiraj de masă cum o merită.

IOAN ALEXANDRU

A doua carte cu prieteni

Schitul subțire al Mării

Uscat ca o libelulă abia scăpată dintr-o furtună de nisip, Modest Morariu trece printre oameni ca o săgeată printr-un umăr de mătase: neauzit și lăsînd în urmă o rană de trandafir. Sintem prieteni de pe vremea cînd ne purtam iluziile strînse ghem sub caschetele de elevi ai liceului militar — dacă exista vreun om care poate să creadă că Modest Morariu a tras să se facă ofițer, ca să trăiască în mușgaiul tranșeiilor și-n tunetul obuzelor, mirosind mereu a unsoare de tancuri și, rareori, a armîndeni de popotă. E o poveste care ține de-un act al Bucureștilor podit cu butuci de lemn, un București ca o Venetia a lutului, o lume pe care Modest Morariu o simte mereu dincolo de vitralii:

„...Aburul de poame uscate din pod / îmi parfumează amintirea, și iată aievea casa copilăriei / călătorind prin oceanul timpului nesătul / cu ușile toate și ferestrele deschise larg / din care-mi fac semn și mă cheamă / un popor de demoni ironici”.

În singurătatea lui de sfînt bizantin, caută luna de noduri, nu de muguri, pentru că sub nori, în marele abator al Timpului vărsîndu-se în mileniul trei, el vede lucind în lumina fulgerului sau a curcubeului mai întii cuțitul și ipocrizia:

„În fața oglinzii / un om oarecare / probează o cunună de spini. / Lasă capul pe umărul drept, / lasă capul pe umărul sting, / și suride mulțumit, / cununa-i vine de minune, / singele curge șiroaie pe obraji / și omul nostru plînge profund nefericit. / După care iese pe stradă / și adună cîinii de pripas / amăgindu-i cu o bucăciță / de zahăr sintetic. / Aceștia zburdă fericiți / și se iau droaie după el / către serviciul de ecarisaj / unde-s vinduți la un preț moderat...”

Poet de îndemnuri melancolice, sortit să rostească sub fum elegii scrise pe ogîndă în ceas nopțatec, cînd orașul adună prăbușiri și nebunia umblă încinsă c-o fișie de purpură și seamănă clipele cu ovăz sălbatic, Modest Morariu își măsoară adîncurile colindate de dansuri fantomatice și se înțelege pe sine în drumul miraculos al vieții numai la malul Mării Negre. Acolo, în satul Schitu — eu nu-l știu, dar îmi place să mi-l închipui sub clopote de apă din care curg sunete ca meduzele albastre —, el e furca subțire de la fîntina cu plop, zgîlțită de vîntul de soare sec, cel în care fug învaluite, de acasă, nevestele tinere, vînt ca un blestem al singelui, frate gemă cu colilia, cu fruntea veșnic însetată din stăpîna Dobrogei, cu brădișul alb acoperînd iberuri sărate. N-am nici o îndoială că în chihlimbarul de la Schitu a gîndit **Cartea dintre portolaci** (scrisă împreună cu Ruxandra Berindei) pentru copii bucălați, cu obraji de pepene spart în marginea bostanei și cu părinții adunați în jurul nucului de la vechea circiumă din mijlocul Costineștilor. Și tot acolo și-a cîdăit, răsturnat în piecări spre Ithaca, vinovat fiindcă venea tîrziu, și viclean, fiindcă venea cu ascunzișuri, spulberat de dragoste pînă în buricele deștelor și purtînd pe umeri mantia urii, ura fiind dragoste contradictorie, romanul **Întoarcerea lui Ulise** — culmea și griul destinului său. (Se înțelege din capul locului că-mi doresc din tot sufletul să fiu un profet mincinos.)

În generația noastră magică și scufundîndu-se romantic în troieni, în dezarticulări armonioase, în marmură sucindu-se pe intonațiile tristeții, în îngîmfare, în îndîrjiri de inger feroce, în osteneți de corăbii și în istorie dobindită, Modest Morariu e desfigurarea solemnă ce-o lasă ursul în scoarța mesfecămului, în ramurile căruia s-a refugiat un om pe care ursul, știindu-se osîndit aceluiași tropot idealist, n-a mai vrut nici să-l mîncească, nici să-l scuture.

„Fiecărei ființe să-i strig: / Deschide-te, primește-mă, / îngăduie să te pătrund / și fii una! / Fiecărui lucru să-i strig: / Primește-mă-n substanța ta! / Dă-mi mare veșnicul tău zbulcum! / Voi, norilor, dați-mi puterea / infinitelor metamorfoze...”

FĂNUȘ NEAGU

Cărțile redactorilor noștri

Meta-critica

La scurtă vreme după ce Nicolae Manolescu și-a încheiat eseu în trei volume despre romanul românesc (o premieră în critica noastră, prin obiective, cuprindere, viziune și metodă), a apărut o altă carte despre evoluția aceluiași gen în literatura națională: **Viața și opiniile personajelor** de Radu G. Țeposu. Fapt remarcabil de pluralism critic. **Arca lui Noe** vol. III s-a tipărit în mai 1983 (vol. I — 1980, vol. II — 1981), iar **Viața și opiniile personajelor** către sfârșitul anului, în decembrie; publicate aproape simultan, cele două lucrări diferă însă mult în substanță, prin perspectivă, prin criteriile de clasificare și de analiză, precum și, inevitabil, prin imaginile rezultate, de ansamblu ori parțiale, fiindcă ambii critici se referă cam la aceleași scrieri și la aceiași autori — de la D. Bolintineanu și Nicolae Filimon la Nicolae Breban și Ștefan Bănuțescu. Se contrazic? Dialoghează, mai degrabă; și contribuie, împreună, la cunoașterea în profunzime a universului romanelor românești, văzut ca spațiu de desfășurare a unor procese sub mai multe aspecte semnificative. Nicolae Manolescu și Radu G. Țeposu pornesc, amândoi, de la raporturile existente între autor și personaj; fiecare accentuează însă alt termen al relației. Nicolae Manolescu este interesat de autor în primul rând, văzut în atitudinile și mai ales în travestițiile sale determinate de o progresivă limitare a puterilor, în vreme ce Radu G. Țeposu urmărește aventura personajului, la început o jucărie în voia unui stăpîn pe cit de atotputernic pe atît de demonstrativ și apoi eliberat, „emancipat” zice criticul, dar descoperindu-și libertatea ca dificultate, de nu chiar ca impas. **Arca lui Noe** seamănă astfel cu o „iliadă” a romanului românesc, **Viața și opiniile personajelor** fiind o veritabilă „odisee”, la capătul căreia personajul de roman, la fel ca eroul homeric, este constrins de propria-i libertate să devină el însuși autor, să-și povestească și să-și insceneză ficțiunea din care totodată se naște.

Pot fi stabilite, cu siguranță, multe puncte de apropiere și de separație între cele două lucrări: proba compatibilității, inclusiv în plan valoric. Amănuntul că Radu G. Țeposu este, cu **Viața și opiniile personajelor**, la prima lui carte, e drept că după un „stagi” publicistic de aproape zece ani, are o importanță strict administrativă și pur formală. Criticul nu este un debutant. El stăpînește mai ales un mod propriu, temeinic articulat, de a gândi literatura și de a scrie critică, nu doar o metodologie și un limbaj specifice indeletnicirii (care pot fi, și sint adesea, însușite mecanic și exterior). Are, cu alte cuvinte, **talent critic**, însușire rară, mult mai rară decît talentul așa-zicînd „literar”. Atras de „mecanismele” literaturii, pe care le demontează, le descrie și le remontează cu dexteritate, făcînd perceptibile sensurile operei la fel ca un interpret ce conferă trup sonor notelor unei partituri, criticul nu rămîne totuși la acest prim nivel (obligatoriu, de altfel) ce demonstrează o necesară virtuozitate: fiindcă integrează faptul literar într-o perspectivă mai largă, de ordin filosofic și moral. O spune el însuși, în eseu care încheie cartea, menționînd că a încercat să analizeze „personajul și, implicit, romanul, ca pe o suită de omologii între retorică și existență, cu mijloacele unei critici pe care aș numi-o **retorică existențială**, fiindcă orice semnificație din planul textului trece, în mod inevitabil, în sfera mai largă a viziunii existențiale”. Critica devine, altfel spus, un mod de angajare deopotrivă în realitatea literaturii și în litera realului, fiind esențial interesată de urmărirea, descifrarea și, în aceeași măsură, desemnarea unei aventuri a umanului: totul dintr-o perspectivă și o atitudine net marcate de o precizie situare în timp și în istorie.

Viața și opiniile personajelor este o carte care, asemenea celor mai bune scrieri critice din ultimii ani, indiferent de „generațiile” cărora le aparțin autorii lor, tinde să depășească limitele obișnuite ale exercițiului critic devenind o meta-critică. Dincolo de literatură, dar prin ea și în ea, meta-critica vede omul cu toate problemele lui, fie acestea sociale, psihologice, morale, politice, economice sau de orice altă natură. Să mai spun că **Viața și opiniile personajelor** este și o carte admirabil scrisă, ce se citește cu aceeași pasiune și aceeași plăcere ca un roman sau ca un poem? E inutil: critica bună este demult considerată literatură.

MIRCEA IORGULESCU ■

PROZA

Romanul artistului

Multe și interesante lucruri se pot citi în romanul **Toxicologia sau dincolo de bine și dincoace de rău** de Mircea Horia Simionescu (Editura „Cartea Românească”, 1983), ultimul volum din tetralogia **Ingeniosul bine temperat**. Autobiografia ironică, jurnalul, eseu, confesiunea, aforismul, colajul sint cîteva din părțile componente ale acestui agregat romanesc ce se mișcă inegal. Pornirea de pe loc e rapidă, motorul epic scoate cîteva incintătoare zgomote ironice însă zvicnirea este scurtă, căci după demaraj, în loc să meargă lin și constant, romanul e zgîlțit mereu de opriri și porniri bruște. Autorul se joacă, nu fără oarecare sadism, cu cititorul, schimbînd bruscă și imprevizibil vitezele, purtînd vehiculul cînd prin hîrtoapele jurnalului, cînd pe drumul accidentat al metaromanului, cînd pe asfaltul povestirii clasice. În urma trecerii acestuia, rămîne praful ironiei și pulberea fină a umorului. Pe țevă de eșapament, hardughia romancierului scoate un fum albăstrui, cînd rulează pe serpentinele inteligenței, dar și nori groși și înecăcioși, cînd o ia la vale pe drumul confesiunii. În ciuda înfățișării sale alambicate, **Toxicologia** nu e deloc o mașinărie romantică de pe vremea buinicilor, ci una extrem de modernă, concepută astfel tocmai spre a șoca obișnuințele automobilistului-cititor. E mai degrabă o mașină fără caroserie, care bate drumurile cu scopul de a arăta tuturor părțile ei componente. Uneori, acestea le sint aplicate chiar etichete, pentru a sfida cunoștințele elementare de mecanică. Agregatul lui Mircea Horia Simionescu se numește metaroman. E o invenție ivită din nevoia de demonstrație și de performanță. Rulează numai pe pista de sare, nefiînd o mașină de cursă lungă. În ciuda distanțelor mici pe care le parcurge, consumul de carburant este enorm. Inteligența lui Mircea Horia Simionescu nu cunoaște restricții.

Simpaticul și ingeniosul tabel biobibliografic ce deschide romanul e o capodoperă de haz și autoparodiare. Metoda e simplă și se bazează pe tehnica contrastului. Sinceritatea e ca un acid care roade discursul pedant: „1935 februarie — mai: Băiatul suferă prima criză anxioasă cu sindrom de interpretare, agravată de mutarea în Lt. P. Popescu.” — Pe strada cu tei apare un iaurgiu, scos parca dintr-o pinză de Van Gogh. / Anare ediția definitivă, de la Fundații, a poeziilor lui Bacovia / septembrie: Pășește în prima clasă primară și găsește școala «o a cincea roată de la căruță». / octombrie: Italia atacă Etiopia. Exact peste trei ani, Geo Bogza se va afla la Mizil, în cel de-al 175-lea minut al celebrei sale călătorii în acel oraș. / — Un bucureștean își bate un cui în cap, medicul l-l scoate cu cleștele...” Astfel de asociații sint numeroase în roman și ele sint un semn că romancierul a renunțat de bună voie la armonia și iluzia prozei clasice. Intregului îi e preferat fragmentarismul; povestirii autoritare, confesiunea modestă. Interesul e de a provoca cititorul să privească literatura nu ca relație magică, ci ca proces, ca text în devenire. Autorul însuși își subminează romanul cu reflecții despre scris, pulverizînd-l în enunțuri autonome, după modelul jur-

nalului de creație. Conștiința scrișului este, în fapt, cea care dă omogenitate acestui caleidoscop romanesc: „Cîți ani, cite decenii vor mai trece pînă ce omul, trestie gînditoare înmănușată cu semelele ei, va produce nu doar un sunet, ci o gîndire sunătoare și va înțelege că literatura nu este nimic altceva decît arta împerecherii cuvintelor...?” Inarmat cu o asemenea viziune modernă, Mircea Horia Simionescu (alături de Radu Petrescu, Tudor Țopa, Costache Olăreanu) poate fi considerat unul din comandanții de pluton ai noilor prozatori. Dacă n-ar fi existat, autorul **Toxicologiei** ar fi trebuit inventat.

RADU G. ȚEPOSU ■

DOSAR

Dialoguri incitante

O pasionantă carte de interviuri, **Nașterea zilei de azi** (Editura Facla), a publicat nu demult Titus Crîșciu, 26 oameni de cultură, în marea lor majoritate scriitori, au fost convocați la un dialog susținut cu franchețe și deosebit de atractiv de urmărit. În general, Titus Crîșciu nu este interesat să afle amănunte biografice din viața preopinienților săi. El se conformează, într-un fel, ideii exprimate de Alexandru Andrișoiu în finalul discuției la care a fost îndemnat să ia parte: „Aș dori doar, ...ca interviurile să fie realizate prin stirnirea unor probleme grave din trecutul, prezentul și viitorul literaturii noastre, cuprinderea anecdotică vieții literare și a ceea ce are scriitorul personal, particular, aerul care-l înconjoară în intimitate, pentru ca el să iasă din stereotipie, din „cum ați debutat” și „la ce mai lucrați”, ca să se înscrie în viața spirituală...”

În afară de autorul poeziei **Vioara din Cremona**, în care mai sint prezenți Ion Marin Almăjan, Ion Arieșanu, Gheorghe Azap, Ștefan Bănuțescu, Ion Bănuț, Pavel Bellu, Ana Blandiana, Augustin Buzura, Liviu Ciocirlie, Daniela Crăsnaru, Hadrian Daicovicu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Ion Frumosu, Ion Gheorghe, Nicolae Manolescu, Mircea Martin, Horia Pătrașcu, Adrian Păunescu, Alexandru Piru, Pop Simion, Eugen Simion, Petre Stoica, Sorin Titel, Laurențiu Ulici, Cornel Ungureanu. În fiecare dintre interviuri prezența reporterului e discretă dar exactă, în deplină cunoștință de cauză, dovedind o bună familiarizare atît cu opera scriitorilor respectivi, cit și cu literatura română în general. De obicei, întrebările sint scurte, cu o țintă precisă și uneori ele devin chiar incomode pentru cei intervievați. Titus Crîșciu nu se mulțumește să rămînă în adorație în fața partenerilor săi de discuție, ci le smulge cîteodată confesiunile irîndindu-i, amintindu-le și neîmplinirile din operele lor. Această alter-nare abilă a întrebărilor pline de curiozitate cu cele mai puțin revenite sporește farmecul paginilor din cartea lui Titus Crîșciu și le conferă mai multă personalitate. Din toate aceste dialoguri pe teme de literatură, de istorie se desprinde un tablou cuprinzător al culturii noastre de azi și, totodată, o radiografie a modului în care se reflectă lumea contemporană în conștiința unor importanți creatori de la noi.

GEORGE ARION ■

POEZIE

Iluzia formei fixe

Sub stele (Ed. Eminescu); cel de-al treilea volum al poetei Pia Olaru (primele două s-au numit **Grele cuvinte**, 1978, și **Desprinderea din noapte**, 1981, între ele autoarea semnind și romanul **Drumul pînă la Steaua Polară** (1980), pendulează, elegant și rafinat, între o zicere oarecum clasică (iată, de exemplu, primele două catrene ale sonetului **Lasă toamnei mele-nsingurarea**: „Dacă uitarea, astăzi, ar fi pace / Incepe, dar, cu mine, dă-mi uitare, / Voi împietri, vioară grea de sare, / O inutilă, mută carapace, // Iar dacă amintiri ai de vînzare / Le iau, de-ar fi să le plătesc cu moartea, / Din mărul otrăvit dă-mi mie partea / Cu silnicii, cu lacrimi, cu trădare...”) și una mai nervoasă, mai imprevizibilă, ca metaforă și sugestie, adică, pe scurt, mai modernă: „Despre toate cite sint / și despre toate cite nu sint, / despre necuprindere, / despre taină / o, despre obrazii copiilor noștri, / despre ochiul de pasăre-n zbor, / despre fructul plîpînd / căzut înainte de coacere / nu vom avea / timp / a vorbi / în timpul de viață / dintre prima și ultima zi...” (**Despre toate cite sint**). Firește, poczia ca poezie răzbată, după opinia noastră, mai cu putere, cu durere, mai dramatic și mai de neexplicat, din cel de-al doilea citat. E-adevărât, această mai dramatică și mai de neexplicat zicere expune, paradoxal, ca într-o radiografie ce se cere doar a fi interpretată, persoana lirică, acele repere aproximativ intime din viața poetei, pe cită vreme dulcele stil clasic, ca să-i zicem așa, are, printre altele, și meritul de-a ascunde cu pudoare, sub haina somptuoasă a rimelor, a ritmurilor și-a metaforelor ușor aluzive, acel ceva ce nu trebuie rostit în gura mare, ceea parte de durere și de viață care, prin alchimia formelor fixe, devine, iată, mărturisire delicată, îndelung cîntărită, escamotată și, cel mai adesea, incifrată. Cu alte cuvinte, Pia Olaru, din rațiuni ce le bănuim a fi strict biografice, este, în acest al treilea volum al său prea mult atrasă de mirajul formelor fixe, cărora le sacrifică adeseori mărturisirea tensionată, ardentă și indubitabilă dar, în același timp, continuîndu-și mai vechia sa poezie, din celelalte două volume, nu pregetă a-și arăta sufletul în adevărata și dureroasă sa lumină: „Și aud căruța de vorbe / căruța fără roți / prin inimi trecînd... / Reporter de zi. / Gustarea de la ora zece. / Printre lacrimi, Ioana d'Arc, suav, surizînd...” (**Carte de reporter**). Dar, uneori — și acesta este unul din meritele poetei — chiar și-n forma rigidă a sonetului, Pia Olaru izbutește a se mărturisii fără oclicșuri: „Durere sint și nu imi plîng durerea, / Gladiatorul oferit ca pradă / Își face meseria și-o să cadă / Iar lei îi vor smulge — apatici fiera // De-ar fi, imi spun, el tainicul, să vadă.”

Este vorba, deci, în concluzie, în acest volum numit **Sub stele**, de-aceea elegantă și rafinată, dar și ris-cantă, pendulare între dulcele stil clasic, între mirajul și capcana sonetului, și versul liber, direct, modern, care, după opinia noastră, îi șade poetei mai bine, o exprimă mai cu exactitate.

VICTOR NIȚA ■

CAP LIMPED

● **Spectacolele operei.** Astă seară un nou spectacol cu cea mai recentă premieră, **Nunta lui Figaro**. În distribuție: Sanda Sandru, Gerda Radler, Dan Zancu, Eduard Tumageanian, Corina Circa ș.a. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu. Sîmbătă 18 februarie, ora 18, **Rigoletto**. În rolul titular, rol de referință în repertoriul oricărui bariton, un oaspete sovietic, Gekadze Eldar. Alături de el binecunoscuții soliști bucureșteni Silvia Voinea, Florin Diaconescu, Rodica Mitrică, Valentin Loghin. Dirijează Carol Litvin. Duminică, la ora 11, un spectacol de autor: **Noaptea cea mai lungă și Interogatoriul din zori**, opusuri semnate de Doru Popovici. Sub bagheta lui Carol Litvin vor evolua Marcel Roșca, Elena Grigorescu, Nicolae Constantinescu, Ionel Voineag, Pompei Hărășteanu, Nicolae Urziceanu. Spectacolul cu Giselle de duminică 19 februarie, ora 18, va avea ca protagoniști doi

Academic de Stat din Moscova: Ludmila Semeniaka și Alexandru Bogatirez. Conducerea muzicală Constantin Petrovici. Alături de soliștii sovietici vor evolua Carmen Anghelus (debut), Cristina Teodorescu, Adrian Gheorghiu, Gheorghe Anghelus. Cunoscind școala sovietică de balet spectacolul se conturează ca un veritabil eveniment. Continuînd ciclul de „Capodopere lirice comentate”, artistul emerit Cornel Stavru va prezenta luni 20 februarie, ora 14,30, o înregistrare de referință: **Carmen de Bizet**, într-o interpretare de sîrbătoare: Giulietta Simonato, Giuseppe di Stefano, Rosanna Carteri. Acompaniază corul și orchestra Teatrului Scala din Milano, dirijate de Herbert von Karajan. Luni seara la ora 18, **Hamlet** de Pascal Bentoiu. Interpretază Florin Diaconescu, Gerda Radler, Veronica Gârbu, Adrian Ștefănescu. Conducerea muzicală: Cor-

februarie, ora 18, un titlu mult îndrăgit: **Faust** de Gounod. În rolurile principale Lucia Tibuleac, Florin Diaconescu, Dan Zancu, Vasile Martinou, Cornelia Angelescu. La pupitrul orchestrei un oaspete din Timișoara, Ion Iancu. Miercuri 22 februarie cuplul de bale-rini sovietici amintit mai sus va evolua într-un opus de referință: **Lael lebedelor**. În fine, joi 23 februarie, ora 18, un titlu verdian, **Trubadurul**. Cu: Nicolae Herlea, Monica Teodorescu, Rodica Mitrică și Constantin Ene. Dirijor: Constantin Petrovici.

● A apărut, cu un an întîzieră, nr. 150 (XI—XII) din buletinul intern editat de Asociația Artiștilor Fotografi din Republica Socialistă România, intitulat **Fotografia**, în paginile căruia, alături de articole de specialitate, cronici de expoziții și comunicări E.I.A.P., putem citi și două evocări despre marele artist

stins din viață la 5 decembrie 1982. Fostul fotoreporter al revistei **Flacăra**, recunoscut pentru deosebita-i percepție artistică și pentru ingeniozitatea compoziției fotografice, este omagiat de către Hedy Löffler și Ioan-Tudor Vasilescu. O frumoasă scrisoare a celui plecat imaginează cel de-al doilea semnatar, din care redăm un fragment: „Și deci am plecat. Dar, așa, plecat cum eram, am continuat să vă domin, lă-sindu-vă mai mici ca înainte. N-ați avut curajul să-mi strigați: — Adio. Puștiule!, nici să-mi aduceți ultimul omagiu, o salvă de onoare trasă cu aparatele voastre, ce le limbați de gît precum ciinii în lesă”. Surprinzător este că revista n-a avut și inspirația de a ilustra numărul cu fotografiile celui dispărut, care ar fi meritat să fie revăzute pentru calitățile lor de excepție. Dar se pare că acest buletin e mai preocupat de articole teoretice decît de ilustra-

plăcă prezenta doar celor 11 fotografii artistice într-o publicație de 35 de pagini, intitulată chiar așa. **Fotografia?** (R.G.T.)

● Acum cîțiva ani, la apariția primului volum al poetei Gabriela Murgu, **A propos**, scris în limba franceză, ne-am exprimat convingerea că tinăra poetă, pe-atunci elevă, face dovada unui real demers liric în frumoasa limbă a lui Racine și Voltaire. O comparăm, ca atmosferă, cu poemele de început ale Anei Blandiana, aflate sub semnul mirării, al emoțiilor asociative, al solitudinilor suave, al întrebărilor aparent naive, dar, totodată, dramatice. Între timp Gabriela Murgu a mai publicat un volum, **L'indiscret**, care, după opinia altor comentatori, confirmă și continua supozițiile noastre. Și iată, de curînd, la Editura Dacia, Gabriela Murgu publică cel de-al treilea volum al său, tot în limba franceză, **Touches de couleurs**,

tură impresionistă („Je te retrouve, pluie divine / Avec ton chant de mandoline, / Reconfortant, / Si claire, si pur, que j'aime tant // Je te retrouve pluie, ma soeur, / Avec ta si grisante odeur / De terre mouillée / Et ton parfum de poussière tassée”), se continuă, firesc, cu poeme al căror aer intimist („Penses-tu à moi, quelquefois / En te promenant dans les bois? // Resens-tu de l'inquiétude / Recherches-tu la solitude / Pour repenser à moi sans trêve? / Me vois-tu dans tes rêves? / Parles-tu souvent / Aux arbres et au vent? / Tout cela t'est-il connu? / Dis-moi... m'aimes-tu?), ascund, dincolo de seninătatea și grațiozitatea expresiei, o inefabilă stare de grație, o evidentă emoție a clipei. Credem că o racordare a dezbaterii la problematica mai nervoasă, mai incisivă, mai socială a poeziei române contemporane ar putea să

PLASTICA

Valori de restaurat

Cazul pictorului Doru Bucur — despre care, chiar dintre obișnuții galeriilor de artă, puțini trebuie să fi auzit și a cărui operă și mai puțini o cunosc — este, de fapt, cazul mai multor creatori de valori reale uitate sau aproape uitate. Unii au atins oarecare notorietate, dar nu aceea pe care ar fi meritat-o; alții au avut toată prețuirea, ca apoi să se vorbească, despre ei și opera lor, cu o ciudată timiditate. În sfârșit, cițiva au trăit inconjurați de taină și taina aceasta e punte spre uitare. Mă gîndesc la Mircea Teodorescu, la Paul Miracovici, la Viorel Huși, mă gîndesc, îndeosebi, la Doru Bucur. Am văzut expoziția pe care a făcut-o, puțină vreme înainte de a muri, am mai văzut o seamă de cartoeane, răspîndite prin colecții particulare. Colecționarii îi țîn lucrările la mare cinste, ca pe un fapt de artă remarcabil și nițel misterios, dar cite lucrări au rămas în urmă-i și pe unde se află ele, cine ar ști să spună? Ne minunăm cum, zilnic, în lume, se descoperă picturi de cel mai mare interes prin poduri și pivnițe, cînd s-ar cădea să ne mirăm de cite lucrări de toată stîmă stau ignorate în preajma noastră, sub ochii noștri. Ar trebui să ne întrebăm dacă am lucrat de ajuns pentru restaurarea valorii unor Aurel Băieșu, Vasile Popescu, Lascăr Vorel, Mattis Teutsch. Nu cumva repetăm cu Mircea Teodorescu, Paul Miracovici, Viorel Huși ori Doru Bucur o istorie — pentru că istoria, nu-i așa?, se repetă — o istorie, prin urmare, căreia am putea să-i dăm un curs mai propriu?

Ce fel de artist era — sau, mai bine zis, este — Doru Bucur? Prima impresie e că imaginile ce ni le-a lăsat s-ar îndatora în oarecare măsură formulei picturale acreditate de Klee: deci, o creație de o intelectualitate acuzată, o pictură de viziune, în pragul fantasticii și cu un anumit indice decorativ, în pofida negrabei cu care-i realizată, a discreției și profunzimii simțirii, a voinței ei programatice de nou. Dar prima impresie e mai întotdeauna viciată de uimire. Un om surprins că un lucru de artă nu a fost inventariat la locul cuvenit calității lui precedează aareori cu chibzuință și dreptate. Mirarea e inhibantă, nu-i tocmai prielnică adevărului. Mai mult: ar trebui să avem cunoștință, într-o retrospectivă, de întregul operelor, ca să putem conta pe o idee clară în ce privește influențele, împrumuturile, aportul original. Or, artistul a pictat mult, opera lui e complexă, izbînzile și nereușitele capătă, — în perspectiva timpului — alte importanțe. Tot ce părea influență, se dovedește, în timp, rost al unor probleme plastice specifice nu atît unei personalități, cit unei epoci. Opinia noastră este că Doru Bucur înzestrează patrimoniul cultural românesc cu o pictură de un farmec unic, chiar dacă întreruptă în plin proces de fundamentare.

Un portret al lui Doru Bucur, semnat de Florin Niculi și realizat parca sub presiunea dramei, ni-l înfășîțează pe omul încă tînăr și chinat de ceva, nu atît de o boală, cit de o neîmplinire, de gîndul că n-are răgazul să-și clădească opera, cum a voit-o, de nemulțumirea de-a fi fost atît de mult destinat suferinței. E portretul unui bărbat îmbătrînit repede, cu privi-

rea țintind înlăuntrul ființei sale, puțin ostentiv de cunoaștere și de grija unui ideal.

TUDOR OCTAVIAN

FOLCLOR

Pe deal, la Teleormănel

Semnează D. D. Stancu, dar, spre alinare, i se spune Dede Stancu. Va implini, în curînd, 70 de ani, din care, după chiar spusele sale, 65 i-a închinat muzicii. Este fiul unor țărani din comuna Albești, județul Teleorman, lînga Roșiori de Vede. A fost, la începuturile radiodifuziunii române, primul maestru specialist de sunet la emisiunile muzicale. A fost un strălucit profesor de muzică. „Muzica, afirmă D. D. Stancu, este adevărată forță care ne poate arăta fața adevărată a omului. Omul care cîntă din străfundul sufletului său se transfigurează total și este, fără nici o exagerare, un altul decît cel de toate zilele“. Minunată încredere, minunată profesiune de credință! Dar, dincolo de această convingere a sa privind puterea muzicii, o altă mare idee pe care a slujit-o cu devotament este cea a unui posibil simfonism al instrumentelor populare de suflat. O dovadă concretă: în 1974 Electrecordul a scos un disc cu o suită de melodii vîrncenești interpretate de fluierașii din Partin județul Vrancea. Cine a ascultat acest disc a rămas, sîntem siguri, impresionat de fabuloasa imagine a cîneului popular interpretat în ideea aceluși simfonism căruia D. D. Stancu i s-a dăruit cu toată priceperea sa artistică. În interpretarea aceluși fluieraș din Paltin, o altă piesă, balada Ștefan Vodă și Vrîncioaia, înregistrată în 1981, pe banda de magnetofon. Am îndrăzni să spunem că această piesă este și mai frumoasă decît muzica discului, motiv pentru care sugerăm specialiștilor Electrecordului să o aibă în atenție. Dar și mai mult ne-ar durea inima, realmente, dacă am afla că alte două extraordinare piese de simfonism popular, Miorița (o variantă culesă din zona Teleormanului) și Balada soarelui (o prelucrare a unui motiv rar în folclorul nostru, Soarele și Luna), ambele în interpretarea fluierașilor din Crîngu, județul Teleorman, nu vor trezi nici un ecou în preocupările celor a căror menire este chiar valorificarea, și prin intermediul discurilor, a muzicii populare tradiționale din țara noastră.

S-ar putea subînțelege, din cele spuse pînă acum, că profesorul D. D. Stancu este trist și îndurerat că munca sa de-o viață ar fi neglijată. Este un adevăr în această poziție, dar profesorul D.D. Stancu nu și-a pierdut încrederea și, în alt plan, al unei ample monografii muzicale, Pe deal, la Teleormănel, ajunsă la cel de-al patrulea volum (al cincilea, și ultimul, este predat Editurii Muzicale), are toate motivele să fie pe deplin mulțumit, cu atît mai mult cu cit, de exemplu, volumul al treilea a fost distins cu premiul Uniunii Compozitorilor pe anul 1981.

„Firește, avea să ne declare, emoționat, profesorul D. D. Stancu, acest volum, ca și ceilalți, se adresează în primul rînd muzicienilor, oferindu-le, prin publicarea partiturilor și a textelor, imaginea unui folclor care, deși aflat în răsrucea vînturilor, a influențelor de tot felul, a rămas, în esența sa, eminemamente românești“.

Față de exemplara viață a acestui om, față de extraordinara sa dăruire pentru muzica populară românească, ne rămîne nouă datoria de-a lupta pentru valorificarea creației sale privind simfonismul muzicii populare românești.

VICTOR NIȚA

FILM

A despuia, prin rîs, minciuna

Problema misticismului, în speță a apariției unor diverse secte conduse de excroci notorii nu este nouă și, din păcate, nici atît de secundară pentru a ne lăsa indiferenți; presa noastră a informat în mod concret asupra unor cazuri aproape incredibile de înșelăciune a unor naivi de către indivizi fără scrupule, certați cu legea și cu cele mai elementare legi ale bunului simț. Filmul „BOCET VESEL“ regizat de Mircea Moldovan (coscenarist în același timp, alături de Sîtő Andras, avînd drept sursă comedia celui din urmă „Bocet vesel pentru un fir de praf rătăcitor“) se ocupă de un astfel de caz.

A trata un astfel de caz în registrul comic nu numai pare, dar este într-adevăr riscant: situații precum cele existente în film au dus de multe ori la rezultate tragice, stîrbind oprobiul și minia opiniei publice. Mircea Moldovan a reușit însă să despoaie, prin rîs, minciuna, să pună în acuzație — prin hohote de rîs — atît impostura (întruchipată de Aristide Teică în rolul „fratelui predicator“), cit și nesăbuiința celui ce se lasă înșelat atît de ușor (în rol, Alexandru Lușu). Între aceștia doi se constituie conflictul, între ei mai oscilînd personajul Ema (Florina Cereel), personaj din păcate construit cam ambiguu, avînd momente de transformare bruste și nejustificate, creînd chiar confuzie uneori, salvat însă onorabil prin farmecul și căldura interpretării.

Important însă ni se pare a fi în acest „BOCET VESEL“ modul în care este prezentată comunitatea unui sat de munte (de reținut imaginea semnată de Liviu Pojoni, mai ales în exteriorul!), felul în care pătaniile — uneori absurde — ale protagoniștilor sînt reflectate în conștiința acestei comunități: nimic ostentativ în atitudine, nimic teizist, nimic didactic.

Predilecția pentru comedie nu este nouă la Mircea Moldovan, în acest ultim film încă ea se desfășoară amplu, pe un registru adeseori gros, (vezi de pildă secvența cu mirositul cîrnaților, sau finalul, burlesc, în care predicatorul își primește — deși cam forțuit! — pedeapsa meritată, dînd în cele din urmă bir cu fugiții). Comicul e cel mai adesea un comic de situații și mai puțîn de caracter (cu excepția personajului „postasul“ interpretat cu multă vervă de Dem Rădulescu).

Declarîndu-și acțiunea încă din generic — prin intermediul acelor „măști“ populare — „BOCET VESEL“ este el însuși, prin construcție și spirit caustic, ceea ce putem numi un adevărat film popular. Și, credem — dincolo de unele slăbiciuni de construcție — un film necesar mai ales. Fără a avea pretenții deosebite, dar și fără a dezamăgi. Dimpotrivă.

HORIA PĂTRAȘCU

Argument

Cenaclurile literare

Un cenaclu literar nu este o uzină de creație, fie și numai pentru că nu s-a descoperit încă rețeta inefabilă a operei literare. Și chiar dacă s-ar afla acest miracol pe care-l rivnesc unii, ar exista riscul să se producă pe bandă rulantă ceea ce ar trebui să fie conceput în unicat. Dar nu atît despre ireductibilul creației mi-am propus să vorbesc aici, cit despre necesara confruntare a celor care simt în ei simburile talentului, dar care n-au siguranța că acesta va fi vreodată inconjurat de un fruct veritabil. Iar grădina educației este foarte mare. Bine se știe că un cenaclu, democratic fiind prin definiție, nu trebuie să devină o simplă șezătoare literară. Capetele fiind numeroase, opiniile vor fi așijderea, prin urmare toți cei care se întîlnesc într-o asemenea reuniune vor pleca la fel de răvășiți. Asta în cel mai bun caz, ca să nu invocăm malițioasa zicală a lui Creangă. Vrem să spunem că un cenaclu, pentru a fi eficient, are nevoie de un mentor. Sigur că alegerea acestuia este relativă, în măsura în care orice investitură publică riscă să se transforme într-o laudă vanitoasă. Dar, cum acest mentor nu are drept de execuție, ci doar de discuție, nu ne rămîne să credem decît că cei care l-au ales vor fi capabili să-l și contrazică. Ne aflăm pe drumul cel bun. Un cenaclu trebuie să fie un schimb de opinii, din care învinge părerea cea mai autoritară. Pentru a fi autoritar în demonstrație trebuie să fii însă competent. Iar competența, orice s-ar spune, nu poate veni din partea unei inteligențe genuine care simte enorm și se exprimă monstruos. Competența ține, întii de toate, de spiritul critic și de educația literară care sînt un apanaj al celor trecuți prin cultură. Și cei care sînt la începutul carierei au toate șansele să se inee la malul culturii. Nu voi spune un lucru nou, reamintînd că toate marile cenacluri, cu minime excepții, au fost dirijate și conduse de spirite critice, singurele în stare să aleagă neghina de secară și să sugereze calea posibilă de urmat celor care, avînd ceva de spus, nu reușesc s-o facă încă impecabil. Un spirit critic este totuși un dascăl și, dacă mulți au școala vieții, prea puțini au școala literaturii.

Un conducător de cenaclu nu trebuie să fie totuși un tiran. Faptul că are privilegiul de a arăta cu degetul impostura nu trebuie să-l îndemne a da în cap nenorocitului care, nu-i așa, a venit totuși la o consultație, iar nu la un curs obligatoriu. Suplețea opiniei trebuie să fie o chestiune de civilitate, fiindcă e ușor să exmatriculezi un om numai pentru că acesta nu și-a însușit o bibliografie pe care tu, ca magistrul, o ai în degetul mic. Aceasta este însă o problemă mai degrabă psihologică și nu ne putem plînge că istoria literaturii române este o antologie a ifoselor. De-a lungul anilor au fost multe cenacluri importante, iar cele care s-au impus au devenit cruciale în timp. Dar, mai ales, nu trebuie să neglijăm că mentorii unor astfel de grupări au fost și deschizători de direcție. Celebrele seri ale Junimii, cu toate țărâniile lui Creangă, de care domnii aristocrați se jenau, au devenit un punct de reper, întii de toate prin instituirea unui spirit critic și prin promovarea unei literaturi epurate de falsă exaltare retorică a epigonilor pașoptiști. Literatorul a tatonat modernismul, prin doar aparentul quijoțism macedonskian, pe care l-a instituționalizat apoi Sburătorul lui Lovinescu. O scurtă ochire retrospectivă ne dă de înțeles că literatura adevărată a trecut prin cenacluri. Înainte, ca și în vremea noastră. Cine nu-și amintește de cel condus de Eugen Barbu? După decenii mult hult, pe la cenaclu Nicolae Labiș, al revistei Luceafărul, s-au perindat talentele unei generații de răsruce care, orice s-ar spune, au pus umărul la redescoperirea lirismului în poezie și la depășirea clișeele sociologice în proză. Și mai aproape de noi este cenaclu George Coșbuc al Facultății de limba și literatura română din București, devenit, la scurtă vreme, cenaclu Junimea. Un rol hotărîtor în emanciparea literaturii tînere l-au avut cenaclurile studențescului, precum Echinoc, dirijat de criticul Ion Pop, Amfiteatru, de pe lîngă revista cu același nume, și Cenaclu de luni, condus de criticul Nicolae Manolescu. O formă inedită de intrinsece culturală e cea a cenaclului ca spectacol, care promovează deopotrivă literatura și muzica, girînd talente promițătoare și oferindu-le un cadru public de afirmare. Mai accentuat literar în primele lui ședințe, cultural-muzical mai apoi, Cenaclu Flacăra este un asemenea exemplu care a și făcut emuli, de altfel, desigur mai vîlguși, ca orice epigoni. Peste ani se va vedea că aceste întruniri literare instituționalizate și-au avut o importanță covîrșitoare în consolidarea unei literaturi adevărate, conforme cu spiritul vremii. Criticii n-au făcut literatura, dar ei au luptat ca ea să existe.

G. RADU

asupra forței poetice pe care, în limba franceză, Gabriela Murgu o minuieste cu eleganță și dexteritate. Așteptăm, cu alte cuvinte, și un volum în limba română. (Victor Nița).

● Un nou cenaclu literar-artistic a luat ființă duminică, 12 februarie, la Complexul studentesc „Tei“. Patronat de revistele Viața studentescă și Amfiteatru și găzduit de complexul amintit, Cenaclu din Tei (acesta este numele lui) își propune să inițieze o suită de colocvii despre literatură, film, muzică, pictură și sculptură, despre arta tînără în general. Cea dinții ședință a fost deschisă de amfitrionul întîlnirii, Eugen Ionescu, directorul complexului, intențiile și modul de desfășurare a manifestărilor fiind înfășîșate în detaliu de Lorin Vasilevič, secretarul responsabil de redacție al celor două re-

viste, și de coordonatorul cenaclului, criticul Mircea Iorgulescu. Conducătorii acestor întruniri care vîr avea loc bi-lunar sînt Ioan Buduca și George Țăra. În ședința inaugurală au citit poezia Nicoleta Pavel și Ioan Morar și au fost vizionate două filme de scurt-metraj ale tinerilor regizori Laurențiu Damian Cîné-verité, Radu Nicoară (Solo pentru sax). După bunele auspicii sub care a început, Cenaclu din Tei promite să devină un adevărat seminar intelectual și o întrunire cordială. Îi dorim ședințe furtunoase și eficiente.

● Aflăm din cronică lui Marius Tupan (Urzi-ca, nr. 2/1984) că doi actori cu pretins umor, Nae Lăzărescu și Vasile Murar, într-un spectacol conceput de Al. Lulescu, au găsit de cuviință să se amuze în chip jignitor pe seama revistei Flacă-

ra. Redăm din comentariul lui Marius Tupan: „Considerîndu-se doi locuitori ai unui ospiciu, în dialog direct cu spiritele, (Nae Lăzărescu și Vasile Murar) au luat în seamă sănătatea unui al treilea care, în civilie, ar fi fost cronicar dramatic. «Și de ce-a venit la noi?» sună o întrebare aproximativă. «Fiîndcă scria despre spectacolele pe care nu le vedea». «Și cînd se va face bine, unde va lucra?» «La revista Săptămîna». «Și dacă nu se va face bine?» Răspunsul e clar: «O să treacă la Flacăra». Ce va fi înțeles realizatorul din acest umor insan e greu de bănuat. Însă faptul că el confundă ironia cu reprobabila calomnie ne face să credem că în locul hainelor de creator i-ar sta mult mai bine acelea de felcer. Omul potrivit la locul potrivit. (Radu G. Teșosu).

Cărți de veghe la sănătatea publică

Problemele sănătății sînt, înainte de toate, problemele educației sanitare, iar în chestiunea educației pentru sănătate cărțile zise „de popularizare“ au un rol mai însemnat decît se crede îndeobște. Aceste cărți și cărțișoare alcătuiesc ceea ce am putea numi, fără a exagera prea mult, veritabila „bibliotecă a familiei“. De unde și cererea mare de titluri pe teme ale educației sanitare, de unde seriozitatea ce-o pun atîția din medicii noștri buni în elaborarea lor. Medicul primar stomatolog Florina Colonaș, specialist de toată stîmă și unul din autorii ce dovedesc pasiune, și, deopotrivă, pricepere la scris, a publicat, de-a lungul anilor, mai multe volume, unele în colecția atît de populară „Medicina pentru toți“, altele în afara seriilor și colecțiilor, toate însă pe tema luptei pentru sănătatea dinților. Pentru că, deși poate să pară ciudat, mai mulți oameni suferă de dînti decît de inimă. Și dacă treburile inimii mai suportă uneori aminare, durerile de masele niciodată.

Recent, medicul Florin Colonaș a publicat o carte destinată adulților — „Frecvirea și combaterea afecțiunilor buco-

CAP LIMPEDE

dentare“ — după ce cartea sa În două volume „Dinți frumoși și sănătoși“, tratînd problemele vîrstelor fragede (în ce privește, bineînțeles, dantura) s-a epuizat rapid. Faptul probează nu numai utilitatea acestui gen de tipăritură ci și reacția unui public foarte divers la un subiect de actualitate. Editura Medicală are merite de seamă în răspîndirea cunoștințelor ce interesează nemijlocit starea sănătății noastre și dacă marile tomuri au un prestigiu de necontestat, cărțile în format „de buzunar“ dobîndesc un gen de prestigiu aparte, datorită tocmai foloaselor lor la marea publică, la un public căruia, cel mai adesea, titlurile de căpătîii ale domeniului îi rămîn puțîn accesibile. O carte nu e, în sine, importantă sau neimportantă. O carte își măsoară importanța după scopul ce și l-a propus și dacă scopul justifică efortul redactării ei, atunci cartea trebuie cinstită. Spunem acestea deoarece, dintr-o înțelegere cam grăbită a rosturilor scrierilor „de popularizare“ popularizarea lor se face întimplător. Ca să înțelegem mai bine ce funcții au scrierile pentru toată lumea, să încercăm a cere unei familii să numească, în bibliotecă ei, titlurile ce au ajutat-o de exemplu, să-și crească pruncul în sănătate și cum se cuvine. Vom vedea că nimeni nu va uita volumele de genul „Dinți frumoși și sănătoși“, care reprezintă veghea medicului la starea sănătății familiei.

TUDOR OCTAVIAN

— Am venit aici la întreprindere, începe să povestească așa, ca dintr-o carte, Dumitru Zoica, în zilele următoare naționalizării. Eram tânăr, cu puțin trecut de douăzeci de ani, dornic de muncă și de a mă afirma. Ziua munceam iar serile mă duceam la cursurile serale ale școlii medii tehnice. Au urmat, apoi, multe transformări în jurul nostru. Prin anii '56-'58 în întreprindere au fost aduse primele utilaje moderne pe care am început să lucrăm; iar treptat am pornit la o înțelegere a noilor sisteme de lucru și la o diversificare a produselor. An de an s-au făcut noi dotări, au început să vină la noi din ce în ce mai mulți muncitori. Altfel spus, întreprinderea noastră a început să se extindă și să se dezvolte din toate punctele de vedere. Din anul '62 am început să concurăm cu cele mai mari și moderne întreprinderi din țară. De la vechile ateliere unde se făceau diferite cusături — Tricoul Roșu din Arad a devenit un element de bază al industriei textile românești. Am început să fim cunoscuți, căutați și apreciați, atît în țară cit și peste hotare. Astfel, în anul 1968 ne-am plasat pe primul loc, pe țară, la tricotaje din bumbac. Desigur, acesta a fost începutul. În timp, au urmat multe asemenea distincții, care au făcut din colectivul nostru un nucleu bine încheiat care, fără nici un fel de laudă, poate să facă față la toate cerințele actuale, stăpînind o tehnologie modernă. Baza, după părerea mea, o reprezintă creația. Ultimul premiu pe care l-am obținut, cel al revistei „Flacăra”, primul de acest gen primit de noi, pe lângă faptul că ne-a bucurat, ne obligă de a face mult mai mult pe viitor. Ei, din cîte cunoașteți, a fost acordat pentru noile soluții găsite în calitate și frumos...

— Tovarășe inginer Dumitru Zoica, s-o luăm mai pe înțelese. Ajungem și la sectorul creație pe care îl conduceți. Pînă atunci am dori să mai aflăm cîte ceva despre dumneavoastră. Spuneți că ați venit aici în urmă cu mulți ani și că ați trecut prin mai toate secțiile întreprinderii...

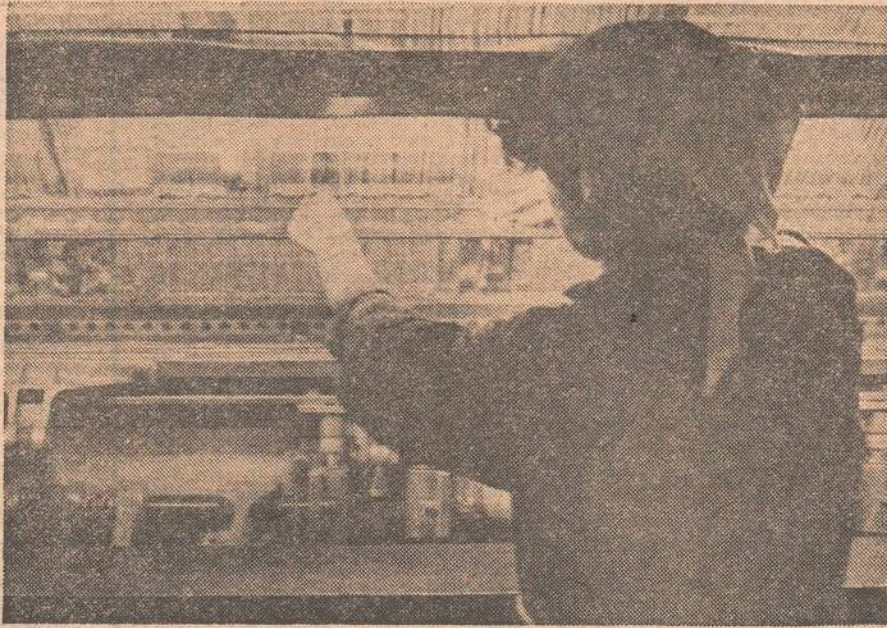
— Nu prin mai toate, ci prin toate. Am lucrat peste tot. Întîi ca muncitor, ca tehnician și apoi ca inginer. Am spus și la începutul discuției noastre, o mai spun și acum: întreprinderea — oamenii de aici, colectivul m-au format ca om, ca specialist. Acum, la rîndul meu, am datoria să-i ajut pe cei mai tineri. Așa-i în viață. După ce ani buni la rînd am fost șeful compartimentului de producție, de aproape 20 de ani sînt șeful creației.

— Iar vă intrerup; din cîte cunoșc, dragostea dumneavoastră pentru textile s-a răsfrînt și asupra familiei...

— Cunoașteți mai mult decît mă așteptam. Am un băiat de 35 de ani; Gelu Zoica. El bine, fiul meu s-a îndrăgostit și el de „Tricoul Roșu”. A terminat în '72 facultatea la Iași și a fost repartizat la noi. Aici, acasă. Ce să spun eu mai mult? Este un băiat bun și muncitor. Nu că sînt eu aici — dar tovarășii mei de muncă îl apreciază foarte mult. Poate de aceea, de cîva timp, i s-a încredințat să conducă o secție destul de delicată, sectorul de tricotat. Am și o nepoțică de șase ani. Dacă și ea o să se îndrăgostească de tricotaje și de fabrică?! Mai știți ce se va putea întîmpla? Pînă una alta, Tricoul Roșu reprezintă pentru

Soluții găsite pentru calitate și frumos

Mă obsedează ideea omului „cumsecade”, caracterizat astfel de toată lumea cu o bunăvoință lejeră, lipsită de orice angajare ca și el, de altfel, omul „cumsecade”, lipsit de orice atitudine, angajare, participare și, pînă la urmă, răspundere.

Căci nu e vorba aici de cumsecădenia înțeleasă ca omenie și senină dorință de bine și chiar de voință de bine în viață și în relațiile dintre oameni. Cumsecădenia e un atribut nobil, o frumoasă floare a caracterului omenesc și ea ilustrează faptul că un om anume e așa cum se cade, adică așa cum trebuie să fie un om, ca el să fie respectat și iubit în același timp și mai ales iubit pentru felul cum știe să se poarte în lume și cum știe să vină, cu înțelegere și bucurie, în întîmpinarea celor care îi solicită sprijinul. Nu, omul „cumsecade”, de care vorbesc eu n-are nimic de-a face cu nobila cumsecădenie lăudată de noi toți ca o floare frumoasă a caracterului omenesc.

Omul „cumsecade” de care vorbesc eu e cea mai „reușită” ipostază a zicalii binecunoscute despre cei ce izbutesc să se strecoare prin viață ca pește prin apă. Pe el, pe omul „cumsecade” nu-l atinge nimic, nu-l înfloară nimic, nu-l tulbură nimic, nu-l angajează nimic, nu-l énervează nimic, nu-l ambiționează nimic, el e numai „cumsecade”, adică senin prin neparticipare și prin desprinderea elegantă de tot și de toate care l-ar putea implica și face, mai ales, să răspundă.

El asistă ca la cinematograful cum curge viața și doarme împăcat sufletește, el se uită ca de departe la zburciumul celor din jur și își vede de liniștea lui meschină cu o mare, uriașă indiferență la tot și la toate.

El nu supără pe nimeni, nu ceartă pe nimeni, nu se ceartă cu nimeni, nu se istoveste în nimic, trece senin, (cîtește „cumsecade”) prin viață, fie că e la slujbă, fie că e la plimbare, dar mai ales la slujbă e el „cumsecade” — zimbește la toată lumea, cu rost și fără rost, nu suferă că plouă, nu plînge că e ger, nu clipește dacă e soare, el e „cumsecade”, egal distant și indiferent față de lume, afară de lumea lui pe care știe, altfel, să și-o

Opinia unui alegător

Omul „cumsecade”

apere cu o mare iscusință. Pentru că așa-zisa lui cumsecădenie e de fapt o adevărată viclenie. Pe el nu-l atinge nimic fiindcă nu se implică în nimic, pe el nu-l doare inima pentru nimic, pentru că de nimic nu se simte legat. Însă, din nenorocire, trece drept „cumsecade” și alunecă prin viață fericit, un fir de praf nu tulbură nările lui. Alunecă prin viață fericit și, adesea, se ridică binișor la suprafață și plutește foarte sus, uneori, și tot fără să-l atingă nimic, nici măcar o picătură din apa vieții.

Nu mi se pare ceva mai păgubitor în societate ca acești „cumsecade” care

zimbește la toată lumea și nu sînt interesați de nimic, asistînd „imparțial” cum se frămîntă cei din jur pentru bine, pentru mai bine, pentru dreptate, pentru adevăr, pentru victoria ideilor noi și curajoase. Ei sînt „cumsecade”: nu fac nimic! Ascultă cumsecade, își notează tot ce spui cumsecade, te asigură cumsecade, te conduc cumsecade pînă la ușă, îți zimbește cumsecade, îți string și mina tot cumsecade, te mai bat și prietenește pe umăr cumsecade, dar nu fac nimic, nu rezolvă nimic, nu mișcă un deget, iar tu rămii cu imaginea lor de oameni „cumsecade”.

Omul „cumsecade” nu e numai neputincios, fiindcă atunci poate că l-ai mai ierta, nu, e indiferent, e străin de tot, e pînă la urmă un ins fără caracter, cu înfățișare cumsecade.

La slujbă, cînd e subaltern, te ascultă tot „cumsecade”, te asigură, din ochi cumsecade și cu devotament, nu te contrazice niciodată, nu-ți spune însă nici adevărul, el nu vrea să te supere în nici un fel, doar, la sfîrșit, se vede că pe unde a trecut n-a lăsat nici o urmă, numai zimbetul cumsecade plutind peste pustaiul ineficienței lui cumsecade.

Nu sînt, din nefericire, puțini acești oameni „cumsecade”, nu sînt puțini și mai ales învață unul de la altul cum să trăiască bine, chiar foarte bine, cu somnul bun, cu masa la oră fixă, cu leafa întregă, cu interesele personale bine făcute, și ei mereu zimbitori și cumsecade. Ca să vedeți cum se denaturează sensul unui cuvînt atît de nobil și de frumos, sub ochii noștri și, mai grav, nu rareori cu ajutorul nostru tot „cumsecade”.

DINU SĂRARU

Mă-nchin ție, zăp
Căci ești precum

Tu vii negreșit din
Orice fulg al tău

Cronica vieții pentru toți

„Structura cristalului“ la Cuntu

La 1450 de metri înălțime, inconjurată de pădure, cabana meteorologică de la Cuntu arată ca o casă de gospodari. Izolarea n-a făcut-o nici mohorâtă, nici tăcută. Deși sintem în plină iarnă, în jur e o forfotă în toată regula. Găinile cot-codăcesc, curcanii se înfoaie la umilele curci, porcii grohăie iar cei doi ciini lăptoși latră la noi înrăit, voind parcă să ne sfîșie. Bine că sint legăți. Aici, la 20 de kilometri de cel mai apropiat sat, trăiesc și lucrează două familii de meteorologi care, de cîțiva ani buni, și-au mutat viața la munte. Șeful stației, Traian Vasilescu, lucrează din 1977 în munții Țarcului. Coboară rar la oraș iar acum, deși e în concediu, nu i-a mai venit să plece. A rămas să se odihnească. În ciuda faptului că în meteorologie impresia e de trîndăveală, a transmite datele din oră în oră, indiferent că e zi sau noapte, nu e tocmai odihnitor. Cercetarea platoului de observație în mod regulat, a termometrelor, barometrelor, heliometrului și a altor aparate, a devenit însă o obișnuință și nu este exagerat să spunem că un adevărat meteorolog simte clima pe propria-i piele.

Tot aici lucrează soții Dorina și Siegfried Renner. Împreună cu ei locuiesc și cei doi copii, David și Ruth. David are șase ani și ziua întreagă hoinărește prin pădure. Acum are nasul zgîriț și e nițel trist. Imi și spune asta pe un ton serios, de om mare: „Să ai ochii albaștri, șase ani și nasul julit, asta nu-i treabă!“ Ruth e mai mică dar asta n-o împiedică să iasă din casă pe furiș ca să se dea cu sania. Nu vrea să fie mai prejos decît frățiorul ei. Familia Renner a lucrat înainte la stația de pe muntele Semenici. Agitația turistică de-acolo îi obsează și cei doi soți s-au hotărît să vină la Cuntu, chiar dacă, pînă jos, unde începe satul Borlova, trebuie să meargă preț de vreo trei ore. Aici sint mai liniștiți. Au și timp de citit.

Deși pitorească și reconfortantă, viața la Cuntu nu e deloc ușoară. Aprovizionarea se face de două ori pe an, primăvara și toamna, cu un fel de tractor căruia cei de-aici îi spun TAF. Magazia trebuie să fie umplută ochi, pentru ca locuitorii muntelui să iasă cu bine din iarnă. Uneori se întimplă și cite un nefericit accident și atunci singura soluție e să fie chemat elicopterul, prin stație. Siegfried Renner a avut parte de o asemenea întimplare neplăcută în urmă cu o lună de zile, cînd a simțit o senzație de leșin iar inima a început să-i joace feste. Îngrijorată, soția lui a anunțat stația meteorologică din Caransebeș și astfel micușii David și Ruth le-a fost dat să vadă un lucru aproape miraculos pentru vîrsta lor: au văzut adică eli-

copterul care l-a luat pe tatăl lor și l-a urcat în înalt, ducîndu-l spre locuri necunoscute.

Siegfried Renner s-a însămătorit însă și a revenit la cabană. Se simte mai bine și, fiindcă nu-i place să lenevească, și-a reluat treburile. Intre două meteoare, Dorina frămîntă piinea, cum ne-a și primit de altfel, iar Siegfried îngrijește de animale și sparge lemne, ca să întrețină focul, fiindcă e totuși iarnă și noaptea, dacă nu se aud lupii urlînd, se aude vîntul care face să zăngăne ferestrele. Într-una din nopți, înspre dimineață, ieșind afară din cabană, am avut senzația coborîrii într-o veche vîrstă geologică. Munții acoperiți de zăpadă și lumina de lună dădeau impresia unui peisaj galactic și doar lătrăturile celor doi ciini credincioși ne-au făcut să simțim că sintem cu picioarele pe pămînt.

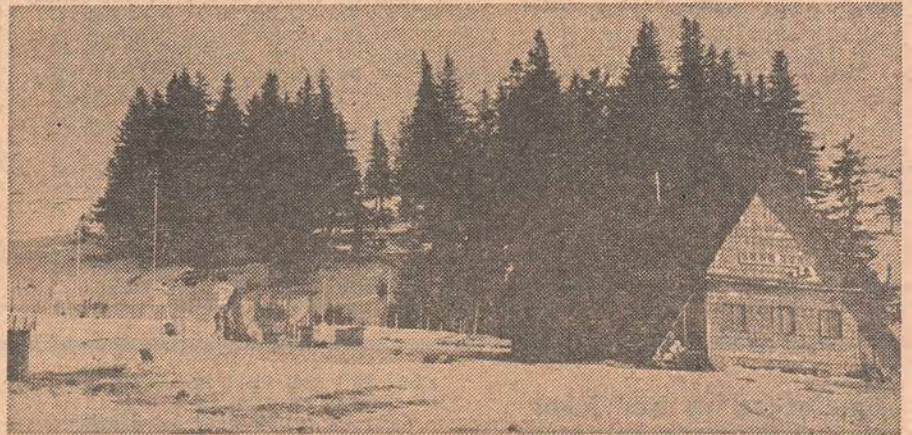
Meteorologii comunică prin radio într-un limbaj cifrat prin care se înțeleg foarte bine însă și e o plăcere să-i auzi cum se salută, ca niște prieteni vechi, deși unii dintre ei nu s-au văzut niciodată. Singurătatea muntelui i-a înfrățit și i-a făcut solidari, fie și numai prin aceste mesaje codificate. În afară de cifre, reporterul n-a reținut mai mult decît cuvintele „trei cu bară“, ceea ce vrea să spună că marchează trecerea la o nouă secțiune de observație. La prima oră a anului 1984, temperatura era -5,9 grade, zăpada avea crustă de gheață iar vîntul era aproape imperceptibil. Cer senin, atmosferă liniștită. Afară, o adevărată feerie, mai ales dacă priveai pătura de brazi pe fondul imaculat al zăpezii. Astfel de imagini Siegfried Renner a mai avut prilejul să vadă de ne-

numărate ori dar el, fiind înțil de toate un adevărat iubitor al muntelui, nu conținește să se minuneze mereu. Meseria de meteorolog nu l-a rutinat deloc și nici n-o practică cu sentimentul unui supliciu profesional. Hirsut, cu nelipsita căciulă de schior, îmbrăcat în trening, meteorologul nu se mai sfîște de gerul aspru, de vînt ori de ceață. Oricum ar fi vremea, se simte în largul lui. Nouă tot mai mult ne place însă la gura sobei, în jurul unui ceai fierbinte pe care oamenii muntelui îl socotesc un adevărat ritual. Aici, el ține loc de piine și sare.

Cabana meteorologică de la Cuntu are apă trasă de la izvor și în interior sint chiuvete, ca într-o locuință civilizată. Camerele sint iluminate cu ajutorul unui grup electrogen, așa încît nu se poate vorbi de condiții tocmai vitrege de trai. Inițiativele nu lipsesc totuși iar acest lucru îl află chiar de la șefa Filialei din Timișoara, inginera Maria Ungureanu, aflată și ea în concediu la Cuntu, împreună cu familia. Ține mult la cei patru oameni care supraveghează aici starea vremii și are sentimentul că a venit la niște prieteni. Pentru anul acesta și-a propus să sprijine construcția unei microhidrocentrale alimentate de izvorul care țîșnește în preajmă și care a dus la apariția unui lac, chiar în fața cabanei. Aceasta ar scuti mult din combustibilul cărat cu efort pînă în inima muntelui și ar face viața meteorologilor și mai plăcută.

Plecarea noastră de la Cuntu seamănă cu o expediție. Ne desprindem cu greu de cabana cu care ne-am obișnuit și de acești oameni ospitalieri și foarte apropiați. Nu ne mai latră nici cei doi ciini care se gudură acum prietenoși pe lingă noi.

RADU G. ȚEPOSU

Arca lui Noe, în vîrfurile muntelui

Văzută de la Cuntu, cabana meteorologilor de pe Țarcu pare un punct negru, un soi de stîncă mai mare. De pe vîrfurile Sadovanu și se arată imaginea unei ruine de cetate iar cînd ai ajuns la cîteva aruncături de băț îți vine să crezi că ai de-a face cu arca lui Noe poposită pe Țarcul după potop. Dacă duci mai departe asociațiile, ajungi la concluzia că Noe a fost întiiul meteorolog al lumii, căci ce altceva este ramura de măsline decît primul buletin hidrometeorologic ce avea să-l liniștească pe bătrînul corăbier. La Țarcu, ramura de măsline a fost înlocuită cu un platou de observație, dotat cu aparate moderne și sigure iar corăbierul, cu un echipaj a cărui componentă am dat-o chiar în titlu. Pe fundalul lătrăturilor de ciine (legat pentru că știau că venim, altfel...) sintem întimpuși de Sergiu Kork, mecanicul, care a pornit grupul electrogen în cinstea noastră și spre folosul nostru, să avem lumină pe coridoarele și scările, altfel întunecoase, ale „corăbiei“.

Cum se naște timpul probabil De cum intrăm, ne ia în custodie Virgil Pop, șeful stației; ne conduce în bucătărie, e bine, e cald, imediat e gata și ceaiul, cine vrea o cafea (naturală) să ridice mina, se ridică unsprezece miini, adică unanimitate. Ne destindem. Frumos urcuș pe o vreme splendidă, peisaj Eastman Color, vînt 10 m/s. Demarează discuția: partea I — probleme profesionale. Stația meteorologică Țarcu, aflăm, este o stație în flux internațional, este importantă atît pentru prognoze (care se bazează și pe datele de aici) cit și pentru Aeroportul din Caransebeș. Caracteristicile vremii se transmit, codificate în sistem internațional, din oră în oră. De cîteva ani de zile nu s-a pierdut nici un meteor; chiar cînd legătura radio este aproape pierdută, cînd recepția nu se mai poate face, cei de aici transmit în eter, de trei ori, datele, cel puțin o stație îl recepționează și transmite mai departe. Mergem acum în birou, de serviciu este Rodica Deutsch, tocmai i s-a confirmat prin radio recepționarea datelor. Întreb cum s-a sfîrșit anul 1983 și cum a început anul în care ne aflăm, atunci, de două zile. Mi se dă registrul dar mă uit în el ca un cunoscut animal. Numai cifre și simboluri. Virgil Pop imi decodifică: la ultimul meteor din '83 temperatura a fost de minus 9,7 grade Celsius și la primul meteor din '84 a fost de minus 10,1. La Revelion a fost de serviciu chiar șeful stației, care a început noul an cu puterea exemplului personal!

Ceața, lupii și părul măciucă

Coborîm din „turnul de observație“ în bucătărie și schimbăm macazul conversației. Ceata. Un subiect de actualitate în toate anotimpurile. Ceata a provocat și cîteva tragedii, au fost cîteva persoane care s-au rătăcit și și-au pierdut viața în căldările adînci ale muntelui, au înghețat pe coclauri. Chiar pe parcursul a 40 de metri, cit e de la clădire pînă la platou, te poți rătăci dacă e o ceață zdravănă, încît întinzi mina în față și nu îți-o mai vezi. Chiar s-a întimplat ca de la platoul cu aparatele meteorologice de serviciu să nu se mai întorcă, noroc că după două ore s-a ridicat ceața cîteva minute, ca prin minune, și s-a trezit undeva înspre masivul Godeanu.

Și lupii sint un subiect de actualitate pe Țarcu. În data de doi octombrie au căzut pradă unei haite cei patru porci pe care îi creșteau meteorologii. „I-am găsit sfîrtecați, de parcă ar fi fost loviți de bombă. Am adunat carnea și am pus-o la sare ca hrană pentru Ursu“ zice Virgil Pop. „Cînd aud de lupi mi se face părul măciucă“, spun eu. „Nici nu e nevoie de subiectul ăsta, ca să îți se facă părul măciucă, e destul să poposească la noi un nor Cumulonimbus că, din cauza încălzirii electrice, îți se ridică părul pe cap. Atunci să te îți la descărcări electrice! Cum ai atîns girueta, balustradele sau jaloanele, te trezești cu zeci de pisăcături! Acum am montat un paratrăsnet, că altminteri putea să trăsnească în orice moment cabana. A trăsnet o dată prin horn în soba de gătit, dintr-o dată am văzut-o incandescentă. Aici tunetul și trăsnetul nu apucă să se despartă, merg mină în mină!“

Hrana venită călare

În cea mai mare parte a anului căile de acces spre Țarcu sint impracticabile altfel decît cu piciorul. Uneori, vara poate să urce pînă aici TAF-ul, un tractor

cu dublă tracțiune. Odată a urcat chiar un ARO. Aprovizionarea se face însă cu milenarul animal de povară: calul. Alimentele, lemnele, apa (minerală), motorina pentru grupul electrogen sint cărate, vara, cu caii. Cărașii nu s-au schimbat de douăzeci de ani, tot familia Vela și Gheorghe Brumar din Armeniș „în“ punctul meteo Țarcu. Trebuie zeci de drumuri pentru a căra cele 70 000 kg de lemne de foc, pentru a asigura, pe timpul iernii, adică din septembrie pînă în mai, „autonomia energetică“ și alimentară a celor trei familii de temerari.

Ce ne-a mai povestit șeful stației

E gata și cafeaua, între timp am fost să ne fotografiem cu piramida trigonometrică din vîrfurile Țarcu, e cald în continuare, stăm la taclale și ascultăm povestiri despre peripeții, despre ciini, despre viața de zi cu zi în parametri izolații. Virgil Pop este pe Țarcu doar din septembrie 1981 și intenționează să iasă la pensie de aici. Da, mai trec din cînd în cînd turiști, e un traseu circulat, au fost primiți, adăpostiți cînd a fost nevoie. S-a mai întimplat să vină unii pentru o zi și să stea cîte trei, patru pe capul nostru. Minima a fost aici de minus 31 de grade, acum doi ani. Virgil Pop a lucrat înainte la stația Bilea, în Făgăraș, acolo erau și avalanșe, a scăpat „la mustață“ de vreo cîteva. De două ori l-a salvat ciinele (altul, nu Ursu, cel de acum), pur și simplu nu a mai vrut să meargă, s-a oprit și după cinci minute a început avalanșa, altă dată niște capre negre au luat-o piepș în loc să treacă normal, atunci s-a oprit și el, din nou a pornit o avalanșă, animalele o presimt.

Poză de grup cu invitație

Am terminat cu discuțiile, am ieșit afară să ne fotografiem cu personalul stației, adică cu Virgil Pop, Valentina Manolescu, Nicolae și Rodica Deutsch, Iuliana și Sergiu Kork, cu copiii Catena Deutsch și Kuki Kork. Ciinele nu a putut participa la acest instantaneu pentru că nu este îndeajuns de sociabil și ar fi ieșit poza muscată, pardon, mișcată. Abia acum, profitînd de vizibilitatea de zile mari am văzut împrejurimile. Se vedeau de aici Godeanu, Retezatul, Balcanii (Masivul Rila), Alpii Dinarici, iar acolo, da, dira aceea lăptoasă este culoarul prin care trece Dunărea. Acolo e Caransebeșul iar aici între păduri e Armenișul.

Părăsim Țarcu încredințîndu-i pe cei de acolo că ori de cite ori vom auzi Buletinul meteorologic ne vom gîndi că el este posibil și pentru că la Țarcu, în cea mai înaltă „asezare“ omenească din România, există trei familii într-o „navă amiral“ care înfruntă ceața, furtunile, izolarea.

IOAN T. MORAR

la propriu și la figurat, chiar fa-meia. Pe care o iubesc și am grijă

— Care sint relațiile — desigur din cadrul întreprinderii, dintre tatăl care este șeful sectorului de creație și fiul care este șeful secției de tricotaj?

— Sunt bune și rele. Și de ceartă și de mare. Eu, cu ani în urmă, am fost pe atelier de creație. Dar pe atunci nu se făcea tricotaj. Totul se făcea la atelier. Desigur, această mentalitate a rămas. Fiul meu — care este încă de tînăr — cade de multe ori în păcat. Influențat de alții. Eu sint obișnuit să nu mai cunosc în suficientă măsură noile tehnologii... Ei, desigur, de la fabrică, din fabrică spre atelier. Din toate certurile și disensiunelor noastre cîștigă atît secția de tricotaj și creația...

— Am ajuns să ne povestiți, cite ceva, și despre creație...

— În cadrul atelierului nostru muncesc tineri. Dacă mai spunem că s-au în ultimul timp, peste 500 de noi, din care aproape jumătate au sîrbit în producție atît pentru piața internă cît și la export, se deduce de la cîteva mări de mare atenție se acordă acestui compartiment. Mai pot spune că la anul ponderea produselor noi, erau în fabricație, atîngea aproape jumătate. Altfel spus, an de an, se întinde întreaga gamă de modele. În anul de față, cum este și normal, în la moda de vară și toamnă a anului 1984 și chiar ne gîndim la produsele pentru anul următor. Pe lîngă toate aceste preocupări zilnice ne frămîntă și reducerea costurilor. Chiar astăzi, în ședința de lucru, directoarea întreprinderii — așa Lucia Morar — a ținut să ne spună că pînă în momentul de față materialul indigen — care înlocuiește materialul străin — a ajuns pînă la o proporție de 50%. Desigur, este un lucru bun, dar se poate mai mult. Existentăm, în momentul de față, o nouă tehnologie, e o premieră putem spune, prelucrăm altfel firele de bumbac. Mai pot spune foarte multe lucruri de acest capitol. Aș aminti doar că este vorba de o serie de tehnologii, care în țară, care realizează produse în dungii din două componente: ac și poliester...

— Foarte mult căutate și apreciate de toată lumea...

— Așa-i. Întregul mecanism reprezintă cum am mai spus, o premieră. Deținerea țesăturilor pînă la produsul cu finisarea și termofixarea poliesterului și a bumbacului și tratarea țesăturii. De fapt, aș mai vrea să mai adaug: întreaga întreprindere poate fi considerată un atelier de creație. Toți au idei, din orice sector de activitate, și la ușa atelierului nostru sint binevenite. Numai așa, după părerea noastră, se poate merge înainte. Dacă ai ajuns să lucrezi pe alții, asta nu exclude posibilitatea tu, la rîndul tău, să înveți de la alții care îi înveți...

SORIN POSTOLACHE

tec de slavă, vremea suavă.

tee, și scintee.

ne Călinescu

Opinii

Drumul criticii sau de la foiletonism la construcție (II)

N. Manolescu nu se hazardază niciodată să treacă dincolo de ceea ce spune textul așa cum face critica tradițională. Cînd analizează, de exemplu, pe Marin Preda, constată cum critica a inventat pornind de la cîteva povestiri („Calul”, „Colina” etc.) ipoteza unui „autor inedit, fantastic, anxios, poet al terifiantului”. Manolescu refuză aceste interpretări impresioniste în mod justificat, întrucît nu găsesc un suport real în „datele obiective ale nucelei”. Textul nu comunică așa ceva: „Nimic nu ne îndreptățește să vedem în moșneag o fantomă sau în ceața care schimbă de la o clipă la alta aspectul colinei un fenomen meteorologic neobișnuit. Spaimea eroului ne apare pur și simplu fără motiv. Ea poate avea unul de ordin psihologic (...), dar textul rămîne mult în această privință”. (s.n.) Dacă „textul rămîne mult” la lectura „terifiantului” posibil (de fapt, doar o cutumă a genului de critică „imaginativă”), N. Manolescu trece imediat, fără „să se aventureze în presupuneri”, cum spune el însuși, și decodază ceea ce se spune cu adevărat în text. El nu vrea să susțină că n-ar fi posibilă și o lectură „psihologică”, numai că aceasta i se pare exterioră sistemului de semne propus de narator. De aici urmează că instrumentul critic trebuie adecvat la obiect și că nu trebuie „inventat” obiectul în conformitate cu un sistem preconcept de lectură. După cum se știe, e mai ușor de urmat idealismul criticii neo-crocene, care construiește în abstract posibile lecturi „creatoare” fără a ține cont de materialitatea textului ca minim punct de pornire „metodologic”. Altfel, pe criticul modern îl interesează în primul rînd ceea ce comunică opera cercetată (constituia în text) și, în consecință, toate enunțurile sale vor fi condiționate de „topologia” textului. În schimb, pe criticul tradițional, înarmat cu un bagaj eteroclit de informații îl vom găsi preocupat de „metoda” de a ajusta textul la aceste cunoștințe enciclopedice, indiferent la mesajele semantice sau formale pe care acesta (textul) le codifică; e posibil, însă, ca unele aspecte ale operii să fie atinse întâmplător. Deci pentru criticul tradițional (ce vede oriunde „fantasticul și terifiantul”) nu contează înainte de toate ceea ce posedă acesta în memoria culturală ereditată. Primul critic, așa cum a

spus și Manolescu, pornește totdeauna de la textul concret în orice ipoteze s-ar lansa, pe cînd al doilea încearcă să intersecteze unul din centrele focalizante ale operii, prin tot atîtea subterfugii impresioniste, declanșate a priori. Acest apriorism metodologic al criticii tradiționale a născut dicotomia conținut vs. formă, perpetuată inhibant de o tradiție leneșă. Ceea ce apare paradoxal, este faptul că astăzi conținutul îi acuză pe cei care introduc noile metode în operațiile lor critice, de formalism. Dar, cu subtilitate, se poate observa că adepții noii critici care pornesc de la materialitatea textului literar, vor să lichideze falsa opoziție formalism/conținutism, întocmindu-și derersul valorizant pe o concepție „materialistă”. Opera literară nu mai este deci (nu mai poate fi) numai mesaj semantic, sau/și numai mesaj formal, ci un proces dinamic în cadrul căruia cele două nivele de existență ale semnului saussurian se încorporează în text pentru a comunica sens. Din această perspectivă, „asertiunile” unora despre „terorismul terminologic”, trebuie substituite cu sintagma „comune” precum: contextualitate a lecturii, comunicare literară, materialitate a textului, intertextualitate, narativitate, literativitate etc., sintagme pe care „foiletonistul” N. Manolescu nu le-a ocolit atunci cînd și-a fixat „metodologia” necesară pentru ridicarea construcției sale critice. Înarmat cu ceea ce este esențial în teoria modernă a romanului, citindu-i și asimilându-i pe Booth, Barthes, Bremond, Bachtin, Lukács, Auerbach, Goldmann, Gérard Genette ș.a. dar și pe Călinescu, Ibrăileanu, Lovinescu, Camil Petrescu (în ipostaza de teoretician al romanului), el își va delimita metoda analitică, realizînd „descrierea” și „clasificarea” sa în funcție de perspectiva și ipostazele naratorului, decelat pe parcursul diacronic ce se întinde cit întreaga istorie a romanului românesc. Deși recurge la instrumentul sociologiei, criticul propune (cum era și firesc avînd în vedere portantul teoretic) o istorie internă a formelor de expresie românești (cum a observat și Livius Ciocirlie) în sensul aceleia preconizate de Gérard Genette. Dar cum procedează „în concret” N. Manolescu? El își selectează mai întîi un corpus al textelor românești apte să figureze și să

con-figureze mutațiile fundamentale ce au avut loc în interiorul genului. Precum un naturalist ce vrea să studieze morfologia plantelor, el extrage acele eșantioane (fragmente de text) capabile să ilustreze cel mai bine diferența specifică a operelor și autorilor, dar mai ales să individualizeze formele Romanului. Deși criticul are în vedere istoria internă a genului românesc, el analizează totuși textul unor romane și aici N. Manolescu rămîne un critic polivalent, demonstrînd o virtuozitate remarcabilă în a descoperi noi ipoteze de lectură, slujite de o expresie critică suplă și elegantă, exactă cînd nuanțează și plastică atunci cînd vehiculează idei mai abstracte. Mă opresc la cîteva analize spre a ilustra noutatea și subtilitatea critică. Din primul volum, excepțională este lectura nouă a lui Marin Preda („Cel din urmă țărăn”), lectură ce contrazice aporiile criticii psihologice. Preferînd „omniscienței clasice o tehnică comportistă”, Marin Preda este apropiat de proza modernă americană, de Steinbeck și de Hemingway. De la situarea perspectivei naratorului, criticul ajunge la observații profunde ca aceea a conflictului între tată și fiu, figurat la toate nivelele operii: „în primul volum, unde perspectiva naratorului se apropie de a lui Moromete, el este și reflectorul principal, în timp ce în al doilea locul lui este luat treptat de Nicolaie. De altfel, primul volum vorbește de lumea tatălui (...) cu aparențele ei de stabilitate și ordine (...), iar al doilea, despre lumea fiilor, neașezată și tulbură” (s.n.). De aici, criticul deschide textul spre evaluări extrem de actuale. O lectură nouă propune N. Manolescu și asupra romancierului G. Călinescu, analizat tot la doric sub titlul „Ochiul estelui”. Balzacianismul marele critic este, de fapt, o negație estetizantă a „balzacianismului” (înțeles ca o creație a vieții): „Personajele devin portrete iar acțiunea epică, modalitate narativă. Lipsește a treia dimensiune a vieții, totul desfășurîndu-se în plan. În fond, este o proză epurată de natură. G. Călinescu ar putea spune cu Ioanide: arta reprezintă antiteza naturii. Înfașează un univers de forme, nu unul real; și el există sub un unghi pur artistic”. În volumul al doilea din Arcă e „poate fi considerat un roman de dragoste sui-generis” cum spune criticul, avem o analiză plină de subtilități, rafinată și „sofisticată” a discursului amoros la Hortensia Papadat-Bengescu, Camil Petrescu, Ibrăileanu, Holban, Mircea Eliade și Ivasiuc căci „ionicul stă, s-ar zice, sub semnul înfîlîirii. Nu desigur, una exclusiv erotică: să-i spunem înfîlîire între două conștiințe”. Nu mai relau fiecare caz în parte, care merită a fi discutat pentru bogăția de sugestii (unele chiar de neacceptat), ci vreau să sem-

nalez că criticul este uneori atît de subtil că nici nu poate fi urmărit. Dacă la pagina 185 face aceste disociații între analiză și monolog interior („...analiza este o formă de discurs despre psihologie, o vorbire virtual adresată, în vreme ce monologul interior sau fluxul pur al impresiilor urmăresc tocmai să restituie vorbirea neadresată a conștiinței noastre profunde, țînșirea ei necontrolată, ca un dicteu automat, ca un sublimbaj lăuntric” (ș.a.), la p. 192-193, deși din acest citat pare că monologul interior și fluxul de conștiință (e drept că se spune „fluxul pur al impresiilor”) ar putea fi suprapuse, ni se aduc alte precizări „între discurs analitic și monolog interior, pe de o parte, și, pe de alta, între monolog interior și flux de conștiință”: „De la discurs analitic (vorbire despre trăire), la monolog interior (trăire vorbită) și de aici la un flux al conștiinței (vorbire trăită), drumul parcurs ne duce mereu mai departe în străfundurile conștiinței umane”. Din aceste disociații infinitezimale, lectura romanelor iese proaspătă și îmbogățită. În ultimul volum, analizînd mai ales pe contemporani, N. Manolescu pare puțin timorat, fiind, nu de puține ori, prea darnic cu unii prozatori care ar fi putut să și lipsească din sinteza criticului. Este de remarcat, însă analiza mereu incitantă ce o face romanilor celor mai importante (aparținînd lui St. Bănulescu, D. R. Popescu, George Bălăiță, N. Breban). La N. Breban, de pildă, „originalitatea” acestuia este legată de „capacitatea romancierului de a zugrăvi umanul în corporalitatea lui” (ș.a.). Astfel, „discursul abstract al autorului se confundă în simțirea personajelor, se psihologizează, împrumutînd din vorbirea lor vie elemente de monolog interior sau de flux al conștiinței”. Breban este prozatorul care a făcut să avanseze cel mai mult discursul romanesc, devansînd modalitățile experimentaliste; el ajunge instinctiv la textualizare în unele scene din *Bunavestire sau Don Juan*. Sînt momente cînd ele scapă frînelor prin care e manipulat de către scriitura tradițională (ce rămîne preponderent în romanul actual) și atunci e vorbit, scris, produs de vorbirea sau de acțiunea personajelor, naratorilor, reflectorilor care descoperă, niște limbaje („sublimbaje”) autonome, autarhice din care naratorul nu mai poate, odată intrat, să mai iasă și atunci textul se autoproduce, forțînd mina romancierului să-l urmeze într-o direcție ambiguă. Polivalența discursurilor românești la N. Breban cere, însă, un alt instrument de investigație. Ca operă critică de sine stătătoare, *Arcă lui Noe* devine un exemplu de nedepășit, deocamdată, indicînd în autorul ei, pe unul din marii noștri critici contemporani.

MARIN MINCU

Biblioteca in aer liber

Bună ziua

Unul dintre volumele lui de versuri se numește *Ora închiderii*. Nu se poate titlu mai nepotrivit. Poetul Balogh Jozsef trăiește într-o eternă oră a deschiderii. Așa, pe la șase dimineața, de pildă, cînd trage sus obloanele imaginare ce ascund vitrinele bibliotecii sale, dă cu cirpa de praf peste geamuri, mai așază o dată cîteva cărți în rafturi, apoi își freacă satisfăcut minile în așteptarea prietenilor. Regulile ospetiei sînt simple. Unu: spui „bună ziua” și ți sa răspunde „bună ziua”. Doi: îți alegi o carte din bibliotecă, iar gazda ți-o dă cu împrumut, însoțind-o și cu un sfat, un sfat de om care știe multe pentru că multe a pățit în viața lui. Trei: dacă vrei să-ți faci un serviciu, să nu te

oferi să-i faci altul în schimb, că se supără îngrozitor.

Cînd vii prima oră la el, dialogul se leagă firesc. Ca între soldați. Deschizi portvizitul, îi arăți poza soției sau a copiilor — și lucrurile au luat-o pe drumul cel bun. De ce e atît de bucuros? Păi cum să nu fie, de vreme ce i-a apărut „o Constanța Buzea” cum n-ai mai citit în viața ta! Sînt niște versuri de-a dreptul formidabile, te asigură el, Ioșka, n-ai mai văzut așa ceva. Bine, îi răspunzi, dar le-ai citit și în românește! N-are importanță — te asigură — în maghiară, traduse de el, sînt și mai bune. Nu se poate, spui. Ba da, răspunde, n-ai decît să înveți limba maghiară și ai să vezi că se poate. Îi asigură că de mine dimineața te apuci de treabă (o înveți, ce mai!), iar el ride multumit. Îi întreb de unde e de loc. Din București, îți spune, aici s-a născut, aici își face meseria de ziarist, aici și-a publicat toate cărțile de poet important, tot aici a tipărit doi Sorescu, un Nichita Stănescu, un Gellu Naum, un Tomozei și, firește, o Constanța

Buzea — cum ar spune „doi Iser, un Tonitza, un Petrascu.” Îl felicită pentru premiul Uniunii scriitorilor, primit de curînd (pentru talmăcirea lui Nichita Stănescu) iar el, flatat, îți recită o poezie despre bunicul lui (o poezie scrisă într-o limbă românească plină de armonie), despre bunicul care a fost — parcă prin Sighet sau parcă prin Carei — bragagi. Și era domnia-sa, bunicul, jumătate român, un sferit macedonean, un sferit secu. Iar bragagiul român-macedonean-secu avea o singură mare plăcere: aceea de a cînta din caval. (Un bragagiul cîntînd din caval! Viața are mai multă imaginație decît romancierii). Îți spune apoi ceva despre taică-său, timplar de mobilă fină — și subliniază cu mîndrie de meseriaș cuvintele „de mobilă fină”. Nimerit la o manifestație de 1 Mai, prin 1936, timplarul a avut necazuri mari cu poliția, fiind socotit — pe drept cuvînt sau nu — „roșu”. Dar mai bine să-ți mai recite cîteva versuri, ceva despre „prietenia care e chemare și certitudine, / pentru o viață obligatorie / demnă

și cinstită. / Aici și acum.” Se uită la tine cu ochii verzi și năzdrăvani de domnișoară: cu năbădăi (într-o viață anterioară, el a fost inamorata căreia Camil Petrescu i-a închinat cartea lui de versuri șagălnice *Un luminis pentru Kicsikém*), și-ți mai spune un poem. Un poem despre Eracle care, descoperînd la marginea mării o armură, încearcă să și-o pună și o descoperă prea grea pentru el. E armura uitată — cînd a plecat dintre noi — de Nichita Stănescu. De Nichita care a luat primul său premiu post-mortem prin prietenul său Balogh, cel care face să rimeze, el știe cum, nu „traducător-trădător”, ci „talmăcire-îubire”.

Da, de la el poți lua orice, cu condiția să nu-i dai nimic în schimb. Dar poate că există un dar pe care (făcînd, firește, fasoane ca o domnișoară) l-ar primi multumit. Pe cînd un volum în limba română (scris așa, sau tradus) purtînd semnătura lui Balogh Jozsef? Titlul volumului: *Bună ziua*.

FLORIN MUGUR

Prolog la o nouă rubrică : cronica muzeelor

Slujind sentimentul istoriei

— Anunțată în numărul trecut al revistei, rubrica dumneavoastră stimată tovarășe Iulian Antonescu a stîrnit deja o scamă de ecouri în rîndul tuturor celor ce iubesc istoria. Am primit, cu alte cuvinte, zeci de telefoane prin care cititorii ne întrebă dacă pot să vă scrie, dacă pot să vă semnaleze anumite situații.

— Firește, aștept scrisorile, propunerile și, în măsura în care va fi cazul să le dezbăt în cadrul rubricii, o voi face. Dar, revenînd la primul număr al rubricii, în care am vorbit despre muzeografi, țin să mai fac o precizare: nu numai la noi, ci în toată lumea, fondul uman de specialiști muzeografi este extrem de prețios, întrucît un muzeograf se formează de-abia după ce începe să lucreze într-o instituție muzeistică. În consecință, această categorie de specialiști, cu sarcini atît de complexe, presupune continuitate și stabilitate profesională.

— Să-nțelegem că veți continua și-n acest număr cu prezentarea situației la zi a muzeografilor din țara noastră?

— Da, pentru că ideea de muzeograf se cere pe deplin lămurită și am să mă străduiesc, după priceperea și experien-

ța mea, ca unul ce m-am dăruit acestei profesii, să o explic în amănunțime, pentru că muzeele noastre sînt așa cum sînt muzeografilor, iar muzeografilor sînt așa cum le asigurăm condițiile de exprimare, de exercitare a meseriei lor.

— Dar ei, muzeografilor, sînt, așa cum ați afirmat-o, și reprezentanții unei școli muzeistice cu o tradiție recunoscută pe plan mondial. Vorbîți-ne, pe scurt, despre această școală.

— Într-adevăr, ei sînt continuatorii unei școli ce i-a avut în frunte pe N. Iorga, Vasile Părvan, Grigore Antipa, Dimitrie Gusti, care au indicat procedee și soluții muzeistice în premieră mondială. Am putea exemplifica cu o implicare argumentului cultural și filologic în demonstrația istorică (Iorga și Părvan), sau prezentarea dioramelor naturale în contextul straturilor ecologice (Gr. Antipa), sau acea amplă demonstrație, unică în lumea acelor timpuri, pe care a făcut-o, prin Muzeul Satului, Dimitrie Gusti. Ulterior, școala românească de muzeologie s-a dezvoltat în contextul și la solicitările civilizației socialiste, susținînd un dialog competitiv cu alte școli muzeale avansate. Fac această afirmație și mă refer cu precădere la anii ce-au urmat Congresului al IX-lea, cînd, grație gîndirii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, poporului nostru i-a fost redat, la cote superioare de interes și adevăr, sentimentul istoriei. Se cuvine, în numele acestui renăscut sentiment al istoriei, slujindu-l să facem totul pentru a asigura cercetării muzeale din țara noastră, un cadru cît mai adecvat pentru valorificarea și ocrotirea patrimoniului cultural național.

VICTOR NIȚĂ

Constelația lirei

Pasărea

Pasărea sfîntă, pasărea sfîntă
La casa ta vine și cîntă,
La casa ta vine și cîntă,
La casa ta vine și spune
Cite-s în lume, cite-s în lume,
Cite-s în cealaltă lume,
Pasărea mică, pasărea rară,
Taină de seară, taină de seară,
Are vocea dulce-amară, dulce-amară.
Sfînta pasăre, sfînta pasăre
Mugur, mugur e,
Prevestire, vis
De toate cum ni-s,
De toate cum ni-s,
Tărîm spre tărîm
Ca să nu pierim,
Ca să nu pierim.
Fîr de paradis, fîr de paradis,
Cine te-a trimis, cine te-a trimis?

Răvaș mamei

Acum, cînd încep al patruzeci și treilea ocol al Soarelui,
Îți promit că nu voi rupe raza
Co sălășluiește în flința mea.
Îmi voi împărți masa, singurătatea,
numele,
Cu o dimineață albastră.
Dorsec neapărat să ajungi să te bucuri
De puii ce îmi vor duce mai departe
zborul,

Drumul celor o sută șazeci și opt de anotimpuri

L-am stropit de atîtea ori
Cu propriul singe —
Dar toate sînt bune, mamă.
E bine că zorii înfrunzesc
Și vîntul cîntă,
E bine că ogoarele nu mint
Și apele nu declară grevă.
Cu un strop există mai multă lumină
în lume

Decît înfunerie,
Cu o idee — mai multă speranță
Decît disperare.
Toate sînt bune, mamă.
Cred într-o echilibru al lucrurilor
Cred într-o lege interioară a Fîrîi.
Lumina învinge, chiar dacă răsărește,
Lumina învinge.

Boală

Încerc să fiu puternic, încerc să fiu
de fier,
Lacrimile nu-mi curg pe obraz,
Ele sînt izvoare subterane
Traversînd sufletul.
Iubirea aceasta nu vrea să piară,
Este condamnatul la moarte
În care s-au tras mai multe gloanțe
Și totuși nu cade.
Știu că ochii tăi plouă mereu,
Știu că rana nu se închide.
Nouă nu ne-au hărăzit zeii
Drum lung împreună,
Însă bolnavi vom fi pe veți de azur,
Pentru că am bătut odată lumină.

PETRE GOT

atelier literar

G. Dumitrescu

I. Bija : Sint și acum câteva pagini demne de interes („Poeziei”, „Umi-lintă”, „Lacate”, „Mirare”, „Descintec”). În general însă versul rămâne greoi, lent, opintit, adesea aglomerat, neglijent, „hurducă”, și nu sint semne că vă preocupă atingerea aceluia aer firesc, simplu, fluent, melodos, al unui vers reușit. Mai ales că ați optat pentru versul clasic, în care neglijențele, orice încălcări ale rigurilor prozodice (aritmii, disarmonii, „hurducături” de tot felul, monorima — cu un efect de diversivare și superficializare — etc.) apar mai stridente, mai grave, mai inadmisibile decât orice neajunsuri ale versului alb. Nu ne-a convins de loc „teoria” citatului din scrisoare, care pare dominat mai curînd de o specifică pasiune eseistic-speculativă, de plăcerea (și „spectacolul”) despicării firului, al „găselniței” istețe și ostentative, decât de găsirea adevărului. E probabil că toate acele însușiri și valori despre care e vorba se cuprind în sfera talentului, ori îi sint acestuia auxiliari de preț, deși nu simultan și nu la modul sine qua non (nu întotdeauna inteligența e însoțită de sensibilitate, și invers, ca să nu mai vorbim de onestitate, indiferență în ce sens !...), și mai probabil e, însă, la urma urmei, că talentul este o anumită capacitate a expresiei — ați cunoscut, desigur, oameni inteligenți și/sau sensibili a căror reacție, în registrul frumosului, nu diferă prea mult de aceea a cîinelui la lună !... (Și-n acest sens, firește, acel „indiferență de organizare artistică a operei” rămîne o vorbă aproape goală...).

L. Cesina : Primul plic, dezamăgitor (cu versuri în pierdere de substanță și de tonus, cu o schiță cam belali, semănînd mult cu prima trimisă — minus hazul, savoarea...). Al doi-

lea, răscumpărător, cu versuri bune („Ca să nu mint”, „Trecerea”, „Îmi făcusem”, „La moartea” — minus ultimul vers, opintit, greoi, în „contra-accent”) și cu o proză-jurnal, mai de grabă, plină de umor subțire — chiar dacă unele din capitole par cusute forțat și nu prea consimt la alcătuirea unui întreg omogen, fie chiar „micro roman fantastic”. Ce păcat că aveți atât de puțin timp pentru literatură !

Eugen Iliescu : Încă nu e lămurit ce reprezintă promisiunile dv. S-ar putea să fie ceva („Parabola prîntului inutil”). Vom vedea data viitoare.

Oana Noran : Nu putem răspunde decît în cadrul acestei rubrici (nu și așa-să !). Dacă n-ați primit răspunsul aici, înseamnă că scrisoarea dv. n-a ajuns la noi. (E bine să menționați pe plic: „pentru Atelier literar.”)

Iosif Milesov : Există o anumită îndemînare în versificație, unele aptitudini lirice, fantezie asociativă etc. Dar pentru valorificarea lor e nevoie de un orizont de cultură mai larg, mai profund, de o disciplină a gândirii, de o mai bună cunoaștere a mijloacelor tehnice, a meșteșugului poeziei. Lucruri care trebuie să impiedice revărsarea superficială a vorbelor, pierderea șirului, „bătăia de cîmpi” etc. Lucruri care se obțin prin școală, prin lectură și studiu pe cărțile măștrilor ș.a.m.d.

D. Barbu : Un buchet interesant, consistent, în ultimul plic (mai puțin „Poetul”, unde metafora finală are unele reverberații dure sau chiar echivoce...). „Rețeta” (sau traducerea ?) e amuzantă pînă la un punct, după care capătă niște aspecte jovial-pedestre, dacă nu chiar grosiere.

L. Bobocescu : De data asta, povestea pare ușor gogonată (vezi, mai ales, manevrarea — imposibilă ! — „în cea mai profundă liniște”, a celor zece găleți, plus anexele !...). Dar fantezia e năstrușnică, scenariul e amuzant și destul de bine scris, ca să lase loc de speranțe... Mulțumiri și reciprocă !

S.-G. Izbașa, Angela Toma : Pagini de început, încă șovăitoare, dar purtînd semnele unor perspective promițătoare. E cazul să continuăm.

C.D.N. : Lucruri inegale, dintre care vom pomeni pe acelea care par să justifice speranța unei bune evoluții lirice: „Pledoarie”, „Cătină”, „Profesiune”, „La belle”. În rest, câteva pagini de cronică rimată și multe altele (ușor) desuete.

Mariana Scurtu, Luminița Alina B., Diana Casandra, Ștefan Celmic, V. Tecuceanu, D. Pietru, Cătălin Crăsmariu, Maria Bălan, Gabriela Birsan (ceva, în „Ninsoare”), **Victor Sirbu, Bianca din Brăila, J. Francesco** („Desen pierdut”), **Aman-tibus fidei, Christy G. F., Elisabeta Niță, I. Mălaia, Gavril Băle :** Nimic nou !

Elena Cococar, Virgil Rușef, L. Florin, Marian Dincă, Maria Duicu, B. Delapinu, Const. Diaconu, Tatiana Băcăuanu, Aurel Marița, Cella Gabor, Amelia V., Alb Ioan Antoniu, Carmen Sima, B.I.D., Vasile Ganea, D. Fl. Cocar-ga, Carmen, Traian Theo Mihail, Luisa Loretta, I. Golombioschi, Lia Dima, Marian Simionescu, N. Istrati, G. Arambașa, I. Niculescu, Vlad Laurențiu-Dănuț, Anda Banu, Tezeu, M. Daniela Preda : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU
N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Capriciu

Mi-ar place un poem care să-nceapă onomatopeic : hau-hau-hau, spus de-un ciine bătrîn, de pe vremea cînd miresele se furau în căruțe trase de vijelioși cai, goniți spre lutul moale din lunci să nu se-audă zgomotul roților și strigătul de bucurie al miresei ; mi-ar place un poem început atunci, fragmentat de nechezatul celor ce-n hamuri zmucesc,

un poem spus printre flăcările unui foc, fără nici-un cuvînt omenesc, doar eu să-l înțeleg și să-mi placă și tu să-l înțelegi, atîta timp cît îți capul pe umărul meu, pe cer într-o locă să treacă miezul nopții cu uriașe aripi de

fluture-zeu
THEODOR PURICE

Zborul uimirii

Mi-e trupul plin de aripi nezburate
de necîntate imnuri
de florile amintirii
mi-e primăvara ființei ninsă
pe fărîmii zilei
și chiparoși
cu goale tălpi pe stele
visarea
și mut
ființei mele...

de sufletul mi-e plin
viscol lin
printre măslini
copilăria-mi calcă
e-un joc secund
innul suprem
lăuntric zbor pe coarda

SIMON-PETRU OPREA

Potru aripi

...mi-am pus amîndouă aripile pe nisip, la murit,
și asta pentru că mi-ai spus :
„noi nu putem zbura decît prin forța mîinii”.
(tocmai atunci priveam, deasupra mării, două aripi tăind felii albastre de cer)...

ANA COMOȚI

Ce va rămîne însă după toate acestea ?

Va rămîne pămîntul imens rostogolindu-se la nesfîrșit
Ca un vas gol de argint și spart
Iar lumea doar o mireasmă de vin risipit,
O diră frumos călătoare ca singele
Va rămîne Lumina, cine știe dacă
Rătăcitoare, pustie, chemindu-se

la mielelor.
va rămîne, numai pe sine.
IORDAN GRECU

Dincolo de geamandură

Nu treceți de geamandură marea e altfel uite cum se balansează gata de atac !
Totuși cineva mi-a spus (el a trecut de geamandură) că n-ar fi nimic adevărat din toate poveștile astea el a văzut cu ochii lui cum se odihneau păsările în larg pe spinările blinde ale rechinilor.

IOAN GABUDEAN

Viața e meseria mea

În această meserie m-am calificat la locul de muncă — viața mea. Lucram cîntîc, cu respirația întretăiată, tuturor arătîndu-le cum se visează pe timp de ziuă și pe timp de urît. Dar cel mai fericit eram atunci cînd reușeam să micșorez pantofii de pe la ușile vecinilor și, numai cu-o singură clipire din ochi, lumea devenea încăpătoare ca un sac cu daruri. În rest, la seral, mă perfecționam în

levitației și a viselor cu flori de tei. E drept, uneori, am primit și mită : cite un zîmbet prin colțul gurii, atunci cînd treceam prin piața publică, iar toți își dădeau seama că se află în siguranță.

NICOLAE ALEXANDRU VEST

Izbînda

stau nemișcat nu nu e bine simț făcerea dușmană dau drumul cuvîntelor lairă
șo, șo pe ea îi asmut cuvintele ciini o-mpresoară într-o horă nebulă
mai iute mai iute piatra se apără tăcută rotundă
în zadar haita o sfișie strigăte lăncii o sparg
acuma acuma au răpus-o din piatră se scurge viermele de asfalt

CRISTIAN GORUN

Leșire din imersiune

Ia cu lopata cărbunele meu, caută adînc în suflet, nu cu aparatul oculistului ci cu lampa minerului !
Vino, asemănare a nopții, fă un gol în mine, ușor voi fi cu rezervoarele lipsite de gînduri și mă voi ridica la suprafață ca un submarin.

CONSTANTIN BUICIUC

George Constantin

(Urmare din pag. 9)

— O ipostază condamnabilă, de fapt.
— De ce ? De ce ? Nu jucăm în fiecare seară piese geniale, nu jucăm nici măcar piese bune.
— De ce ?
— Pentru că nu ne alegem întotdeauna noi piesele. Noi, actorii. Și poate că nici nu e bine așa. E necesară o minte mai limpede decît a noastră care sintem o bisnuită să imaginăm, după cum v-am spus, dincolo de text.
— E adevărat, actorii judecă uneori un text prin prisma unui personaj anume pe care îl visează imediat.
— Să nu ne credeți chiar naivi. Chiar dacă nu sintem întotdeauna dublați de mari oameni de cultură, avem instinct.
— Să revenim la cauzele pentru care se întîmplă să salvați uneori piese proaste.
— Au existat situații în care am jucat și în piese care nu mi-au plăcut. N-am avut ce face. Sarcină de serviciu. Nu putem juca întotdeauna piese mari. Pe de altă parte sint foarte rare ocaziile în care adevărul despre anumite situații conflictuale să fie total. Și atunci cedăm la o jumătate din acest adevăr. La un sfert chiar.
— De ce nu puteți juca piese în care adevărul să fie... total ?
— Ar fi imposibil. Ar fi o aroganță. Fiecare piesă este o felie de viață. Și mai știu un lucru : că ori de cite ori e călcată în picioare o anume felie de adevăr, o anume manifestare a adevărului, e călcat în picioare adevărul însuși.
— Frumos aforism. Dar cine îi judecă pe dramaturgi dacă spun adevărul sau nu ?
— În primul rînd publicul. Dar s-ar putea ca acest public să greșescă din perspectiva timpului. S-ar putea ca vîste treizeci de ani adevărul despre viața noastră să fie văzut altfel decît azi. S-ar putea ca adevărul despre viața noastră să fie altul decît cel cuprins în limitele unui conflict, ale unor personaje, ale unor replici. Ca să nu mai vorbesc că și noi, în teatru, ne constituim adeseori în judecători ai acestui adevăr conținut în textele pe care le jucăm. Și atunci operăm modificări asupra textului din punct de vedere ideologic și artistic.
— Din această perspectivă, deci, cine sint oamenii de teatru, stimate tovarășe

— Iată, niște indivizi acolo, supuși la rîndul lor greșelilor. Adevărul este că publicului trebuie să-i oferim satisfacția decontractantă, tonică, a faptului că problemele sale se pun pe scenă și nu sint escamotate. E o chestiune de tactică și de strategie. Teatrul e un prilej fabulos de a face educație în spiritul celor mai nobile concepte dar și un extraordinar prilej de regăsire, de usurare, de bucurie prin mărturisirea publică a frămîntărilor noastre de fiecare zi, mărturisire care ne vindecă de propriile noastre tensiuni și neliniști.
— Sint în ceea ce spuneti și o tentație discretă spre un teatru gazetăresc, un teatru imediat, de tip cotidian sau hebdomadar, teatru extrem de prizat în ultima vreme de instituțiile de spectacole. Un teatru care poate fi efemer. E vorba de unele piese foarte adevărate la un moment dat, foarte actuale la un moment dat, dar prea puțin semnificative din perspectiva universală.
— Lăsați universal acum. Lăsați eternitatea pe seama celor care se inghesuie să vină după noi. Publicului trebuie să-i pui în față imaginea propriei sale existente ca să se poată analiza, ca să se poată judeca, să se poată gîndi și regîndi pe sine. Ca să învețe ceva. Nu neapărat oferindu-i soluții și probleme gata rezolvate. Ca niște hapuri de farmacie. Mai ales că unele sint amare.
— Și cele amare sint bune.
— Teatrul mai trebuie să funcționeze și ca avertisment. Mai trebuie să atragă atenția. Să le arate oamenilor nu numai cum e bine să trăiască ci și cum nu e bine să trăiască. Și eu cred că uneori se învață mai mult dintr-o dramă sau tragedie decît dintr-o comedioară bună pentru digestia imediată. Un „hap” amar te trezește mai mult la realitate decît o limonadă.
— Văd că vă preocupă problemele dramaturgiei.
— „Păi” e firesc să mă preocupe. E firesc să mă preocupe care e soarta mea pe scenă, în ce joc eu pînă la urmă. Pe de altă parte am făcut parte ani de zile din conducerea Teatrului Nottara și am trăit momente dramatice cu unele piese de teatru ridicate de noi pe scenă. Am trăit zeci de vizionări cu unele piese în care credeam și cred și astăzi. Eu am fost pilot de încercare. Am verificat pe pielea mea, pe sănătatea mea și pe sufletul meu dacă un autor e bun sau mai puțin bun, pentru că nu am refuzat niciodată să joc într-o piesă românească. Sint nevoia să joc oamenii pe care-i cunosc și pe care-i iubesc din viața de toate zilele. Asta e adevărul. Îmi place

— Dacă ne gîndim bine, în ultimii ani au fost ridicate pe scenă multe dintre problemele care ne inhibau pe vremuri. S-a scris un teatru mai sincer, mai cîntîc.
— Dacă teatrul pe care-l facem e numai sincer, e numai cîntîc, atunci n-am făcut nimic. Teatrul mai trebuie să fie și artă. Și uite, așa, treptat-treptat am obosit. Pe deasupra mai sint și bolnav. Trebuie să mă cruț. Dar vezi că nici ce-mi recomandă doctorul nu pot să respect. Doctorul îmi spune : cînd te urci pe scenă nu mai lua chiar totul în serios. Cum să nu iau lucrurile în serios ? La vîrsta mea nu pot trișa. Nu pot minți. Citez o vorbă dintr-o piesă pe care o cunoaștem amîndoi foarte bine : „Nu de greșeli mi-e teamă ci de minciună”. Mie, într-adevăr, de minciună mi-e mai tare frică. Mințim că ne-am făcut datoria pe ziua de azi, mințim că nu avem probleme pînă cînd problemele ajung la scadență și atunci ni se aprind creierii și ne luăm cu mințile de cap. Dar eu cînd mă urc pe scenă nu pot minți. Pentru că la mine minciuna se vede imediat. Și sint tras la răspundere.
— Să nu-mi spuneti că v-a tras, pînă acum, cineva la răspundere pentru că ați trișat pe scenă.
— Nu a fost nevoie pentru că nu am trișat.
— Și ce ar trebui să facă dramaturgii sau scenariștii — pentru că dumneavoastră ați jucat în foarte multe piese de teatru dar și în foarte multe filme — ca lucrurile să meargă bine ?
— Dom’le, dar chiar nu se înțelege că oamenii noștri trăiesc, se bucură, muncesc uneori eroic, se zburcîm încă de grija zilei de mîine, sint roci de invidii, se trădează, fug de răspundere, fură, omoară, se iubesc, se căsătoresc, divorțează ca toți oamenii din lume ? Sigur, trăim într-o societate care-l visează pe om mai frumos, mai nobil, mai generos, mai vizionar, multilateral dezvoltat, dar deocamdată omul acesta nu există în totalitatea manifestărilor imaginabile de noi. Nu există decît în cazuri excepționale, care pot fi modele de viață demne de urmat. Dar, pe de altă parte, nu putem face teatru științifico-fantastic, un teatru abstract, un teatru din precepție. Așa cum sint pedepsite delictele de fals în acte publice ar trebui pedepsite și delictele de fals în arte publice ! Vreau să joc eroi adevărați și eroi model ai vieții noastre, cu o condiție : să fie oameni normali.
— Dar credeți că starea de excepție, cazurile de excepție, nu interesează ?
— Cum să nu intereseze ! Numai să fie cu adevărat excepționale să merite în-

adevărate, nu inventate pînă acolo unde devin de nesuportat, dogmatice, monoculare, și chiar incolore. Să fie oameni care trăiesc prin lumini și umbre dar și prin culori, prin mai multe culori, ca vitraliile. Să ne ferim de culoarea gri, de monumentală culoare gri.
— Cum vă priviți din perspectiva anilor care au trecut ca actor creator de personaje ?
— Eu am fost. — Iată, m-a luat gura pe dinainte și am vorbit despre mine la trecut — am fost un actor chemat să joace Shakespeare. A, iată încă unul din motivele pentru care m-am retras în linia a doua de o vreme încoace și m-am apucat de agricultură, desi ca agricultor rămîn un amator și rid vecinii mei, fărâni, de mine : au cam dispărut marii regizori alături de care am pornit în teatru. Vedeți, eu v-am spus că sint un timid. Ca să mă apăr sar uneori peste cal. Și din această cauză mi-am creat unele adversități. Dar nu m-am dus niciodată să cer roluri de la conducerea teatrului. Am așteptat și rolurile au venit. Din punctul ăsta de vedere sint un privilegiat. Nu a trebuit să mă zbat, să-l calc pe alții în picioare, ca să obțin un rol. Publicul și presa m-au apreciat. Dar tocmai acum, cînd am învățat atît de multe lucruri despre meseria noastră, rolurile și spectacolele mari nu mai vin...
— Nici dumneavoastră nu ați mers în întîmpinarea lor. Sint momente cînd destinul trebuie forțat.
— Actorul nu e întotdeauna suficient de respectat.
— Dar sint atîtea categorii sociale care merită respectul nostru. De ce i-am respecta într-un mod preferențial pe actori ?
— Nu trebuie să-i tratăm preferențial. Dar ei fac niște lucruri pe care nu le pot face decît putini oameni pe pămînt. Pentru că ei ridică oamenii atît de fragili și de complicați ai acestui timp cu un metru sau doi deasupra pămîntului ca să fie văzuți mai bine, mai atent, și fac meseria asta cu singe, cu nervi pînă le crapă inima și li se frînge mintea.
— Prin urmare, cum se vede viața, stimate George Constantin acum, la cincizeci de ani ?
— Uneori, cînd privesc în urma mea, mă întreb cum am avut atîta curaj să mă infățisez publicului seară de seară, să încerc să-l bucur și să mă dăruiesc lui cu tot ce am mai bun în mine. De unde atîta încredere în forțele mele ? Uneori, chiar și la vîrsta asta, cînd aștept începerea spectacolului, îmi spun că mai am timp să fug acasă, înainte de a bate al treilea son. Dar la vîrsta asta

Un muzeu in labirint

Digresiuni

6.

Sint invita, impreună cu Alexandru Paleologu, Barbu Brezianu și alți scriitori, din diverse promoții de „spirituști”, la festivalul nostru liceu, „Spiru Haret”. După ce închid telefonul cad pe gânduri. Citiți ani mă despart, Doamne, de adolescență? Și ce se poate spune într-un asemenea prilej? Că timpul trece ireparabil? Această descoperire nu se poate face prin procură. O simți în carnea ta. Dacă, nu, degeaba citezi versul lui Vergiliu. Nu mă pricep să spun anecdote din anii de școală și, dealtfel, ca orice om lipsit de haz am ajuns să cred că anecdota memorialistică e un fel de eșec al memoriei; în loc să judece trecutul, se amuză. Să încerc atunci câteva portrete pitorești, aburoase, de profesori sau o perifrază sentimentală? Duoșia ironică, frivolă și festivă place de obicei. Dar, vai, excesele lirice de care se abuzează până la sașietate m-au făcut reticent; mi se par suspecte și vizez din ce în ce mai mult să spun ceea ce am de spus cu o sinceritate aridă, care să lase gândul liber, în inocența lui violentă, fără artificii. Cit despre vreo înțelepciune agonisită cu anii pe care aș putea-o, eventual, împărtași altora, nici vorbă. Sint la fel de sărac ca altădată. Sau la fel de liber, deoarece mai pot crede că o greșeală fecundă e de preferat unei banalități sterile. Nu-mi rămâne, prin urmare, decât să recunosc ce simt; că datorez multe liceului „Spiru Haret” și mai ales ceea ce m-a învățat fără programă analitică și fără voia lui; că multe dintre defectele la care țin, fără de care n-aș mai fi eu însumi, mi-au fost forjate, călite, în acest liceu. Și dacă Heraclit are dreptate că destinul este propriul nostru caracter... Să mă explic.

Aici am descoperit, de pildă, singurătatea. Până la unsprezece ani, asociem singurătatea de munți, de păduri, de liniște. Dintr-odată, am descoperit că ea există, încă mai bine, în plin vacarm. Intodeauna asociam singurătatea de absența oamenilor. Dintr-odată, am descoperit că există și o singurătate în mijlocul oamenilor. Eram singurul copil de la țară într-o clasă de orașeni. În plus, aveam un caracter păcătos, sălbătic și retractil. Și, circumstanța cea mai gravă, eram orgolios. Din vina mea nu aveam nici un prieten la o vîrstă cînd izolarea e un lux prematur și bizar. Dar această împrejurare a avut consecințe neașteptate și, unele cel puțin, binecuvîntate, dacă mă gândesc bine azi. Căci înlăuntrul singurătății și la limita ei am descoperit dragostea. Departe de satul în care copilărisem, l-am iubit cu o dragoste sporită, fără să plătesc aceasta prin vreun resentiment la adresa orașului.

De atunci, probabil, m-am pregătit fără să știu pentru ideea care mă călăuzește în acest „muzeu in labirint” consacrat autopoortretului — și ce este autopoortretul dacă nu o singurătate pictată? — că adevărata solidaritate se află la capătul singurătății unde, după ce am aflat ce ne desparte de ceilalți, descoperim cu emoție ce ne apropie implacabil de ei. În mod confuz, am început să presimt că singurătatea e, ca dragostea, un adevăr de gheață și foc. Am priceput astfel destul de devreme, fiind scutit de rătăcirii mai tîrziu, că nu voi putea să blestem niciodată lumea în care trăiesc, socotind-o absurdă, și că sint condamnat să iubesc viața. Mi-am cultivat de unul singur într-un mic pustiu ideea simplă și salutară că în orice ratare e un deficit de pasiune.

Dar mai ales altceva îmi amintesc acum. Neavînd ce face cu singurătatea mea, am încercat s-o umplu. Și am umplut-o cu cărți. Așa am aflat, înainte de a citi asta în Borges, că paradisul seamănă cu o bibliotecă, dacă nu cumva e chiar o bibliotecă. Locuiam, prin clasa a V-a de liceu, nu la internat, ci într-o cameră, pe strada Vasile Lascăr. Nu existau în ea decît un pat de fier, o sobă de teracotă cu lemne la discreție, o masă lungă, grosolană, de tîmplărie și un scaun; unul singur; nici nu aveam nevoie de mai multe deoarece nu venea nimeni la mine. Lipsa mobilierului era un avantaj, puteam să pun oriunde cărțile. Căci îmi făcusem abonament la trei biblioteci importante de unde împrumutam cărți ocaș. Și mai făcusem ceva, un legămint cum pueril și riscant pe care mi l-am asumat însă cu toată seriozitatea: să nu mai învăț decît în recreații la mai mult de jumătate din materiile școlare (am stabilit și o listă) ca să am timp de lectură. Am început astfel la cincisprezece ani, cînd tîneretea își cerea drepturile de expansiune și gratuitate, o aventură plină de primejdii și de voluptăți. Vreme de trei ani, în fiecare după-amiază m-am închis în cameră și pînă tîrziu, spre dimineață, am citit tot ce mi-a căzut în mină; de la romanele epocii, la Hegel și la tragediile lui Sofocle. Au fost trei ani de așeză, de rezoluție într-un paradis cu cărți în care năvălisem fără călăuză și fără sistem, ca un barbar tînar, uimit și lacom, jefuind tot ce mi se părea fruct ispititor, strepezindu-mi uneori dinții, dar păstrîndu-mi, întregă, amețala Jăcomiei; trei ani de delir lucid, de nebunie înțeleaptă, de febră și fatalitate, la care azi mă gîndesc cu tandrețe și spaimă. Fără să simt timpul curgînd, fără să-mi dau seama că eram tînar, sufeream cînd trebuia să mă culc, pentru a mă odihni câteva ore înainte de a mă duce la liceu, aflat la doi pași, pe strada Italiană.

Nu știu nici azi cum să judec corect acea perioadă, plină de frustrări și de incitare, din viața mea. Probabil, ar trebui să-i fiu recunoscător. Atunci mi-am maturizat gustul pentru lectură; și tot atunci am întrezărit un gînd care m-a ajutat mai tîrziu să suport eterna mea ezitare între reculegere și risipă. Citînd, primești jubiland darurile pe care ți le oferă cărțile. Realitatea lor ireală ține loc de orice altă realitate. Te cufunzi, deci, cu voluptate în ea și dacă nu ai puțin noroc poți să te închizi în această jubilație interioară și să sîrșești într-o singurătate incendiată și devoratoare, care m-a atras și de care m-am temut, pe rînd, în egală măsură. E drumul spre centrul labirintului unde se află totdeauna un Minotaur. Din fericire, instinctul meu vital m-a arătat și drumul de întoarcere. Dar nu atunci am aflat că sensul culturii nu poate fi singurătatea, ci o existență trăită cu mai puțin orbiri?

Am fost ingrat neîntînd atîția ani în curtea liceului „Spiru Haret”. Mai ales că, totuși, acolo am învățat și versul lui Vergiliu.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Rememorări
Eminescu (II)

Cititorul atent sper să fi reținut că între ediția primă Eminescu din 1884 și cea de-a doua din 1885 nu există nici o deosebire, ea repetînd-o absolut fidel pe cea dintîi. Cu ediția a treia din 1888, tabla de materii e mărită la 61 de poezii, cu trei în plus față de precedentele, număr ce se menține și la ediția a patra din 1889, dar care aduce, ca element nou, studiul lui Titu Maiorescu, *Poetul Eminescu*. În ediția a cincea din 1890 se publică 68 de poezii — deci cu patru mai mult — iar în a șasea din 1892 (unde se tipărește acel *Post-Scriptum* pe care l-am redat în întregime, privind locul și data nașterii lui Mihail Eminescu) cifra poeziilor ajunge la 73, urcînd, precum se vede, cu încă cinci și definitivîndu-se astfel cuprinsul pentru cele care au mai urmat, adică edițiile VII, VIII, IX, X și XI — toate scoase la „Socec” — respectiv în anii 1895, 1901, 1903, 1907 și 1913 considerate fără nici o posibilă controversă edițiile Titu Maiorescu propriu-zis.

Între prima ediție și a doua trece va să zică un an; de la a doua la a treia vor trece trei ani; de la a treia la a patra, ca și la primele două, intervalul e de un singur an, spațiu care să păstrează și pentru cea de-a cincea; ediția a șasea apare după doi ani de la a cincea, iar a șaptea după trei ani; între ediția a șaptea și a opta — cu care intrăm în secolul XX — se scurg șase ani, iar ultima, cea de-a unsprezecea, iarăși după șase ani.

Ciclu editurilor Maiorescu — inițiatorul și veghetorul lor — se încheie, ca un alt ciclu, pe aceleași urme, să se deschidă.

Desigur, în răstimpul acesta, în care uneori intervin pauze atît de lungi de la o ediție la alta, s-ar fi putut trage încă multe, cum s-au tras și atunci de către alții și după aceea de atîția, pentru că Eminescu nu-și poate slei niciodată sensibilitatea și atracția, substanța și muzica, hărăzite să dănuie în eternitate, ca o necesitate psihomentală inexorabilă a seminției românești, dar circumstanțele invitate nu mai erau propice. Frământările social-politice, răscoala țărănească din 1907, războiul balcanic din 1913, ascuțita și congestiva perioadă a neutralității noastre și, în fine,

Desene pe asfalt

O.Z.N. Pop (sau
despre Evantaiul
Veronicăi Micle)

Așa îl alinta pe distinsul profesor Augustin Z.N. Pop, prin anii 1969—1973, redactorul șef al revistei *Arges*. Fiindcă, om dăruit cu patima pentru plumbul gazetăresc, profesorul nu înceta să ne uimească. Ne uimea cu tîneretea sa deși, știam, aparținea unui contingent cam „vechiu”, ne uimea cu descoperirile sale tînd, natural, de istoria literară.

Dar ce e o asemenea descoperire? Există, desigur, magia posibilității ca la un cercetător-munte să vină tam-nisam un „Mahomet”, care să-i predea smerit un număr de hîrtoage. Între ele — minune! — un text esențial scris de un autor genial și socotit pierdut. Ori scrierilor întime luminînd cine știe ce mister. Ori acte în stare să coloreze existența postumă a unor oameni fără „biografie”. Fotografii senzationale. Autografe pe cărți adorabile. Alteori, cercetătorul găsește comori chiar în clădirea sau odaia unde trudește, scormonind lazi pecetluite.

Sint, desigur, situații sublime, acestea mai sus expuse. Eu însumi am spintecat cu barbară rivină copertile unor tomuri somptuoase crezînd că în îmbrăcătura lor voi găsi documente fantastice! Ca numismat păgubos, cînd sap grădina de zece metri patrați a casei mele de la Cimpulung, trag nădejdea, exhumînd un rugînt capac de bere, că am în mină un Koson ori barem o tetradrahmă dacică...

A.Z.N. Pop nu a descoperit vreo variantă neștiută a „Luceafărului” eminescian și nici piese „grele” de arhivistică. A cheltuit însă un număr uriaș de zile exhumînd din arhive sute de acte ale familiei Eminovici. A găsit documente (nu chiar minore) fără de care un biograf al lui Eminescu ar putea, desigur, să elaboreze lucrări strălucite dar care, utilizate, ar spori cumva această strălucire... A produs o cruntă dezamăgire celor ce vehiculau versiunea unui Eminescu ce-și visează mormîntul pe malul mării fără să fi văzut, marea, producînd o dovadă copleșitoare: o scrisoare expedită de

marea conflagrație, în care ne-am dat cu prisosință tributul hemoragilor, pentru mereu treazul și rivnîtul ideal al întregirilor naționale, n-au mai fost de natură să asigure climatul de tihnă și de meditații pe care îl implică poruncile spiritului și actul de cultură. Fiindcă se știe că ori de cite ori încep să clăntăne mitralierele și să glăsuiească tunul încetează să mai vieze firescul uman și nevoia de frumos, de delectare și de gratuitate.

Însă și pînă aici o observație mi se impune cu stringență: istoricii și criticii literari, eminescologi chiar, sîrgincioși în lucrările lor, au pornit să pună în circulație versiunea că ediția primă Eminescu a apărut în ultimele zile ale lunii decembrie 1883 și nu în 1884 cum se știa, deschizînd calea unor discuții specioase, derutînd doar oamenii și proiectînd dubii asupra evidentei. E adevărat că au fost mai puțin în epocă și că s-au înmulțit odată cu apariția celor trei volume de *Însemnări zilnice* ale lui Titu Maiorescu, editate peste ani, tot la „Socec”, de profesorul Ion Rădulescu-Pogoneanu, mai exact din 1939, cînd apare cel de-al doilea opuscul care cuprinde notele maiorese din între anii 1881—1886 inclusiv.

Greșeala — după a mea opinie — e a lui Rădulescu-Pogoneanu, învătăcelul și discipolul lui Titu Maiorescu, care dintr-un exces de pedanterie și din ambiția de a aduce cu orice preț o contribuție nouă în problema Eminescu — elemente care-i erau proprii organcității lui — în muncita și migăloasa Introducere ce o face la volumul II din „Însemnările zilnice”, adunînd notițele din diverse zile ale dascălului său și punîndu-le în nodate, cap la cap, ajunge la concluzia că data apariției *Poeziilor* lui Eminescu trebuie situată la „21 sau 22 decembrie 1883”. Și cunoscîndu-l foarte bine, parcă îl simt înundat în sinea lui de regretul că n-a putut stabili cu precizie și ora cînd a ieșit din tiparnițele editurii „Socec” cel dintîi exemplar al cărții lui Eminescu...

Osteneli merituose dar inutile, ca să facă loc îndoielilor, confuziei și sterpelor polemice pe care spațiul nu-mi îngăduie să le reactualizez, discutîndu-le logic și în amănunțime. Destul că greșeala a făcut prozele și s-a conservat pînă azi vătămătoare. Și întreb, din multele întrebări ce se pot ridica, doar atît: Ce statornicește în fond, ce neclintire și cu siguranță, peste arguții, ipoteze și sibilinice interpretări, anul apariției unei cărți decît menționarea tipografică pe coperta ei sau pe pagina de gardă

— așa cum se practica pe vremuri — unde în cazul de față găsim imprimat clar 1884? Dealtfel, cit mai curînd posibil, voi începe în *Flacăra* publicarea unei bogate corespondențe, pînă acum inedită, purtată între strălucitul jurist și cărturar Mihail Antoniaade și Livia Dymrza, fiica lui Titu Maiorescu, în legătură cu tipărirea „Însemnărilor zilnice” din care se vor vedea multe aspecte utile, bine luminate ale istoriei noastre literare, istoriografiei în genere, ca și portretizării de oameni, așa cum au fost.

Și după aceste precizări, mă întorc la edițiile Maiorescu. În ce mă privește sint dator să spun că n-am văzut niciodată ediția a cincea, a șasea și a zecea. Le-am avut în schimb pe celelalte care s-au pierdut în avalanșele vieții și ale istoriei.

Nu m-am dus la Academie — cînd puteam s-o fac — să le cercetez pe acelea ce nu le văzusem, fiindcă n-am fost nici istoric literar, nici eminescolog și m-am conșolat într-un fel, înregistrînd mărțurisirea de mai tîrziu, din primul volum *Opere*, scos de Perpessicius în 1939 la Fundații în albul acela marmorean — nepieritoare și grandioasă lui zămislire eminesciană — că nici el nu văzuse ediția a cincea și a șasea, dacă nu mă înșel, și am presupus că lipsesc din fondul Academiei sau al altor bibliotecii publice. Dar în intenția mea inițială, ca bibliofil, era să strîng — gînd nebunesc — toate edițiile Eminescu. Reușisem să agonisesc destule. Pentru asta însă și-a-junge o viață și orișice fel de viață.

Visuri. Melancolii. Îndrăzneli nesăbuite. Zădărnicii. Și vremea nu mi-a fost prietenă și flacăra bibliofiliei s-a stins în mine. Iar cînd m-am reîntors din exoduri și singurătăți, la răvășitele și impunitate mele cărți, n-am mai găsit între ele dintre toate cîte le avusesem decît doar trei: ediția a șaptea a lui Titu Maiorescu din 1895, aceea a lui Al. D. Xenopol tipărită la Frații Saraga din Iași în 1893 și ediția secundă din *Poeziile lui Mihail Eminescu*, scoasă în două volume de Nicolae Iorga — ca o ediție critică — în colecția „Cartea Bună” în 1931—1932, la Editura „Ligi Culturală”. Le păstrez în amintirea fragilelor, temerarelor și incenușatei iluzii care mi-au călăuzit atîtea drumuri ale dușei mele tînereti.

L. KALUSTIAN

Constanța. Lasă că băile Liman, de lîngă Odessa, unde a fost o vreme îngrijit poetul, tot pe aproape de Marea Neagră vor fi ființat...

Îi „placi” ori nu-l plăci pe A.Z.N. Pop, ești obligat să-i caligrafiezi lungul nume măcar la... bibliografie (cum a procedat de pildă G. Călinescu) și există, desigur, multe (oare chiar așa de multe?) motive pentru care eminescologii de ieri și de azi să nu fie extaziați de activitatea acestui „detectiv” solitar. Comite inexactități... Se lansează în prezumții scandaloase... Nu-și datează cu exactitate propriile descoperiri... Se folosește de un stil cam grandilocvent-metaforic etc...

Nu zic nu. Nefiind nici cercetător literar ci doar, cumva, literat; neavînd eu atestat de eminescolog ci numai un brevet de eminescian (scris dealtfel cu cerneală simpatică), mă ridic și zic: e drept oare că aproape toate recenziile ce se scriu la cărțile profesorului Pop să fie compuse cu, la început, persiflarea calității de cercetător a, afectiv, cercetătorului, cu trecerea peste tot ce e pozitiv în lucrarea sa și cu, în final, nimicitoare considerății asupra harului său, cit e?

Nu merită măcar respect truda sa? De ce se străduiește un ilustrat academician să-l „octavminarizeze” pe Pop, desființîndu-l, cu aceleași probe în interval de... o lună, în două publicații literare? (*România literară* și *Ramuri*). N-aș vrea să sentimentalizez pe nimeni cu detalii că profesorul ce ne oferea la „Arges” O.Z.N.-urile sale a orbit... Are măcar „privilegiul” de a nu mai putea citi revistele atît de tîner incît își

propun să se războlescă aprig cu cei optzeci de ani ai săi.

Cînd e vorba de nume sacre, descoperirea unor urme oricît de aparent — neîsemnate ale trecerii lor prin lume devine cu totul importantă. La o masă de „ospăț” a magellanilor din arhive au loc, fie și pe jerturi modeste, și modeste cercetători ce au contribuit cu, fiecare cit a avut pricepere dar și... noroc, reprezentăți, poate, de profesorul Pop.

În singura vizită pe care i-am făcut-o, A.Z.N. Pop mi-a dovedit dificultatea investigațiilor cărora le-a jertfit nu numai timpul său ci și punga sa de (ani de zile) biet slujbaş. Deține documente emoționante despre Veronica Micle pentru care are un adevărat cult dar și obiecte personale ce au aparținut femeii pe care o „certăm” cu ușurință uînd că îi datorăm măcar respectul cuvenit fapturii pentru care s-au scris cele mai frumoase poezii de dragoste ale lumii. Deconspir (poate) un secret: profesorul deține un evantai al Fru-moasei. Îi vor fi atins și degetele lui Eminescu?

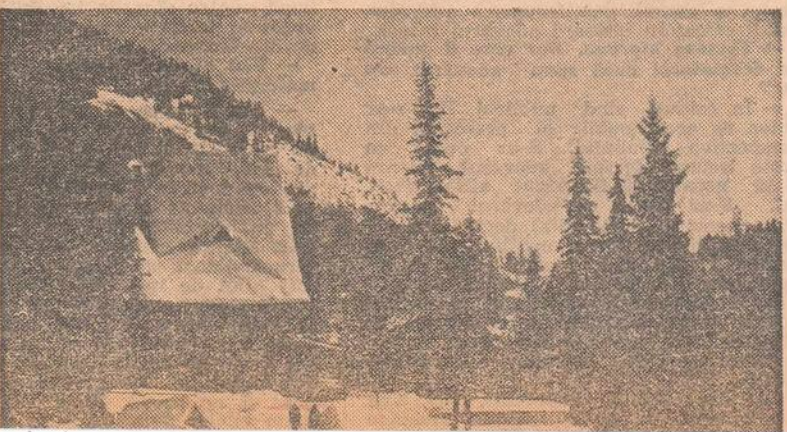
Cer puțină îngăduință colegială și confraternă pentru tot ce a făcut profesorul Pop...

Mai puțină „vervă” denigratoare...

Eu nu-i mulțumesc pentru erori (o fi el singurul om ce le are?), îi mulțumesc pentru rodul cu adevărat fructuos al campaniilor sale de arheologie literară.

Și-aș vrea să-i alung amărăciunile mișcînd aripile de fildeş ale evantaiului Doamnei Veronica pe care (parcă) a mai iubit-o și Altci-neva...

GHEORGHE TOMOZEI

„Mai lesne e a vorbi adevărul decât minciuna“

(Anton Pann)

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ IN ACȚIUNE

• Noi succese ale școlii românești de parodontologie •

Cu Ștefan Odobleja-jr. despre cibernetica și părintele său (II)

Ștefan Odobleja, recunoscut azi ca întemeietor al ciberneticii generale, prin lucrarea „Psihologia consonantistă”, editată și difuzată în 1938 s-a născut în anul 1902 într-un sat lângă Turnu Severin: Valea Izvorului, aparținător de Izvorul Aneștilor. A urmat Liceul „Traian” din Turnu Severin, apoi Institutul sanitar militar din București (1922—1928). În 1921 a fost învățător-suplinitor în Insula Ada-Kaleh iar mai târziu, medic militar în garnizoanele Brăila, Turda, Dej, Turnu Severin, Lugoj, Dorohoi, Tirgoviște, Cernavodă, Lipcani, București. În anul 1946 a trecut în rezervă cu gradul de locotenent-colonel, retrăgându-se în satul natal.

● O teză de doctorat inedită — accidente de automobil. Și una din concluzii: să se treacă la testarea psihologică a conducătorilor auto! ● Greu de admis că Norbert Wiener n-a cunoscut „Psihologia Consonantistă”, în fond un tratat de cibernetica generală! ● Dr. W. S. Bainbridge, medicul șef al flotei maritime militare a S.U.A. a fost la București în 1937, cind dr. Ștefan Odobleja a distribuit participanților la Congresul internațional de medicină militară (8—12 iunie) prospectul „Psihologiei Consonantiste”! ● La „Scrisul românesc”, în pregătire o nouă carte a lui Ștefan Odobleja: „Logica rezonanței”! ● Prof. Zapan l-a invitat la București, dar a venit războiul... ● Zile și nopți la Izvorul Aneștilor, alături de cea mai mare bogăție a sa: Manuscrisele!

— S-a vorbit mult despre „Psihologia Consonantistă”. Am amintit în dialogul nostru și despre „La Phonoscopia”. Sigur, nu sînt singurele lucrări, de vreme ce Ștefan Odobleja a început activitatea de cercetare științifică, cu o pasiune deosebită, încă din primul an de studenție.

— Așa este. Voi da doar cîteva exemple și cifre. De pildă, în 1923, anul cind a susținut teza de doctorat în medicină și chirurgie cu tema „Accidentele de automobil. Studiu medico-legal”, era deja prezent în Revista Sanitară Militară nr. 11—12 cu o lucrare relativ simplă, dar care trăda deja viziunea sistemică a cercetătorului: „Procedeu practic pentru a împiedica aburirea oglinzilor laringoscopice”, alături de alte lucrări ce convergeau spre problematica complexă a transmiterii sunetelor în organisme vii. Un an mai târziu publică în Buletinul Medicoterapeutic lucrarea „Aplicațiile gravitațiunii în terapeutică”. Alte lucrări investighează domeniul cum sînt tranșanța toracică, înregistrarea grafică a secreției sudorale, percepția cordului, fonoscopia și semiologia acustică. De fapt, rădăcinile „Psihologiei Consonantiste” trebuie căutate în toate aceste preocupări. Ideile ei au fost comunicate încă înaintea apariției cărții, la 8 iunie 1937, printr-un prospect distribuit participanților la Congresul Internațional de Medicină Militară desfășurat la București. Aici, între cei mai interesați de lucrarea tatălui meu, au fost medicii militari ruși și medicul șef al flotei americane, William Seaman Bainbridge. De fapt el a și prezidat Congresul Internațional! Nu de mult între documentele congresului a fost găsită chiar și fotografia sa. Impresionat și de interesul deosebit al medicilor sovietici, i-a căutat la ambasadă și le-a înmănat un pachet de prospecte. Gestul acesta a căpătat însă și alte semnificații: siguranța l-a trecut pe lista... suspectilor!

Cit preveste „La Phonoscopia”, publicată în anul 1935, carte ce poartă drept moto: „A la mémoire de mon frere Demetre Odobleja, Je dédie ce livre”, ea a fost distinsă cu premiul Dr. Alexandru Papiu. Sigur, sînt și alte lucrări, dar acestea rămîn deocamdată cele mai importante. Spun „deocamdată”, deoarece au rămas încă multe mii de pagini nepublicate și care înseamnă alte contribuții de valoare pentru patrimoniul științei românești. De pildă, în momentul de față este în curs de apariție la Editura Scrisul Românesc primul volum

din „Logica Rezonanței”, îngrijit de logicianul Alexandru Surdu. Manuscrisul „Logicii” are o întindere impresionantă: peste 15 mii de pagini!

— Geneza lor?
— Trebuie căutată în neastîmpărul său pentru cunoaștere. L-a interesat totul și a fost un vizionar în multe direcții. Și poate tocmai aici e răspunsul pe care mulți îl caută: de ce a părăsit dr. Ștefan Odobleja medicina militară și s-a retras într-un sătuc uitat? Iată de ce: pentru aceste zeci de mii de pagini pe care a ținut să le transmită necondiționat generației noastre!

— Cite lucrări scrise de Ștefan Odobleja au văzut lumina tiparului?
— Cred că mai mult de 50. Cele mai multe le-a publicat în 1930: 7. Însă, repet, altele, foarte multe sînt în prezent studiate în manuscris de către cercetători.

— Să revenim la „Psihologia Consonantistă”. E cert că a fost publicată cu un deceniu înaintea „Ciberneticii” lui Wiener. S-a discutat mult în presa noastră și la o serie de manifestări științifice desfășurate în țară sau peste hotare despre faptul dacă Wiener a cunoscut sau nu „Psihologia Consonantistă”. Ce informații avem în această privință?

— Se știe că „Psihologia Consonantistă” s-a tipărit la Lugoj și pentru a-i da circulație internațională, tatăl meu a contractat difuzarea ei prin librăria „Maloine” din Paris. O primă informație ce conduce spre ipoteza cunoașterii „Psihologiei Consonantiste” de către Wiener este prezența la Congresul Internațional de Medicină Militară de la București a dr. W.S. Bainbridge, din departamentul marinei americane, despre care am amintit. Există apoi documentul cert al expedierii primului lot de cărți la Paris, document găsit în arhiva stației C.F.R. Lugoj: foaia de expediție nr. 947 din 3 martie 1939. S-au publicat apoi recenzii în reviste de largă circulație internațională. Prima recenzie publicată a fost cea a dr. C. Atanasiu, azi general pensionar, în „Spirit militar modern” (ianuarie-februarie 1939, pag. 60), revistă ce apărea la București. O altă recenzie de largă circulație a fost publicată în anul 1941 de S.M. Strong, în limba engleză, în ianuarie 1941 în revista „Psychological Abstracts”, pag. 59—60, editată în S.U.A.

Și încă o informație: părintele meu a avut destul de multe necazuri cu proprietarul tipografiei „Auspitz” din Lugoj, care amina exasperant publicarea lucrării, din diverse motive, mai mult sau mai puțin serioase, între care și lipsa de spațiu de depozitare. Dar în aceeași perioadă, la aceeași tipografie — oare chiar simplă coincidență?! — se tipărea o năvălă a unei oarecare Ana Wiener! Faptul acesta s-a aflat nu demult, cu ocazia unui simpozion organizat la Lugoj, din declarația unui muncitor de pe atunci al tipografiei, cel, care a lucrat și la „Psihologia Consonantistă”. Sigur, convingerea mea este că sînt și alte surse ce ne vor conduce la confirmarea faptului că Norbert Wiener a cunoscut indiscutabil cartea de căpătii a părintelui meu!

— Privind retrospectiv, cea mai fertilă perioadă a creației lui Ștefan Odobleja e deceniul 1928—38. Practic, după 1940 prezența sa este aproape nesemnificativă.

— Așa este. Acel deceniu a fost pentru părintele meu de maximă și fructuoasă creație. De fapt încă din anii de studenție el era o prezență interesată și interesantă în același timp, în clinici, laboratoare și era nelipsit de la manifestări științifice. Nu uitați și faptul că a avut șanse de a avea dascăli pe cîteva dintre distinșii reprezentanți ai școlii medicale românești: Dimitrie Noica, Dimitrie Bagdasar, I. Bălăcescu — pe atunci decan, N. Păulescu, Mina Minovici — cel care a condus teza tatălui meu, sau N. Stoeneșcu, cel sub îndrumarea căruia a elaborat-o. De altfel, un alt mare dascăl, prof. Zapan, i-a propus, nu odată, să se mute la București. Au venit însă vremuri tulburi, a venit războiul și poate acestea au fost principalele cauze care au frînat zborul început cu nemărginit entuziasm, pasiune și dăruire totală pentru cercetare. Iubea enorm viața și a fost fericit că a trecut peste război. Imediat după război, în '46, la prima posibilitate, a optat pentru ieșirea din armată și s-a retras la Izvorul Aneștilor, satul nostru natal.

— Era căsătorit?
— O cunoscu în vremea cind era la Dej pe Eva Ilés din Cluj și se căsătoriseră. S-au retras la Izvorul Aneștilor cu un car de vise. Tata abia împlinise 43 de ani! Erau tineri, aveau o viață în față. Dar viața aceasta a fost să fie scurtă: după nașterea mea, la nu prea mult timp eu am rămas în grija tatălui meu și a bunicii, mama reintorcindu-se la Cluj... A fost unul din evenimentele ce-au accentuat durerea lui Ștefan Odobleja. Imi povestea adesea un episod din trăirile lui bucureștene: era foarte bine primit în multe cercuri, unele cunoscu și o frumoasă domnișoară, din familia princiară Bibescu. O singură piedică a existat în calea căsătoriei: gîndul lui Ștefan Odobleja că totuși poziția socială a părinților săi era atît de modestă.

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚA ■

S-a întors recent din America doctorul Grigore Osipov Sinești, coordonatorul Centrului metodologic de parodontologie din București, care a efectuat, între 18 ianuarie și 8 februarie, un stagiul de documentare și schimb de experiență în mai multe universități și institute de învățămînt superior din Statele Unite, ca invitat al Academiei Naționale de Științe.

Cu acest prilej, omul de știință român s-a întîlnit cu specialiști din cele mai reputele centre stomatologice americane, luînd cunoștință de realizările acestora și, totodată, prezentînd concepția parodontologică românească originală, bazată pe metode operatorii proprii și pe biostimulatorii (breveți) „Os-minerale”, punct de vedere conținut, reamintim, în cărțile sale „La Parodontopatie Essentielle”, Paris, Editura Maloine, 1970 și „Parodontopatia esențială” (v. 1 și 2), București, Editura Medicală, ed. 1 1976, ed. 2 1980. A găsit, după mărturisirea ce ne-a făcut-o, un teren dintre cele mai fertile pentru un consistent schimb de idei, conferințele pe care le-a ținut, însoțindu-le de filme documentare și de un voluminos atlas (care ar merita să vadă cit mai repede lumina tiparului), stîrnind un interes deosebit în rîndul asistenței. Tratatul românesc al parodontopatiilor („periodontal diseases”, după terminologia americană), în concepția doctorului Osipov Sinești, a intrunit aprecierile unor personalități de primă mărime ale stomatologiei din S.U.A., între care, fără a epuiza lista, ale profesorilor Timothy O'Leary, decanul Colegiului dentar al Universității Indiana, John Hefferen, directorul Institutului de cercetări al Asociației ame-

ricane a dentiștilor, Michael Bral, șeful Programului de parodontologie de la Universitatea New York, Paul Ke-

Osipov Sinești. În Statele Unite

yes, directorul lui International Dental Health Foundation, Bethesda, Maryland ș.a.

Dintr-o confruntare științifică nu foarte simplă, doctorul Osipov Sinești crede că a ieșit învingător, o serie de

profesori, între care O'Leary, Bral, Hefferen și Keyes, exprimîndu-și dorința de a vizita, chiar în cursul acestui an, România, spre a studia, la fața locului, tehnicile originale românești, aplicate în Centrul metodologic de parodontologie din strada 11 Iunie, numărul 10. De la Chicago University, de pildă, i s-au adresat medicului român două astfel de cereri, venite din partea lui Gerald Guine, decan adjunct al Universității dentare „Loyola”, și a lui Peter Robinson, de la Northwestern University.

Ca o incununare a șederii doctorului Grigore Osipov Sinești în Statele Unite, savantul român a fost cooptat ca membru al Academiei americane de parodontologie („The American Academy of Periodontology”) și al Asociației dentare americane („The American Dental Association”), fiind, totodată, invitat să participe la lucrările anuale ale celor două foruri menționate, lucrări ce urmează să se desfășoare în toamna acestui an, la New Orleans și, respectiv, Chicago. Pe o „carte de vizită și așa impresionantă, Osipov Sinești mai e membru al Societății franceze de stomatologie, al Societății vest-germane de parodontologie etc., se adaugă noi onoruri, ca răsplată la adresa unei vieți puse în slujba unei cauze nobile, sănătatea oamenilor, ca semn al prețurii tot mai mari de care se bucură, pretutindeni în lume, știința românească.

Nu ne rămîne, în incheiere, decît să-l felicităm pe doctorul Osipov Sinești pentru aceste ultime izbînzî, urîndu-i totodată mult spor la treabă.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Idei în premieră

Mașină de strins fructe

Un grup de pioneri din Brașov a conceput și realizat o ingenioasă mașină de strins fructe. Micul agregat este alcătuit dintr-un tambur colector, antrenat electric. Fructele se infig pe dinții rotorului, de unde sînt dirijate spre un canal colector, iar de aici spre un transportor melcat. Mașina valorifică fructele căzute la sol, are un consum scăzut de energie și înlocuiește munca unui mare număr de oameni. Titulara brevetului este Școala generală nr. 8 din Brașov.

Aparat de xerografiere

Titularul acestui brevet de invenție este Institutul de chimie macromoleculară „Petru Poni” din Iași. Autori: acad. prof. ing. Cristofor Simionescu, fizician Emil Ghiocel și inginer Ioan Negulescu. Este vorba de un aparat ce folosește plăci metalice acoperite cu un strat fotoconductor, obținut prin depunerea seleului sau a altui polimer cu proprietăți fotoconductive. Spre deosebire de obișnuitele dispozitive de xerografiere, aparatul conceput de specialiștii ieșeni prezintă o serie de avantaje: are un mare grad de automatizare, poate utiliza orice fel de hirtie, aplică dezvoltarea „în cascadă” și permite ca mărimea xerografiei să fie reglată în funcție de necesități.

FLĂCĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● În revista noastră nr. 45 din 11 noiembrie 1983 am publicat răspunsul Direcției învățământ liceal și profesional din cadrul Ministerului Educației și Învățământului, ce ne-a fost transmis sub nr. 15586/1983. Deoarece apreciam că este vorba de o abatere dintre cele mai grave, rugăm „ministerul de resort să concretizeze mai bine sancțiunea dată profesorului și să ne comunice și nouă dacă cele sesizate s-au confirmat sau nu, întrucât din răspuns tocmai aceasta nu reiese clar”.

Cum nu am primit răspunsul solicitat, deși a expirat de mult termenul sorocit, iar profesorul Ion Moldovan ni s-a adresat manifestându-și nemulțumirea cu privire la ambiguitatea adresei sus-menționate cerind publicarea unei dezmințiri, ne reînnoim rugămintea ca ministerul de resort să ne facă cunoscute toate precizările de rigoare.

● Locatarii mai multor blocuri din str. Baltagul, sectorul 5, București, ne roagă să stimulăm activitatea celor de la șantierul 7 construcții al C.P.M.B., care au abandonat lucrările începute în curtea Liceului industrial nr. 36 și, o dată cu aceasta, au părăsit într-o stare jalnică și strada desfundată pe care cetățenii înca în noroai, ori riscă să cadă în șanțurile rămase neacoperite după instalarea țevilor de la instalațiile de încălzire destinate liceului și căminului părăsit.

● **Cinduleț Silvia**, din comuna Cîrșoara, județul Sibiu, se face ecoul concetățenilor săi solicitând înțelegere din partea întreprinderii județene de transport pentru o localitate izolată, așa cum este cea de la poalele Făgărașilor, poartă spre Transfăgărașan. Nu cursă specială, deoarece se cunoaște prioritatea criteriului economic, dar o derivație de la traseul Buicu-Sibiu, atît vor cei din Cîrșoara, spre a fi multumii.

● **Ion Crișan**, din Timișoara, după ce laudă noul cartier Calea Buziașului, care a înlocuit o zonă rău famată a orașului, ne informează că duc lipsa unor telefoane (fie și publice, la început) și că, mai ales, sint la discreția celor care trebuie să asigure transportul buteliilor de aragaz la domiciliul solicitanților. Există un punct fix în cartier, care numai fix nu este, căci se schimbă de colo-colo cînd nici nu gîndești. Pe de altă parte, nu este respectat prețul de 41,50 lei, suma fiind „rotunjită” din „lipsă de mărunți” la 50 de lei. Apelînd la PECCO-Timișoara, corespondentul nostru nu a căpătat satisfacție. Ba dimpotrivă: a fost pus la punct. Păreră sa este că aprovizionarea trebuie pusă la punct, nu cei care se plîng de lipsa de organizare și de obiceiurile proaste ale personalului însărcinat cu transportul buteliilor.

● Din partea D.P.M.O.S., județul Prahova, aflăm că petiționara **Manolache Petrica** din Breaza s-a reincadrat în muncă în cursul lunii ianuarie a.c.

● Direcția farmaceutică și a aparatului medical, din cadrul Ministerului Sănătății, cercetînd sesizarea tovarășei **Voicu Jana**, din satul Ghimpați, comuna Răcari, județul Dimbovița, a găsit-o în parte justificată, hotărînd ca Oficiul farmaceutic Ploiești să revină asupra deciziei luate privind locul de muncă al celei care ni s-a adresat.

● Pensionarul **Nicolae Constantinescu**, din București, sectorul 6 (numele străzii este indiscutabil) ni se plînge de calitatea cărbunilor cumpărați de la Depozitul nr. 601, din str. Lujerului, cit și de faptul că la data livrării, deși se afla în casa cu soția sa, nu au fost anunțați că li s-au adus cărbunii, pe care i-a găsit după-amiază împrăștiți pe trotuar și pînă în mijlocul străzii. (Nr. chitanței: 701118/18.I.1984)

● **Procuratura Generală** ne răspunde că cererea tovarășei **Florica Florea**, din Rîmnicu Sărat, județul Buzău, privind achitarea sumei de 2.250 lei, reprezentînd alocația de stat pe luna noiembrie 1983 și lunile anterioare, a fost rezolvată. Înțelegerea s-a datorat faptului că Seredinschi Ion a întîrziat depunerea actelor necesare declanșării acestei plăți.

„În revista Flacăra nr. 4/1984, un cititor din Zărnești face apelul de a se ridica un monument lui Ciprian Porumbescu, în Brașov. Îmi permit să înștiințez cititorii că aceasta există sub forma unui bust în bronz, apar-

ținînd sculptorului V. Predescu, și este amplasat într-un colț al parcului „Gheorghe Dima”, chiar în apropierea liceului unde a avut loc premiara operetei **Crai nou**. Aș vrea să fac cunoscută însă absența altor monumente

proiectate dar nerealizate. E vorba de statuile pe care municipalitatea le-a promis de multă vreme și care ar trebui să-i omagieze pe Diaconul Coresi, Gheorghe Dima, ambii legați de istoria culturală a orașului, precum și de

monumentul **Ostașului**, aprobat de Consiliul de Stat dar amînat din pricina obscură. Orașul Brașov așteaptă cam de multă vreme aceste promisiuni neonorate” (**Aurel Mateescu**, str. Mircea cel Bătrîn, 1, Brașov).

● **Covaci Iosif**, internat în stare gravă la Spitalul C.F.R. nr. 2, secția clinică medicală, de sub conducerea conf. dr. docent E. Fobian, s-a restabilit datorită grijii ce i s-a arătat și competenței cu care a fost îngrijit. Fapt pentru care mulțumește tuturor celor care l-au vegheat urîndu-le multă sănătate și succes în activitatea profesională cit și în viața personală.

● De la Ministerul Muncii ni se anunță că actele solicitate de către **Lazăr Emeric**, din Orșova și privind vechimea sa în muncă au și pornit spre petiționarul numit. O mică întîrziere se explică prin transferarea arhivei unității unde a lucrat Lazăr Emeric la Arhiva centrală, din București.

● **Dumitru Nicolaescu**, din București, str. Avrig nr. 21—31, bl. U 2, sc. II, ap. 48, sector II ne mărturisește nedumerirea (pe care i-o împărtășim intru totul): plîngîndu-se Consiliului popular al sectorului în care domiciliază, pentru că, la numai 8 cm de intrarea în apartamentul său, a fost instalată o gheretă din inițiativa comitetului de bloc, a primit din partea forului citat două adrese prin care i se aduce la cunoștință că administrația blocului a fost somată să desființeze amenajarea incriminată (adresele din 11 XI și 5 XII 1983). Care-i nedumerirea: de ce o decizie a organului administrativ superior nu este adusă la îndeplinire?

● **Ivanovici Petre**, din București, str. Beiu Constantin nr. 57, sectorul II, tovarăș de muncă cu toți cei care asigură apariția ziarelor și a altor multe publicații, în cadrul Combinatului poligrafic „Casa Scînteii”, ne roagă să-i sprijinim cererea adresată forurilor de resort în vederea instalării unui post telefonic la domiciliul său. În plus, cei 7 ani de cînd a solicitat rezolvarea petiției sale constituie un argument suficient.

● După 42 de ani de muncă, în cadrul C.F.R.-ului, **Apostol Constanta**, azi în etate de 86 de ani, solicită o minimă reparație la instalația sanitară din apartamentul în care locuiește. Recurge la coloanele noastre, deoarece repetatele cereri depuse la I.C.R.A.L. Herăstrău au rămas fără ecou. Adresa Constantei Apostol este: bd. Ana Ipătescu nr. 62, parter (nu foarte departe de sediul I.C.R.A.L.-ului...).

● Ca să se obțină o adeverință necesară branșării la rețeaua de gaze naturale, din partea Consiliului Popular al municipiului „Gheorghe Gheorghiu-Dej”, **Neculai Bontas**, om al muncii la Întreprinderea „Electrocentrale” Borzești, avînd domiciliul în str. Republicii bloc 47, ap. 10, sc. A, a fost pus pe drumuri... inaccesibile lui. Mai întîi i s-a cerut să predea o butelie de aragaz pe care... n-o deținea; apoi să contracteze un porc! deși el locuiește la bloc! Omul mai face o socoteală gospodărească: la mașina de gătit electrică, pe care a folosit-o înainte de a-și cumpăra aragaz, consuma 2 kW/h, adică echivalentul a 0,640 m.c. gaz metan care i-ar fi suficient acum timp de o lună de zile. Mai sint unii care nu vîd pădurea din cauza pomilor...

● O scrisoare iritată ne-a trimis **Ada Hagiopol**, din București, str. Lucretiu Pătrășcanu nr. 7, însoțită de un plic pe care scrie „Sote de fasole cu carne de porc”, produs al Întreprinderii „Antrefrig” București, conținînd niște gunoaie greu de identificat, cu excepția unui capăt de pîstaie. Costul acestui produs conservat prin frig: 21,00 lei. Recomandarea înscrisă pe ambalaj: „folosirea directă în stare congelată atît a cărnii cît și legumelor”.

● De 6 ani de zile așteaptă tovarășul **Popa Vasile**, din București, Șos. Olteniței 47, bl. 1, sc. 3, ap. 107, et. 3, sect. 4, ca tovarășii de la I.C.R.A.L. Bercești, grupul 4 să se deplaseze nu numai să constate (asta s-a făcut de mai multe ori!) ci să și remedieze defecțiunile de la izolarea terasei din a căror cauză apa se infiltră în locuința celui care ne scrie. Prin adresa C.P. nr. 562/798 din 10 mai 1983 se fixează ca dată a efectuării reparațiilor ziua de 30 mai 1983. Sintem în februarie 1984...

● **Dinu Aurel**, din Mangalia își exprimă mirarea și, evident,

nemulțumirea, față de atitudinea cel puțin ciudată a unor funcționari de la Oficiul P.T.T.R. Mangalia care i-au condiționat încheierea unor abonamente la publicațiile care-l interesau de alte abonamente la alte publicații care, fie că nu-l interesau, fie că se găseau în mod curent la chioșcurile de difuzare a presei. Sintem întrebăți dacă există o bază legală în virtutea căreia poate fi obligat un cetățean să facă abonament la un ziar, sau o revistă pe care n-o dorește. Nu există.

● În satul **Budăi**, comuna **Podul-Hoaiiei**, jud. Iași, a avut loc o licitație bizară. S-a scos în vânzare o casă, pe care a obținut-o cooperativa de credit locală, dar ea nu poate intra în posesia imobilului deoarece acolo funcționează...farmacia. Cel care ne-a scris, **Oanță Alexandru**, este un om în vîrstă, membru în Consiliul de conducere a cooperativei. El ne roagă, în numele tuturor cooperativelor, să-i ajutăm să obțină ceea ce au... cumpărat. Și încă la licitație!

● Direcția sanitară a județului Călărași, rîndu-se sesizării tovarășului **Marin F. Dițoiu** din comuna Frăsinet, sat Luptători, că s-au luat măsurile necesare mutării dispensarului uman într-un sat mai apropiat de centrul comunei (termen 15 februarie a.c.). Am fi curioși dacă acest angajament a și fost respectat, ca și cel de a îmbunătăți aprovizionarea cu medicamente a aceleiași unități. Nu de alta, dar sintem tocmai în preajma datei de 15 februarie...

● **Un grup de 40 de incadrați** și altul de 25 de elevi navetiști pe ruta Timișoara-Lipova, sint nevoiți să-și piardă multe ore (elevii în jur de 6!) așteptînd legăturile pentru a ajunge fie acasă, fie la școală pe calea ferată. Sint solicitate cele două întreprinderi I.T.A. din Arad și Timișoara să ajungă la o înțelegere, reinființînd linia de autobuze Timișoara-Lipova.

● **Cristea Constantin**, din satul Zăbrătău, comuna Sita Buzăului, jud. Covasna, dorește să afle cine anume fabrică și unde se poate cumpăra un microgenerator de curent electric acționat de o apă, deoarece — locuind într-o zonă izolată — nu se poate racorda la rețeaua electrică. Publicăm apelul său cu speranța că fideli cititori ai revistei noastre, care în atîtea rînduri s-au dovedit inimoși, îl vor ajuta pe Cristea Constantin să-și lumineze casa.

● **Locuitorii cartierului Mărceni**, din orașul Bicz, ne scriu că apa caldă nu urcă pînă la nivelurile 3 și 4, ceea ce nu-i scutește de plata taxelor pentru apă caldă! Motivele invocate sint numeroase și diverse, dar păreră acestor cetățeni este aceea că din sumele încasate pînă acum (în decursul mai multor ani) s-ar fi putut achiziționa pompele necesare ridicării coloanei de apă pînă în apartamentele care-i duc lipsa. Se pare însă că tovarășii de care depinde rezolvarea problemei s-au asigurat cu apartamente la parter ori la etajele 1 și 2...

● **Avram Filareta**, din satul Victoria, comuna Nufărul, jud. Tulcea, cu domiciliul actual în Tulcea, str. Picherului nr. 9, aștepta sosirea unui colet expediat din București la data de 4 decembrie, de către prietena sa Florina Zamfir, din str. Biserica Alexe nr. 12, sector 4 și care nu i-a ajuns încă. În colet se află o pereche de cizme pe care corespondenta noastră intenționa să le poarte în cursul acestei ierni. Cine o poate ajuta este rugat să o facă.

● **Maria Romașcanu**, din București, Bd. Pionierilor 27, bl. 18, sc. C, et. 4, ap. 109, ne trimite o lungă și interesantă scrisoare relatîndu-ne, cu precizie, niște fapte curioase. Constatînd că la Aprozarul (Fortuna) din str. Cuza Vodă 150, sect. 4, se vindea carne în vrac în condiții neigienice (și ilegale, întrucît prețurile nu erau afișate) s-a adresat, telefonic, inspectoratului comercial al Municipiului București (tel. 15 39 55), de unde a fost îndrumată la Sanepid, problema fiind de competența tovarășilor de acolo; a urmat o nouă „îndrumare” către Sanepidul de sector (4) tel. 12 33 60 la care răspunde dr. Pirvulescu. În lipsa acestuia, corespondentul nostru a discutat cu tov. Pană, în con-

diții civilizate, aflînd însă că pentru prima oară acesta aude de vînzarea cărnii în vrac, la un Aprozar, deși cea care ne scrie a mai văzut, de cel puțin 2—3 ori, desfăcîndu-se în acest mod carnea, în timp ce la centrul de carne din foarte apropiata piață, 3—4 vînzători stau cu miinile încrucișate neavînd marfă. Nu cumva proveniența cărnii desfăcute în vrac la Aprozar este dubioasă?

● **Anca Stela**, muncitoare la F.L.P. Buzău, ne informează că nu s-a respectat ordinea de pe lista de priorități la acordarea de locuințe din fondul întreprinderii unde lucrează. Concret: în locul său, a fost preferată o altă tovarășă, care la ora repartiției nu era căsătorită (cum este petenta). Sesizînd situația forurilor în drept, a primit asigurări din partea acestora că va primi urgent o altă garsonieră. Ceca ce nu s-a întimplat încă.

● **Brătuca M. Dan**, domiciliat în București, str. Valea Călugărească nr. 11, et. IV, ap. 25, sect. 6, este șocat de C.E.C. să lămuirească situația unei datorii în contul costului apartamentului proprietate personală pe care și l-a achiziționat. Întrucît la data respectivă, autorul scrisorii funcționa ca profesor în comuna Adamclisi, jud. Constanța, s-a adresat școlii generale de acolo pe al cărei stat de plată i se reținuse, la vremea respectivă, rata. Primește un răspuns edificator, dar C.E.C.-ul pe bună dreptate, vrea să afle și numărul și data dispoziției de plată ceea ce tovarășul Brătuca M. Dan nu mai poate obține (așteaptă de 3 luni de zile) de la Consiliul Popular Județean Constanța cărui a s-a adresat în repetate rînduri.

● Ne scrie **Maria Ștefan** din comuna Nicolae Bălcescu, județul Constanța: Căminul-spital din Cernavodă asigură, în genere, condiții bune de viață și tratament pentru pensionarii săi, însă există niște lucruri aparent mărunte care încă mai trebuie puse la punct. De pildă, eu propun să se studieze mai atent posibilitățile și să se acționeze pentru înființarea în incintă a unui chioșc de vînzare a unor lucruri mărunte, dar absolut necesare, cum ar fi: plicuri, bomboane, ziare și reviste, timbre etc. De asemenea, propun să se respecte dreptul asistaților de a se căsători, dacă dorește aceasta, iar soții să poată locui împreună. Repet, există prevederi legale în acest sens, dar la căminul-spital amintit ele nu se respectă.

● **Trustul I.A.S. Dimbovița**: Aspectele critice semnalate în articolul intitulat „Leul modernizării și leii furați cu canoade și acte aproape în regulă”, apărut în revista „Flacăra” din 29.07.1983, au făcut obiectul unei analize atente în cadrul biroului executiv al C.O.M. și s-au luat măsuri de sancționare a celor vinovați. Astfel, directorul I.A.S. Crevedia, Teodor Mondescu, Vasile Alexandrescu, contabil șef, Cezar Bola, economist cu retribuirea muncii și Ioana Tobă, inspector de personal, au fost penalizați cu reținerea a 10 la sută din retribuție pe timp de două luni; s-a propus desfacerea contractului de muncă al primitorului-distribuitor Stancu Dumitru; inginerul Stănel E-nache și economista Georgeta Văleanu din cadrul fermei Lăclanca a I.A.S. Crevedia au fost penalizați cu diminuarea retribuției cu 5 la sută pe timp de 3 luni. S-a numit un colectiv care analizează, sub aspect gestionar și de fond, toate faptele relatate în articol, iar materialele rezultate vor fi înaintate organelor de urmărire penală, pentru recuperarea pagubelor și sancționarea juridică a celor ce și-au vîrît miinile în buzunarul statului.

● **Consiliul popular al municipiului Constanța, Comitetul executiv**: Referitor la scrisoarea tov. Iancu Grigoraș vă comunicăm că optimizarea transportului în comun în municipiu, prin extinderea transportului electric (troleibuze și tramvai),

a constituit obiectul unei propuneri a I.J.T.L. și a fost aprobată de comitetul executiv. Actualele linii de autobuze sint corespunzătoare cotelor de carburanți alocate în acest sens. În momentul în care se vor crea condiții, acest program de optimizare va putea fi îmbunătățit și în direcția celor solicitate de petent.

● **Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă**: Referitor la articolul apărut în nr. 36 din 9.09.1983 al revistei, la rubrica „Flacăra la dispoziția dv.”, vă informăm că cele semnalate se vor rezolva în termenele stabilite în minuta încheiată în prezența reprezentanților G.S.E.M.B., T.C.I.P., D.G.D.A.L. și ai asociației locatarilor de la blocul 134 bis din cartierul Bercești-Olteniței.

Am fi interesați dacă s-au respectat termenele stabilite pentru alimentarea blocului menționat cu energie electrică, gaze și agent termic. Reamintim că acestea erau: 10 noiembrie și, respectiv, 31 decembrie 1983.

● Răspundem, pe această cale, celor care, în scris sau telefonic, ne-au solicitat amănunțit în legătură cu autorul lucrării „Pledoarie pentru o nouă teorie a gravitației” („Ipo-teză îndrăzneată”, Flacăra nr. 6, pag. 10): inginerul Ion Popescu lucrează la Institutul Național de Motoare Termice din București și poate fi găsit la telefon 60 68 20—186 (serviciu) sau 55 12 70 (acasă).

Pagină realizată de
EMANUEL VALERIU

Poșta redacției

Ion Dobîndă — Furei (Neamț): S-a calculat corect și în favoarea dv. Dacă se cumulau pensiile, suma rezultată nu putea depăși nivelul pensiei de asigurări sociale ce vi s-ar fi cuvenit dacă întreaga activitate ar fi fost prestată într-o unitate de stat. **Valentin Răduțiu** — București: Informații privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere în învățămîntul superior — 1984 vor fi aduse la cunoștința candidaților în timp util, prin publicare și afișare la sediile institutelor respective, urmăriți și revista „Forum”. **Profira Bătrînă** — Scînteia (Iași): La judecătoria Iași, pe calea acțiunii directe pentru reintegrarea în spațiul Severin: De trei ori valoarea. **Ioana Stan** — București: În situația dv., timp de 3 ani nu puteți fi trecuți pe tabelul de atribuire a locuințelor din fondul locativ de stat. **Marin Dobre** — Rm. Vilcea: Ministerul Muncii deține arhiva numai pînă în anul 1947, pentru cei care au lucrat la patroni și au cotizat la fostele CCAS. **Ilie Hiescu** — Dulcești (Neamț): Susținătorii legali ai persoanelor internate în cămine-spital de bolnavi cronici datorează plata unei contribuții lunare, stabilite în raport cu posibilitățile lor de plată. **Camelia Popa** — Cluj-Napoca: Aflați de la Ministerul Sănătății. **Ion Bigioi** — Sfîntu-Gheorghe: Vă trebuie doi ani de muncă, efectiv lucrăți. **Gheorghe Lungoci** — Fetefști: Nu se fac excepții. **Niculina Vasile** — Zărnești Fundeni (Buzău): Aveți dreptul de la data primirii deciziei. **M. Dumitrescu** — Ploiești: Vechimea neîntreruptă în muncă o aveți din 1970, deci nu este cazul. **Rozalia Vancea** — Cluj-Napoca: Pensiă a fost corect calculată; actele originale sint la redacție și vă stau la dispoziție. **Constantin Meleacă** — București: Se acordă pînă la împlinirea vîrstei de 16 ani. **Nicolae Golgăț** — Pitești: Nu se recalulează.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

„Căci mintea în om și în puterile lui sufletești se află ca și steagul în mijlocul oștirii“

(Învățăturile lui Neagoe Basarab)

ONORATĂ
INSTANȚĂ
A MORALEI

● O sesizare fără răspuns ● Divorț năbădăios ● Acești omenoși ofițeri ai armatei române ●

Competențe și omisiuni

Elena Ilie este educatoare. Prin dorință și vocation. A profesat-o șase ani la rind în comuna unde a fost repartizată la absolvirea Liceului pedagogic, în chiar comuna sa natală — Vadu Pașii, jud. Buzău. Ca o fostă bună și conștiințioasă elevă, la post a dat măsura acestei pregătiri, a talentului și pasiunii sale. La al șaptelea an însă, în toamna anului 1983, rămâne fără post. Grădinița pe care o slujea, din Băjani, sat mic și depărtat de centrul de comună cu circa 3 kilometri, se desființează. Din lipsă de copii de vîrstă preșcolară. O realitate demografică pe care nu ai cum s-o influențezi, s-o modifice pe loc. În limbajul învățămîntului, aceasta se cheamă **restringere de activitate**.

Mai precizăm că, în vremea ce se decidea desființarea grădiniței din Băjani, educatoarea Elena Ilie se afla în concediu de maternitate (8 august — 1 decembrie). Conform legislației muncii din țara noastră, a Codului Muncii și a Statutului personalului didactic, în mod normal, uman și moral, trebuia să i se asigure alt loc de muncă în profil. **Articolul 28 din Statutul personalului didactic**.

„La o primă judecată a lucrurilor și pe baza propunerilor școlii din Vadu Pașii și a comunei“, — afirmă profesoara Maria Apostoiu, inspectorul școlar general — conducerea Inspectoratului școlar județean Buzău a hotărît următorul transfer (socotit în interesul învățămîntului). Elena Ilie să vină la grădinița din Scurtești (sat al aceleiași comune), în locul educatoarei Mariana Zonte. Acesteia i s-a oferit o „catedră-mozaic“ la școala generală din localitate. Să predea muzică, desen, educație fizică. S-a judecat astfel — ni se spune —, deoarece Mariana Zonte are mai puțină vechime în învățămînt, este navetistă, a funcționat la respectiva grădiniță doar un singur an școlar în care, mai mult concedii medicale au împiedicat-o să-și arate capacitatea și pregătirea profesională. Dar, să reținem un fapt foarte important: atît Zonte cît și Ilie sînt cadre didactice titulare. Mariana Zonte contestă hotărîrea inspectoratului, la inspectoratul însuși, ceea ce îl pune în încurcătură. Atunci, „ne-am adresat ministerului, prin tovarășul inspector general Ion Popescu de la direcția de personal-învățămînt“, precizează profesoara Maria Apostoiu. Există chiar și un „Referat“ în acest sens — întocmit nu știm cînd, nefiind datat. „Urmare acestei convorbiri telefonice, tovarășa inspectoare generală Apostoiu a dispus să se revină printr-o comunicare prin care să se facă precizarea că tovarășa Zonte Mariana rămîne titulară la Grădinița Scurtești, iar tovarășa Ilie să se prezinte la Inspectoratul școlar pentru a i se oferi un post de educatoare sau un mozaic, pentru anul școlar 1983—1984. Semnează, inspector școlar Negru Ecaterina“.

Dar să urmărim cursul faptelor privind-o pe Elena Ilie, care s-a adresat redacției noastre. Odată cu această comunicare nimeni nu și-a mai adus aminte de ea și nici de respectarea drepturilor sale legale. Nimeni n-a anulat, cum era în datoria celor în drept decizia de numire pe postul lui Zonte, nimeni nu i-a mai oferit un loc de muncă. Pînă la 28 ianuarie 1984, a doua zi după intervenția tele-

fonică a revistei la inspectoratul Buzău. Și ce i s-a oferit unei titulare, cu domiciliul în localitatea unde a funcționat și aflată încă sub ocrotirea articolului 146 din Codul Muncii (în perioada de alăptare a unui copil sugar, cînd nu i se poate desface contractul de muncă din inițiativa unității!) O suplînire! Norocul său a fost unul de conjunctură: între timp, s-a căsătorit educatoarea Garofița Bițaru Ciobanu de la grădinița din centru de comună, și și-a cerut un concediu fără plată pe durata întregului an școlar, pentru a-și urma soțul, care muncește și locuiește în altă localitate a țării. Practic, era și este fără loc de muncă deși are în buzunar un contract pe durată nedeterminată.

A fost în audiențe peste audiențe, la inspectorat; a venit și la București, la minister — de două ori — dar nimeni nu o lămurește în baza cărui temei legal a fost lăsată fără loc de muncă stabil?!

Problema nu e simplă, o știm, și nu implică doar acest caz, este complexă și vizează aspecte de principiu. Socotim — după cum am primit răspunsuri de la conducerea direcției personal-învățămînt a M.E.I., tot evazive și tot în cerc vicios — că nu sînt bine precizate lucrurile chiar la nivelul acestui for.

Se ridică firesc asemenea semne de întrebare din moment ce răspunsurile pe care le-am primit de la conducerea direcției amintite nu sînt de natură a rezolva situația Elenei Ilie și a multora ca ea. (Deși avea competența să dea dispoziții inspectoratului de la Buzău în acest sens). Ni se replică: „E de competența Buzăului! Ce, să-i dau eu post în România?! Să-i dea ei, pe teritoriul județului, dacă n-au în comună!“... Cum adică — sîntem uimiți! — incurajăm navetismul impruciat? În context, am aminti că multe posturi din comuna Vadu Pașii, ca și din alte comune și sate de pe cuprinsul țării, ar rămîne vacante și ar fi suficiente pentru cei care consimt să se stabilească și să rămînă în localitățile rurale unde muncesc ori au revenit, dacă s-ar organiza la timp, conform legii, concursurile pentru ocuparea posturilor vacante din orașe. Să mai amintim că, de cel puțin doi ani, M.E.I. n-a publicat și n-a organizat respectivele concursuri? Chiar nici pentru educatoare?

În concluzie, cine rezolvă problema Elenei Ilie?

CICI IORDACHE-ADAM

Avea 21 de ani...

Există cauze și împrejurări care fac să dispară prematur oameni, în fața cărora sîntem încă neputincioși: o boală necrutătoare, un accident stupid...

Dispar, însă, unii dintre noi, prematur, și datorită unor cauze ori împrejurări cu totul evitabile: **imprudența, subaprecierea riscului, neintervenției celor care ar putea opri deznodămîntul tragic.**

Ne doare, ne întristează dispariția unui om, indiferent de vîrstă. Dar cea despre care va fi vorba în rîndurile de față nu avea decît 21 de ani. Și mai era și mama unui copilăș de trei anișori și ceva. Avea

Omul — interioare de conștiință

Demn și onest

8 octombrie 1983, Comisia Centrală de Pensii infirmă înscrierea tînărului Weldig Edgar Wenzel din Timișoara la pensie de invaliditate. Este o zi minunată de toamnă. Cerul bate în muștar-roșcat, culoarea pădurilor de fagi în această lună. Un observator atent ar distinge, dincolo de tonalitatea neutră și sobră a deciziei, rigoarea funcționarului corect și exact căruia doar natura meseriei nu-i permite să adauge: De altfel, lumea e plină de accidente nu de ieri de azi și societatea niciodată nu și-a asumat alte răspunderi în afara celor ce-i revin prin lege. Numitul s-a accidentat în permisie, deci în timpul cînd nu-și îndeplinea obligațiile militare.

Automotorul 1730 i-a prins picioarele în noaptea de 25 decembrie 1981, la orele 22,23, în gara comunei natale. Fără picioare, W.E.W. este radiat din scriptele militare. Rudele lui: Un frate, ucenic, și o mătușă, pensionară. Pensia mătușii: 850 lei. W.E.W. are nevoie de cărucior, de alte haine, de îngrijire medicală, de bani de transport, de mîncare...

Cum trebuie să arate comportarea acestui mutilat în tragedia sa dacă sora care l-a îngrijit la spital îl ia acasă la ea, sau cum trebuie să arate sufletul acestei femei care se împovărează de bunăvoie cu un mutilat pe viață, ce-avut să-și spună cele două suflete?

Contaminarea continuă: 1) Un general-maior și patru colonei, ofițeri ai armatei albe a sănătății, cum ar spune un petent, membrii comisiei Centrale de Expertiză Medico-Militară, dau următorul verdict: „accidentul a survenit în timpul și din cauza îndeplinirii obligațiilor militare.“ W.E.W. nu era în permisie, ci în concediu de odihnă, iar concediul legal de odihnă face parte din îndeplinirea obligațiilor militare. 2) Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă din Ministerul Muncii avizează: „încadrarea în gradul unu de invaliditate (...) cu cauza invalidității: accident survenit în timpul îndeplinirii obligațiilor militare (certificat emis de Comisia Centrală de Expertiză Medico-Militară) s-a emis cu respectarea criteriilor de expertiză medicală.“ 3) Comandantul Centrului Militar Județean Timiș, colonel Mihail Bicleșteanu, și șeful compartimentului financiar contabil, lt. colonel Theodor Marin, scriu după doi ani de cînd W. E. W. a fost radiat din scriptele lor, directorului general al Direcției Generale de Asigurări Sociale, Pensii și Asistență Socială din Ministerul Muncii: „...Adăugăm la cele consemnate de medici că militarul de la data încorporării și pînă la lăsarea la vatră este supus jurisdicției militare, că are aceleași îndatoriri atît în cazarmă, cît și în afara ei. Dacă obligațiile sînt stabilite, rugăm a avea în vedere și drepturile de asigurare ce i se cuvin. ...Tovarășe director general, am fost întotdeauna de partea legii, am concluzat operativ și cu simț de răspundere în relațiile cu Oficiul de pensii, rugăm interveniți la Comisia Centrală de pensii pentru a realiza cauza numitului Weldig Edgar avînd în vedere temerurile legale, cît și spiritul umanității care caracterizează societatea noastră.“

12 februarie 1984. Scriu aceste rînduri cu un nod în gît și cu sufletul mai plin cu toți acești omenoși ofițeri ai armatei române și cu această bravă femeie pe care o rog să-mi permită ca mai tirziu să-i pot divulga și numele. Este o minunată zi de februarie. A nins în întreaga țară. Și eu continui să cred că a reveni și căuta limita extremă pînă la care legea poate cuprinde împrejurările nespecificate expres în litera ei, că a reveni pentru a atrage toate organismele cu competență în materie în vederea soluționării unui destin tragic, că a reveni cu îndoiela că s-a putut greși și reanaliza cazul și din aceasta perspectiva, că a reveni deci ori de cite ori e vorba de viață și de moarte este demn și este onest.

NICOLAE CRISTACHE

familie, rude, prieteni, colegi, cunoscuți...

Cauza stîngerii din viață a Alexandrei C., fostă muncitoare la Întreprinderea de încălzămînt „Dimbovița“ București?

I-am spus, mai degrabă, un concurs de factori de-a dreptul absurzi: intenția de a împiedica venirea pe lume a unui alt copil; riscul de a se supune unei intervenții empirice pentru întreruperea cursului normal al sarcinii; ușurința condamnabilă cu care autoarea intervenției empirice a acceptat săvîrșirea unei fapte atît de periculoase pentru viața unei femei; nepăsarea celor care ar fi putut, efectiv, să intervină pentru a opri ireparabilul.

La 29 ianuarie a.c., cu toate strădaniile medicilor de la Spitalul de urgență, unde Alexandra C. se internase, tardiv, cu o

puternică infecție, datorată avortului provocat prin mijloace și în condiții improprii, a încetat din viață.

În cîteva zile, lt. maior Costel Simion din Miliția sectorului I, printr-o minuțioasă activitate de verificare a împrejurărilor în care s-a produs evenimentul respectiv, a reușit să o identifice pe autoarea faptei: VIOLETA STOIAN, 37 ani, soră medicală la Spitalul nr. 2 C.F.R., iar Procuratura Municipiului București a dispus cercetarea ei în stare de arest.

Puternic socată de urmarea gravă a propriei nesăbuite, VIOLETA STOIAN și-a recunoscut, de altfel, vinovăția. La ce mai pot ajuta însă acum zbuciumul și regretele sale?

MIHAI GROZAVU

Cronica șoselei

Pentru simplificarea departajării

Interlocutorul meu e istoric. Îi place să-și pigmenteze povestea cu relatarea unor episoade palpabile din istoria antică. „Privindu-l cum ridea contemplînd mașina sa, cu numai 5 000 de kilometri la bord, transformată în torță, parcă îl vedeam pe Nero compunîndu-și baladele în fața cumplutului spectacol al Romei în flăcări. Am mers în spatele lui cam 10—15 kilometri. Traectoria pe care o urma semăna aidoma cu cea a unui schior de performanță la slalom urias. Cînd era la limita dreaptă, cînd la cea stîngă a șoselei. Să mă fi angajat în depășire ar fi însemnat un mare pericol. De aceea, am mers cuminte, răbdător, în spatele lui, cu speranța că pînă la urmă voi găsi o posibilitate să-l dublez. Devenisem curios să văd cît va dura slalomul partenerului meu de drum. Asta numai beat poate să fie, gîndeam, căci un om normal nu-și permite să riște la fiecare pas o coliziune. Să fie unul dintre cei care fac glume de prost gust, împiedicîndu-te să-l depășești, nu credeam. Manevrele de șicanare a acestora se întînd,

hai să zicem, pe un kilometru, doi, dar nu pe 15 kilometri. Noroc că șoscaua era goală, că altfel intra sigur în vreo mașină“. Pînă la urmă s-a întîmplat totuși ceva, dar lipsit de importanță. S-a angajat în dublarea unui autotren și cînd s-a reîntre pe partea dreaptă, a agățat cu bara de protecție din spate, caroseria autovehiculului greu. Pagube minime: o ușoară îndoire a părții din cauciu de bare și o fisură a carcasi stopului din dreapta. Autoturismul oprește la vreo 50 de metri de autotren, pilotul coboară și se îndreaptă încet spre spatele Daciei 1310, spre a examina avariile. Calm, face un semn cu mina spre șoferul autotrenului, coborît și el din cabină, semn care ar putea să însemne: „Nu-i nimic, un fleac, eu sînt de vină“. Se părea că incidentul s-a încheiat. Dar nu, șoferul autoturismului care se îndrepta inițial spre postul de pilotaj, se întoarce din drum și se oprește în dreptul portbagajului pe care îl deschide tacticos, cotrobăiește cîteva minute printre obiectele aflate acolo și scoate o canistră. Îi desface capacul și începe să arunce lichidul pe toată suprafața autovehiculului ca un șofer conștiințios care își pregătește pentru spălat autoturismul. „Adevărat, mașina-i cam murdară, dar să-i facă toaleta aici, pe șosea, unde poate fi lovit în orice moment, asta nu-i treabă de om sănătos“, își spunea șoferul autotrenului. „Cînd a băgat mina în buzunar și a scos bricheta — ne relata el ulterior —, mi-am zis că vrea să fumeze și el o țigară înainte de a se apuca de treabă. Dar n-a

fost vorba de fumat ci de altceva, de un lucru greu de imaginat. Pilotul apropie bricheta de mașină și, într-o clipă, autoturismul care ia foc din toate părțile, se transformă într-un rug. Apoi piromanul o ia la fugă. „Ce prostie să cred că în canistră e apă pregătită pentru spălatul mașinii! Dar nici să-mi închipui că cineva poate să-și dea foc propriei mașini. Dacă e însă la mijloc vreo afacere necurată, vreun individ care vrea să înlătore niște urme sau mai știu eu ce? Oare nu pentru asta a luat-o la fugă? Îmi las jocul în cabină și o iau la goană în urmărirea șoferului de pe turism. În satul meu de munte am fugit mult. Am alergat și după aceea, la tot felul de concursuri. Dar de cînd m-am însurat, nu mai am timp de sport. El, orășean, deși cam de aceeași vîrstă cu mine, dă semne de oboseală. Distanța dintre noi se micșorează. Îl ajung apucîndu-l de mineca paltonului, care se descoace. De ce-ai dat foc mă, nenorocitul, mașinii? Spune, că de nu te-ating imediat. Eram nervos, iritat“. „Stai, domnule, zice el, calmează-te! Am fugit că mi-era frică de explozia rezervoarelor. Iar cu incendierea mașinii e o treabă personală“. „Cum adică, personală?“ „E mașina mea, fac ce vreau cu ea“. „Am rămas cîteva momente mut“. Între timp, din mașină nu a mai rămas decît un schelet metalic calcinat. Au ars pînă și cauciucurile. Doi ciobani care la început au privit de la stîna din apropiere spectacolul, se apropie de șosca“. „Măi Ioane, asta-i bolund mă. Să ai așa motor fain și să-i dai foc?

Asta n-o pricep mă în ruptul capului“. Între timp, șoferul autotrenului ascultă destăinuirea piromanului. „Sînt în pragul divorțului cu soția. Infidelitate, de asta-i vorba. După ce ea a spart serviciul de porțelan chinezesc, strigînd de a auzit tot blocul „Mai bine îl fac fărîme decît să-l impart cu tine“, eu am luat frumuseț tablourile și pernețele ornamentale, le-am dus în curtea blocului, într-un loc ferit, și le-am dat foc. Sîntem chit nevastă, am mai scos ceva din inventar. Să fie mai ușor la departajare. Cînd m-am întors așeară de la serviciu, ce credeți să făcea scumpa mea nevastă? Spărgea tacticos cristalurile, lovindu-le de marginea chivetei, precum o gospodină care pregătește o omletă. Așa că și eu azi, după ce am tamponat mașina, m-am gîndit că nu mai are rost s-o dau la reparat. Mai bine îi dau foc decît s-o impart cu consoarta“. Exact ca în filmul cu Stan și Bran. Proprietarul casei smulge pe rînd cite o bucată din mașina celor doi prieteni, iar ei, la rîndul lor, distrug cite ceva din cocheta căsuță. Mai întii geamurile, apoi ușa, mobilierul, pînă cînd atît „Fordul T“ cît și căsuța sînt complet demolate. La scenă asistă un milițian care imperturbabil, notează din cînd în cînd cite ceva în carnetul său. Am aflat ulterior că proprietarul Daciei e în evidentă la un spital de boli nervoase. Bănuiesc că și „jumătatea“ sa are o fișă la o instituție medicală de același profil.

VICTOR BEDA

Învinsul de azi e, uneori, învingătorul de mâine!

● Exercițiul fizic, unul din „secretele” longevității ● Să fie oare Smilov învins de pe acum?! ●

Kasparov în viziunea adversarilor

La Vilnius, va începe finala meciurilor candidaților la titlul suprem dintre Garri Kasparov și Vasili Smislov, contând pentru desemnarea salangerului campionului mondial Anatoli Karpov. Pregătirile celor doi combatanți sînt întrerupte doar pentru lapidare declarații asupra viitorului meci. Opinia publică așteaptă cu multă emoție și speranță depășirea și a acestei ultime trepte de către tinărul mare maestru din Baku, talent de excepție al șahului modern.

Ascensiunea lui Kasparov, maniera mezeu perfecționată a jocului său dinamic, rezultatele sale excepționale i-au adus locul 1 pe noile liste E.L.O., depășindu-l pe Karpov, care de la 1 ianuarie 1976 se instalase la distanță de ceilalți adversari. Cu toate acestea, Garri nu este privit cu prea multă încredere de toți specialiștii, poate și datorită ezitării avute la startul meciului cu Korcinoi. Marele maestru olandez Jan Timman, proaspătul cîștigător al super-torneului de mari maestri din Indonezia, comenta după cum urmează: „Am jucat cu Kasparov și cu Karpov. Cu Kasparov cel mai bine a fost la Tielburg unde l-am învins, apoi la Moscova am avut avantaj, dar am remizat, iar la Bugoino l-am contracarat din deschidere. La Niksić m-am complicat. Și acolo am stat mai bine. Absolut, nu trebuia să pierd. Karpov pînă acum m-a

învins de șase ori, eu pe el de mai puține ori, dar din 1980 toate duelurile noastre au fost egale. Totuși, îl consider pe Karpov cel mai puternic șahist din lume”. Aflat pe ultima listă E.L.O. de abia pe locul 12 cu 2610 puncte, nu demult al doilea în același clasament, campionul olandez declara că este de acord cu propunerea F.I.D.E. de a reduce ciclul campionatului mondial la doi ani, pentru a putea avea șansa de a concura mai des pentru titlul mondial. Întrebat dacă vreun șahist în afara U.R.S.S. poate avea aspirații la titlul mondial în ciclul viitor, Timman comenta: „Aceasta depinde de ambiție. Andersson este un jucător foarte solid, dar nu se angajează suficient în competițiile F.I.D.E. Eu doresc să devin campion mondial și mă voi strădui pentru aceasta. Cred că as putea să-l înving pe Karpov sau pe Kasparov”. Pînă atunci Timman mai are de așteptat turneul zonal din primăvara lui 1985, turneul interzonal din toamna aceluiași an, pentru ca, în caz de reușită, să lupte în meciuri abia în 1986.

Învinsul lui Kasparov în semifinala de la Londra, marele maestru Victor Korcinoi, la aceeași conferință de presă cu Timman, desfășurată la Belgrad cu ocazia meciului de Cupă Partizan — Volmac, retrăia cu tristețe momentele amare ale celor zece partide jucate împotriva lui Garri: „Sînt cu totul de acord, în meci au fost într-adevăr doi Korcinoi. În prima jumătate a meciului am jucat sigur, în a doua parte slab și am pierdut. Se întâmplă asta în șah...” Korcinoi nu a reușit să păstreze avantajul victoriei din prima rundă, nu a fost suficient de obiectiv în aprecierea pozițiilor în partida a doua, a treia și, mai ales, a șasea, unde a avut șanse reale de cîștig. „Cea mai importantă a fost partida a șasea. Dacă as fi cîștigat-o, as fi cîștigat și meciul. După întrerupere am refuzat propunerea de remiză, iar în timpul desfășurării întreprinderii nimeni nu a mai pîrpus împărțirea punctului. O clipă Kasparov m-a privit „enigmatic” și eu l-am întrebat de ce mă privește, dacă vrea să propună remiză. A răspuns „nu” și am continuat să jucăm”. Cuvintele lui Korcinoi sînt pline

de amărăciune, partida a șasea pe care a pierdut-o la mutarea a 77, într-un final de turnuri, jucînd cu turn contra damă de la mutarea 68, neputîndu-se hotărî să cedeze. Această partidă n-o va uita, sigur, niciodată.

Se știe că atunci cînd conduce în clasament sau obține o victorie spectaculoasă, Korcinoi este foarte agreabil, dar nu și atunci cînd îi merge rău. La Londra a avut mari probleme cu organizatorii, „dar nu acesta este motivul pentru care am pierdut. În a doua jumătate a meciului am ajuns să nu mă înțeleg pe mine însumi și am primit slab ajutor din partea secundanților”. Spunînd acestea, Korcinoi ridică privirea oprindu-se la marele maestru iugoslav Velimirovici, care tocmai venea să-l salute și, cu mult reproș, Korcinoi îi spuse: „Ai întîrziat cu șase luni!”, făcînd aluzie la solicitarea acestuia de a-i fi secundant în meciul cu Kasparov. Subliniînd jocul elastic al lui Kasparov, puterea de dăruire a acestuia în timpul partidelor, Korcinoi a adus elogiul fostului adversar: „Kasparov este un tinăr de treabă, joacă foarte bine, cred că îl va distruge cu totul pe Smislov. Dar el nu are o calitate, răbdarea, iar aceasta îi va fi indispensabilă în meciul cu Karpov, Kasparov are fantezie, Karpov rutină”. Putini jucători au cuvinte de laudă la adresa adversarului. Și mai puțin sînt acei care își sfătuesc partenerii învingători! Eclipsa lui Korcinoi de la sfîrșitul meciului desigur că-l va deranja încă multă vreme, dar nu l-a împiedicat să joace excepțional la începutul anului, clasîndu-se pe locul I—II la egalitate de puncte — 10 din 13 posibile — cu un alt candidat la titlul mondial de șah, eliminat și el de același Kasparov, jucătorul sovietic Beliavski, la turneul de la Wijk aan Zee. Meciul dintre Kasparov și Smislov se anunță a fi un adevărat duel al imaginației bazate pe ultimele cuceriri teoretice (Kasparov) și al exactității șahiste transpuse prin prisma principiilor strategice de mare clasă (Smislov).

MARGARETA MUREȘAN ■

Secretul gimnastului...

Cînd Fanni Tardini trece în Bucovina cu trupa, primăvara stăpînește în plin...

Dulcea provincie românească, administrată de la Viena, unduiește în calea solilor vorbirii strămoșești — cei dinții — lumina entuziasmului văilor și colnicelor concentrată în capitala provinciei, să aureoleze împlinirea demult năzuită.

Soarele se strecoară să-galnic prin verdele pomilor primăverii. Mișună fiecare frunză, cit i-o fi...

Au fost trupe nemțești, poloneze, chiar și italiene. Dar acum s-a sfîrșit! Pe strada Lembergului, în sala Hotelului de Moldavie, o trupă românească. Cea a Stefaniei Tardini — Alexandru Vlădicescu. Prima oară limba românească pe scenă! Involburînd iubirea de patrie, dezlănțuînd urale, umezînd ochii... Cei ai lui Arune Pumnul, apropiați de moarte; ai fetelor preoțești, cu cruce; ai Hurmuzăcheștilor, ce atît au așteptat mîntuirea.

În afara soților conducători, în trupă: un al doilea Vlădicescu, Ion Dimitreasca, Albeasca, Evolschi, Constantinescu, Lacea, Romanescu, Chirimescu, Sachelari și comicul, năstrușnic, Comino.

32 de piese! În majoritate repertoriu național: Alecsandri, Millo, Porfiriu, Pascaly, Carada, Mihălescu, Panescu, Halepliu.

La puțin timp de la ridicarea primei cortine, nobilul Alecu Hurmuzaki concretizează în ziarul „Bucovina” înjurirea teatrului asupra culturii naționale. Se împart bilete gratuite școlărilor. Dascălul iubit (scăpat de unguri de la Blaj după ce fusese co-redactorul „Luminătorului” lui Timotei Cipariu) Pumnul, pune sub ochii învățăceilor textele pieselor românești, dosite în biblioteca nepermisă și reprezentate seara la teatru. Gimnazistii știu dinainte despre ce e vorba și unde să aplaude.

„Diva” încîntă, dar mai și zguduie asistența în „Concina” de Alecsandri, „Nebuna de la Șapte Turnuri”, „Dovă orfelină”, „Maria-Tudor” de Victor Hugo.

Între cei care nu se știe ce e cu el, neîlpsit de la serile românești de ajutorare sufletească, numai ochii și urechii, participant pierdut în sensul fiecărei replici și inflexiuni de limbă și de armoniile ei, un copilăndu venit să-și încerce în chiar astă primăvară șansa unor examene particulare. „Tilharul ista, cum îl boscorodise tată-său, căminarul, să-l întorcă la școală după prima fugă, pe jos peste frontieră, pîtit în dosul unei harabale; care pierduse, la cărți, șalul turcesc dat de mamă-sa să nu răcească; cel rămas zălog la birjarul Tirtoc fiindcă nu i se plătiese gazda; este un altul. La așa de scurt timp. În gazdă la Pumnul, unde mai fusese, se dovedește setos de frumusețele minții acestuia, împrumutîndu-i preceptele limbii literare și dogmele naționaliste, deși cu un an înainte nu reușise să treacă clasa. Privatistul, fugit de minia părintească, pare să păstreze ceva în el din foșnetul pădurii de la Iotestii, cu mierle și privighetori... Reprezentațiile teatrale românești îl zăvorăsc ziua în clandestina bibliotecă a Pumnului, unde Alecsandri, Costache Negruzzi, Millo, trec în sufletul însetatului, pentru binecuvîntarea de seară.

Inimosul Arune Pumnul are timp să-l încurajeze jocul cu flori și pulbere de stele, căci trupa rămîne aici pînă la sfîrșitul lui Mai.

Seară de seară, privatistul protos! „Musiu” Alexandru Vlădicescu — de la Millo citire — cum i se spune directorului, face totul cu seriozitate, gospodărește. Are faimă la provincie, conduce trupa cu destoinicie, deși mai puțin înzestrat ca fratele său, Ion Vlădicescu, talent nativ, care „rupe” în orice rol.

Tot timpul dogorit de jarul spectacolelor, al șaptelea copil al asprului căminar află că la epuizarea lor, trupa o să coboare Moldova, și, prin pasul Buzulei, are să se oprească la Brașov. Acolo, 130 de familii s-au angajat să înflăcăreze refînvierea națională, asigurînd reprezentațiile în sala gimnaziului român.

Gimnastul își mîngîie sufletul cu acest secret... Are de altfel un scris caligrafic, citet, indicat copietorilor de role.

Nu spune nimic lui Pumnul. Continuă să nu piardă nici o reprezentație. Se prăpădește de ris, căci, are atîta, haz, firesc, Comino! Umerii Ștefaniei sînt statuari și susțin imaculat inspirația iubirii...

GABY MICHAILESCU ■

Cartea recordurilor (IV)

Longevitate

„Secretul” longevității? Recent, Ministerul Sănătății din Japonia a întreprins o anchetă în rîndul a 1000 de centenari, menită să pună în evidență cauzele longevității. Toți cei interogați au corelat-o cu respectarea unui regim rațional de viață, a orelor de odihnă și alimentație; de regulă, meniul pe care-l folosesc cuprinde peste proaspăt, orez și o mare cantitate de legume. 23% au declarat că detestă carnea. Femeile reprezintă un procent de 80% din totalul centenarilor. Mai puțin de 20% din bărbați sînt fumători și 25% consumă băuturi alcoolice. Concluziile anchetei au arătat că cea mai mare parte din centenari provin din familii ai căror membri au avut o viață îndelungată. Ei își petrec viața la țară, unde lucrează în ferme sau păduri.

Peste 6000 km pe bicicletă în timpul verii siberiene — aceasta e performanța realizată pe parcursul a două luni de Vladimir Khanakov, în vîrstă de 60 de ani. Modest, ciclistul veteran a mărturisit că el a sperat doar să fie la înălțimea unuia dintre compatrioții săi, G. Travine, denumit în anul '20 în Uniunea Sovietică „omul cu cal de fier”, intrucît parcursese în circa trei ani peste 15000 kilometri de-a lungul frontierelor sovietice.

Și noi românii avem globe-trotter-ii noștri. În timp ce alții fac ocolul Pămîntului, rapid, cu avionul, în 44 de ore (1980), Nicolae Ghimpu străbate pe jos, în trei ani, 29 de țări ale lumii, parcurgînd 6000 km numai în Europa. Iar „moș” Drăghia, vechi și pasionat ciclist, în vîrstă de 70 de ani, se mindrește că a făcut Turul Europei pe o bicicletă veche de 50 de ani. Deși sofer de taxi de-o viață, el a preferat „dintotdeauna mersul pe bicicletă.”

„Veteranul” Dinu Cristea concursa alături de Vladimir Kuț la 44 de ani, Iosif Petschowski continua să fie internațional la 37 de ani, hocheistul Gavril Ince era jucător de bază la 40 de ani, Costi Herold juca în naționala de volei la aceeași vîrstă. Cel mai „îndărătnic” a fost Ion Baboie care concursa oficial la peste 50 de ani, iar în prezent participă, cu succes, la campionatele internaționale ale veteranilor.

Totdeauna au existat sportivi care n-au vrut să îmbătrînească: atletul francez Michel Bernard, partenerul lui Jazy, aleargă la 40 de ani 5000 m, stabilînd un record personal (13 47,8), Francis Chichester, temerar navigator, fost mare aviator, pornește la 65 de ani într-o expediție solitară pe oceane (inconjurul lumii), Jean Borotra, învingător cîndva în Cupa Davis, mai este încă, la peste 80 de ani, pasionat jucător de tenis.

Un fost campion olimpic de scrimă, belgianul Paul Anspach, a încetat din viață la... 100 de ani. El a participat la patru ediții ale J.O. (1908—1924), cucerînd șase medalii, dintre care două de aur. De reținut, comparativ, că J.O. s-au inițiat în 1896 și vor atinge vîrsta fostului campion olimpic Anspach în anul 1996.

În închelere, citeva întâmplări amuzante, legate de longevitate. În San Diego (California) se organizează un turneu de tenis pentru doamne de peste 50 de ani. Finala se dispută între May Sutton (75 de ani) și fiica sa, Dorothee (53 de ani). După trei ore de aprigă întrecere, învinge, cu 2 : 6, 9 : 7, 15 : 13, May Sutton,

în tinerețe dublă cîștigătoare la Wimbledon.

De aproape treizeci de ani se organizează la Berlin din R.D.G. un concurs de înot al veteranilor pe 50 m. La start s-au prezentat 604 concurenți. Cei mai vîrșnici aveau 85 de ani. La ultima ediție a cîștigat Willy Stuben din Wittenberg, în vîrstă de numai 81 de ani. „Tinerețea” și-a spus cuvîntul...

Festival internațional la Harrogate, în Norvegia. Senzația zilei, cursa de ciclism de 25 de mile pentru femei, fără limită de vîrstă. Cîștigă Beryl Burton, fostă campioană mondială, acum în vîrstă de 38 de ani. Pe locul al doilea, la peste șapte minute, Denise, La premiere, aplauze, cupe și o sărutare de la Denise, de fapt chiar fiica laureatei, în vîrstă de 19 ani.

La 75 de ani, cicloturistul Edward Delano a parcurs pe bicicletă 5050 km, între Los Angeles și Worcester (Massachusetts), pentru a participa la reuniunea absolvenților Institutului Politehnic din această localitate. El a reeditat călătoria făcută în urmă cu zece ani, în 1970, tot pe bicicletă, și își propune să o repete în anul... 1990, deci la vîrsta de 85 de ani!

Precocitate

În unele țări latine, la mare cinste sînt coridele, vestite mai ales prin toreadorii lor neînfrițați. Cine a auzit de Betty Ford, matadorul din Filipine, fostă manechin și actriță? Nu știm cite victorii poate culege un toreador într-o carieră, dar Betty Ford a ucis pînă acum 114 tauri și este abia la început!...

În sfîrșit, cascadorii. Englezul Roy Allen sare de la 35 de metri pe o pernă de aer nu exagerat de mare, reamintînd parcă săriturile de peste 40 m de la Acapulco, parasuțiștii americani ai lui Red Devils execută figuri acrobateice în grup, Tony Gray, lansat cu un Jaguar la 200 km pe oră pe o rampă înaltă de 2,60 m, realizează o faimoasă săritură peste 25 autoturisme (50 m), iar foarte tinărul Eddie Kidd (18 ani) rămîne vestit prin saltul său cutezător de 33 metri cu motocicletă, deasupra unui rambler de cale ferată, la înălțimea de 27 metri, săritură necesară unei scene din filmul „Hannover Street”!...

Începînd din 1964, și încă mai înainte, înotătorii s-au numărat printre cei dinții sportivi care au coborît mult media de vîrstă a performanțelor. Iată cîțiva copii minune ai natației mondiale: frații Ilse și John Konrads, Shane Gould, Debbie Meyer, Don Schollander, Cornelia Ender. Datorită performanțelor înotătorilor, J.O. de la Tokyo au primit denumirea de Olimpiada recordurilor și a adolescenților.

Schiul a avut și el marile sale talente timpurii: surorile Goitschel, Toni Sailer și J. C. Killy, surorile Lafforgue, Annemarie Pröll-Moser și Marie Therese Nadig, Betsy Clifford, cea mai tinără campioană mondială din istoria schiului (16,6 ani). De fapt, schiul se începe de la 4 ani, chiar dacă n-ai de gînd să ajungi campion olimpic la coborîre sau slalom...

Patinajul artistic este prin excelență sportul vîrștei tinere. Și aici începi la 3—4 ani, la 15—18 devii sau nu devii campion, după 20 faci profesionist, reviste pe gheață sau te dedici carierei pentru care te-ai pregătit. Nume celebre, de neuitat: Sonia Henie și Irina Rodnina, Ondrej Nepela, Alain Calmat, Peggy Fleming, Robin Cousins, Gabriele Seifert.

(Va urma)

CRISTIAN TOPESCU ■
VIRGIL LUDU ■

• „Cite lucruri ce-au fost / se duc... tot mai departe!” •

Lucian Blaga la New York (II)

Totodată, se afirmă că, deși Lucian Blaga, a fost o figură solitară, care s-a menținut la distanță de problemele politice și sociale ale zilei și nu a aparținut nici unei școli, impactul său asupra contemporanilor a fost profund. Influența și originalitatea creației lui Lucian Blaga sînt urmărite atît pe plan filozofic, cit și literar. După prezentarea principalelor lucrări filozofice ale lui Lucian Blaga, autorul articolului subliniază că filozoful român „a încercat să definească unicitatea culturii române pe care a asociat-o cu o lume rurală idealizată”. În legătură cu opera poetică a lui Lucian Blaga, autorul american ține să-și avertizeze cititorii că poezia acestuia „nu este o simplă expunere lirică a ideilor sale filozofice, ci este un răspuns la propria sa sensibilitate profundă”. Analizînd originalitatea poeziei lui Lucian Blaga, istoricul american precizează că poetul român „a îmbogățit poezia cu noi viziuni și tehnici, cu totul diferite de cele ale simbolismului francez care dominase modernismul românesc. Blaga a folosit, de asemenea, miturile la un nivel necunoscut înainte în poezia românească”.

Nu vom stăruia asupra prezentării biografiei și a principalelor etape ale creației lui Lucian Blaga, așa cum sînt înfățișate în „Enciclopedia literaturii universale din secolul al XX-lea”, întrucît acestea sînt bine cunoscute cititorilor noștri și nu vom zăbovi nici asupra temelor principale din creația sa poetică. Retin însă atenția aprecierilor lui Keith Hitchins cu privire la dramaturgia lui Blaga, care, în opinia autorului american, „a elaborat noi forme și noi modalități de expresie. Cele zece piese ale sale sînt, în esență, drame de idei”. Reproducem, de asemenea, concluzia finală a articolului: „putini ar putea nega că opera lui Blaga reprezintă un punct de cotitură în dezvoltarea filozofiei, poeziei și dramaturgiei românești. Iar Blaga este unul din cei mai mari poeți de limbă română și cel mai original filozof”.

Această ultimă idee o vom reintîlni dezvoltată în volumul al VII-lea din „Enciclopedia filozofică”, publicată la New

York în 1972 în editura MacMillan, sub redacția generală a lui Paul Edwards. În articolul consacrat filozofiei românești, semnat de Mircea Eliade, despre Lucian Blaga se afirmă că este „cel mai înzestrat și original gînditor”, precizîndu-se că el este „singurul filozof român care a desăvîrșit un sistem extrem de complex, incluzînd o metafizică cu totul personală, o nouă teorie a cunoașterii și o morfologie detaliată a culturii. În această construcție ambițioasă Blaga a folosit miturile, simbolurile și ideile din tradițiile populare românești, atît religioase cit și laice”. Originalitatea gîndirii lui Lucian Blaga este subliniată și mai puternic prin reliefaarea faptului că în ea „s-a găsit pentru prima dată expresie filozofică a moștenirii autohtone a României”.

În 1981, în volumul „Autobiography; Journey East, Journey West”, apărut la New York, Mircea Eliade îl caracterizează pe Lucian Blaga drept un „maestru al cuvîntului care a realizat o sinteză între traditionalism și modernism”. Reamintim că în 1939 în volumul „Fragmentarium”, apărut la București, Mircea Eliade afirmă că Lucian Blaga este „teoreticianul filozofiei stilului românesc, omul care a scris cel mai mult și cel mai bine la noi despre polivalența culturilor istorice”.

Din volumul „No Souvenirs; Journal, 1957-1969”, apărut în Editura Harper and Row din New York, într-un nou tiraj în septembrie 1983, cititorii americani află cum lucra Lucian Blaga la cărțile sale de filosofie. La 4 iunie 1961, Mircea Eliade își reamintește că în vara anului 1937 la Berna, unde filosoful român funcționa ca diplomat la Legatia României, i s-a relatat că în fiecare dimineață, înainte de a merge la birou, L. Blaga scria două ore într-un caiet. Prima versiune a unei cărți avea 60-80 de pagini. Apoi, L. Blaga dicta soției sale textul, adăugînd și dezvoltînd ideile din prima versiune. Pe acest ultim manuscris Blaga lucra săptămîni sau luni întregi, înainte de a trimite cartea editorului.

Nu putem să nu ne exprimăm regretul pentru faptul că opera filozofică a lui Lucian Blaga este necunoscută cititorilor de limbă engleză. În schimb, creația sa poetică își croiește drum și ajunge să fie difuzată mai bine peste hotare. Astfel, în 1975 a apărut în limba engleză volumul „Poemele luminii”, iar în 1983 s-a tipărit un volum bilingv selectiv din creația poetică a lui Lucian Blaga. Acest ultim volum face parte din seria bilingvă a literaturilor române, scoasă la Chapel

Hill, în Carolina de Nord sub coordonarea lui Augustin Maissen. Antologia cuprinde 16 poeme culese și editate de Michael Taub, profesor asociat la Universitatea de la Chapel Hill, care semnează și introducerea la volum. Cîtam din sumarul volumului poemele „Mirabila sămîntă”, „Eu nu stivesc corola de minuni a lumii”, „Gorunul”, „Sufletul satului”, „Cîntecul somnului” etc.

Apariția acestui volum nu poate fi considerată decît un început; ansamblul operei lui Lucian Blaga își așteaptă încă traducătorii și exegeții în limba engleză. Volumele în versiune engleză publicate în România „În marea trecere” (București, Editura Eminescu, 1975) și „Poemele luminii” (București, Editura Minerva, 1975), deși sînt inițiative laudabile, sînt practic necunoscute la New York, lipsind din marile biblioteci publice. O relativă compensare o asigură prezenta cvasi-integrală a operei lui Lucian Blaga în limba română la New York Public Library, în cataloagele cărora figurează și principalele monografii românești consacrate analizei vieții și operei sale.

Inițiativa — în curs de realizare — a publicării integrale în țara noastră a operei lui Lucian Blaga reprezintă unul dintre cele mai fericite și revelatoare acte de cultură. Se poate anticipa cu deplină temei că tipărirea operelor complete ale lui Lucian Blaga va stimula traducerea și cunoașterea ei în străinătate.

Într-un interviu din 22 octombrie 1981 luat de Mircea Handoca lui Mircea Eliade, acesta din urmă susține că dacă lucrările filozofice ale lui L. Blaga ar fi fost traduse în germană, franceză sau engleză imediat după publicarea lor în românește „sistemul lui Blaga s-ar fi înscris în traectoria filozofică specifică epocii și astăzi și-ar fi avut locul lui în istoria filozofiei moderne”. Timpul nu este însă pierdut, iar deschiderea ansamblului operei sale spre alte popoare va fi un câștig incontestabil pentru cultura universală, deoarece așa cum se afirma într-o scrisoare adresată lui Lucian Blaga la 10 aprilie 1961, cu mai puțin de o lună de zile înainte de trecerea sa în lumea umbrelor, creația sa poartă „glorioasa pecete a unei personalități inimitabile”. Aparținînd marelui tezaur al spiritualității românești în tot ceea ce are ea mai tragic și mai original, opera lui Lucian Blaga aparține în același timp zestrei de valori neperitoare lăsate de geniul popoarelor culturii universale.

IOAN VOICU

Prognoze

Dacă este adevărat ce se spune, că probabilitatea unui nou cutremur de proporții la Tokio în următoarele două decenii se apreciază a fi 99,9 la sută, atunci prospectivile pe termen lung s-ar dovedi, măcar în cazul capitalei nipone, cel puțin inutile. Ceea ce nu înseamnă că specialiștii în prognoze și-au astîmpărat în vreun fel pofta decît făcînd studii de viitor.

Cercetătorii susțin că Japonia ar traversa o perioadă de intense inovații tehnice în chiar a doua parte a acestui deceniu. În ce măsură afirmația se susține prin rezultate concrete? Căci ar fi pistele de acces către acest obiectiv?

În dezvoltarea socială este așteptată o ridicare a standardului de viață, îmbunătățirea condițiilor de transport, prevenirea mai accentuată a poluării și dezastrelor, extinderea nivelului de educație. Se prevede utilizarea și mai largă și distribuția informației în managementul

Industrial, în servicii și la domiciliu, amplificarea utilizării electronicii etc.

În cadrul unei anchete, din 614 subiecte vizînd dezvoltarea, doar 2,3 la sută rămîneau, la data efectuării studiilor, în raza viitorului imediat. În anii '80 ar avea șanse de înfăptuire 67,5 la sută din acestea, în deceniul următor 25,8 la sută, rămînd ca neîmpliniri pentru sfîrșitul de secol 6,4 la sută.

Privesc lista subiectelor date ca sigure în anii ce urmează. Vor fi rezolvate, sau poate la această oră unele sînt deja soluționate: automatizarea completă a aterizării și decolării pe orice fel de vreme; sistemele de control al traficului în orașele mari; controlul automat al navelor; autobuze nepoluante; vase de mare capacitate, de mare viteză, echipate atomic; trenuri care ating 500 km/oră; motoare de avion acționate nuclear.

Fiînd una din țările cele mai dens populate, Japonia conținea între națiunile care experimentează intens mijloace antipoluante. Subiectele frecvent cîntate au fost recrutate din următoarea listă:

fabricarea de fibre sintetice care nu creează electricitate statică; realizarea de observații meteorologice globale prin utilizarea sateliților artificiali; producerea de plastic solubil; clarificarea limitelor superioare admisibile de contaminare a corpului uman; comercializarea de baterii cu capacitate de zece ori mai mare decît a bateriilor convenționale; realizarea de aeroproductoare marine plutitoare; dezvoltarea de computere cu funcții de învățare; stabilirea unui sistem de reciclare și tratament tehnologic complet pentru deșeurile urbane; punerea în funcțiune a unor complexe industriale acționate atomic; reducerea la jumătate a ratei de deces din cauza cancerului, bolilor de inimă și apoplexiei; realizarea de singe artificial capabil să transmită oxigen; aplicarea în procesul educației a cunoștințelor obținute prin clarificarea mecanismelor creierului.

Cu acestea în minte, înainte spre secolul 21!

NEAGU UDROIU

Roza vinturilor

Juan Ramón Jiménez (Spania)

Convalescență

SINGUR tu mă însoțești, prietene soare,
Asemenea unui ciine de lumină lingi
și mină mi se pierde în biana-ți de aur,
frîntă de obosală.

Cite lucruri ce-au fost
se duc... tot mai departe!

Tac

și surid ai domă unui copil,
lăsîndu-mă lîns de tine, soare blind.

...Pe neașteptate, soare, te înalți
paznic fidel al eșecului meu,

și, într-o larmă arzătoare și nebună
latră la fantomele vane

care, umbro mute, mă amenință
din deșertul asfințitului.

DA, sete, sete, sete cumplită!
Dar... lăsați-mi potîrul
gol!

Complezență

INIMA ta și a mea
sunt două stînci înflorite
care împreună curcubeul.

Inima mea și a ta
sunt două lumi în flăcări
care împreună Calea lactee.

Inima ta și a mea
sunt două valuri ce zămislese
privirea nemuririi.

ASEMENEA brizei, tu amintești
vîntul;

marea, asemenea piriului

o amintești;

asemenea vieții, tu amintești
cerul,

tu amintești asemenea morții
pămîntul.

IMPREJURUL creștel
copacului înalt
zboară visele mele.

Sunt porumbel, încoronat
de pure lumini
ce prefără muzică-n zbor.

Cum intră, cum ies
din copacul solitar!
Cum mă prind în mreaja lor
de aur!

POEZIE; rouă
a fiecărei aurore, copil
al fiecărei nopți; proaspăt, pur
adevăr al ultimelor stele
pe tandrul adevăr
al primelor flori!

Rouă; poezie,
cădere matinală a cerului peste
lume!

În românește de
PETRE STOICA

Mondo umano?

A doua dramă Kennedy

Deși nu în aceeași măsură ca în cazul asasinării, acum două decenii, a lui John Fitzgerald Kennedy și în ce privește tragedia moarte a fratelui acestuia, Robert, la aproape cinci ani după președinte, s-a scris mult. Este adevărat, nu în aceeași cantitate ca despre Dallas — noiembrie 1963, însă suficient ca să se sublinieze atît tragedia din familia respectivă, cit și blestemul ce se abătuse asupra ei. Dar, dacă în ce privește primul asasinat, cum se cunoaște foarte bine, în pofida tezei oficiale a unicului trăgător (mediocrul din viața de toate zilele Lee Harvey Oswald) persistă încă misterul apreciat ca perfect din multe puncte de vedere, în a doua întimplare lucrurile au fost descrise frecvent de martori oculari. Asupra lui Bob s-a tras de foarte, foarte aproape, chiar într-o încăpere, din miștile ucigașului, imobilizat pe loc, a fost smuls pistolul cu țeava caldă încă, după ce gloanțele își urmaseră drumul sinistru.

Iată însă, că de la o vreme, un abur de mister reapare și în ce privește acest eveniment ce zguduia America la jumătatea lui 1968, an de alegeri prezidențiale despre care politici, oameni politici, publiciști de marcă și oameni simpli spun că aproape sigur ele urmau a fi cîștigate de Bob care, la acea oră, se află abia într-o cursă, parcursă triumfal, pînă la un punct. Adică pînă în seara de 4 iunie, cînd, împreună cu cei apropiați și cu mil de supăreri, în cunoscutul hotel Ambasador din Los Angeles, Bob Kennedy sărbătorea un nou succes în cursa lui. La un moment dat, el, în loc să traverseze sala de bal pentru a pleca din imobil, a ales bucătăria. Cu rapiditate, și mulțimea a aflat locul, așa încît, în drumul său — ce s-a dovedit a fi ultimul — Bob a întîlnit funcționari de la hotel dar și tineri veniți special aici. Un bucătar șef îl asigură că va cîștiga, Bob e fericit, se oprește să-i mulțumească, îl stringe mina cu căldură și... se aud împuscături.

Seria, ulterior, Boris Yaro, ziarist la Los Angeles Times, pe baza unor mărturii de la mai mulți martori oculari: „Cînd omul a tras, Kennedy s-a dat înapoi spre congelatorul din bucătărie. S-a îndoit și a dus minile la față”. Cel care a tras din față avea o piele măslinită și s-a dovedit a se numi Sirhan Bishasa Sirhan.

În timp ce din bucătăria de la Ambasador știrea se răspîndea cu iuteală în țară, iar acolo alergau polițiști spre a reconstitui faptele și a-l descoperi pe ucigaș sau pe complici — dacă sînt —, ziaristi, în același scop, dar pentru a informa opinia publică, Bob agoniza, iar soția lui, Ethel, cea care-i dăruise șapte copii, era sub imperiul șocului imens.

Medicul legist șef din Los Angeles, Thomas Noguchi, abia stînsese lumina și se culcase, soția venind mai tîrziu, după ce privese la televizor ultimele știri, potrivit cărora McCarthy (un contracandidat al lui Bob la investitura partidului), „se ținea bine” dar ziaristi își mențineau pronosticul: „Kennedy va cîștiga” (investitura n.n.). Cu această informație, medicul ațipise cînd a sunat telefonul. Un colaborator al său îl informa că s-a tras asupra lui Robert. Imediat, dr. Noguchi a deschis televizorul văzînd, în acele clipe, cum avea să scrie mai tîrziu, pe ecran, fața (fetei) Sandy Serano, una dintre responsabilele (grupării) „Tinerii pentru Kennedy”. Cu o voce înăbușită, ea povestea unui ziarist, că ieșise pe terasă la aer în timp ce senatorul victorios comenta (succesul) înăuntru. Deodată, spunea ea, o față cu o rochie albă cu buline a ieșit din hotel alergînd și strigînd: „L-a doborât!”

Să reținem cuvintele întrucît, asupra lor, dr. Noguchi va reveni în cartea sa „Caroner” apărută luna trecută și de care ne vom ocupa data viitoare.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

După „Für Dich” — R.D.G.

„Dacă n-am avea atâtea defecte nu ne-ar face atîta plăcere să le observăm pe ale celorlalți”

(La Rochefoucauld)

FĂRĂ
PREJUDECAȚI

• Moda, între „inițiatori” și „imitatori” • Cite individualități, atîtea stiluri? •

Să rememorăm. A existat o modă a pantalonilor strimți, a pantalonilor care trebuiau trasi cu lingura de la pantofi. Era o modă care a făcut explozie imediat după război. O modă asortată uneori cu haina policromă, stridentă chiar, în carouri mari, arborînd revere extravagante. O modă cu pantofi înalți, pe tălpi groase, de crep și în culori de un prost gust strigător la cer. Dar moda pantalonilor strimți și căreia i s-a spus la un moment dat „malagambistă”, nu a reprezentat o oroare din punct de vedere vestimentar și în nici un caz o modă în exclusivitate de împrumut, taxată ani de zile cu interjecții și excomunicări fulminante. A intrat apoi în circuit moda pantofilor cu toc cui la femei. O modă care pune într-un fel mai subtil în valoare frumusețea unui corp sensibil armonizat și care împrumută obligatoriu și o ținută de o elegantă coregrafică. Moda aceasta a pantofilor cu toc cui s-a combinat cu anumite rochii bufante, rochii spumoase, eterate, „parasutate”, în culori vii și în imediata vecinătate a orchestrelor în alături strălucitoare, a paharelor de pepsi-cola și coca-cola. Mulți dintre noi își mai amintesc cum, dintr-o eroare sau pur și simplu din ignoranță și dogmatism extensibil, băutura răcoritoare cu acest nume a fost „fluiertă” ca decadentă, depravată, tipică pentru o societate în descompunere și ca atare repudiată. Cam în același timp s-au aruncat în arena publică detractorii pantofilor cu toc cui, pantofi taxați drept cosmopoliti. Rochiile largi, cu jupon stil italian, au fost de asemenea renegate iar purtătoarele lor trimise la început acasă de la reuniuni. Tocmai atunci un dans „ciudat”, numit „cha cha cha” a făcut pe unii tineri să fie admonestați și chiar sancționați. Motivul? Imitații de tip burhez. Pantaloni evazați, în stil marinăresc, veniți în vestimentație după un enorm succes de casă înainte de război, au fost decorați de către unii inestetici, risipitori și de împrumut de pe alte meridiane. Și cu toate acestea, vă mai amintiți, pantalonii evazați și chiar pantofii cu toc cui s-au impus. „Imitatorii” au fost lăsați să se simtă în largul lor. Moda s-a impus. Apariția modei „mini”, a rochiilor scurte, uncori exagerat de scurte e adevarat, a declansat un tir de invective și de intervenții concrete mergînd pînă la tăierea fustelor cu foarfece și la apostrofări foarte colorate în locuri publice. Dar și moda „mini” s-a impus pînă la urmă, oamenii s-au obișnuit cu ea, considerînd că oferă și delicii estetice. Moda „maxi”, venită în vitrină ca reflex parca la moralitatea contestată a rochiilor prea scurte a inundat lumea și a stîrnit oricum mai puține reproșuri din partea puritanilor și celor asediați de false pudori. Moda „mini” revine acum, dar cu ezitări.

Se întimplă ca moda să se amestece, ca stilurile să se interfereze, ca epocile să intre în retrospective vivante, ca diferitele curente să se impună simultan și vestimentația să devină de o varietate șocantă deconcertantă. Cite individualități, atîtea stiluri. Din cînd în cînd însă, cite un „curent” cum e, acum, acela al jambierelor, care provine din echipamentul sportiv și chiar din limbajul sportiv (ca denumire) să ajungă o modă. Prin urmare, un accesoriu asupra căruia la un moment dat creatorii de modă s-au oprit adăugîndu-i cu fantezie elemente de decor și culoare, dîndu-le un pigment estetic dar păstrîndu-le scopul profund utilitar prin aceea că în timp de iarnă tin cald! Chiar și în fața acestui accesoriu vestimentar s-au găsit și se mai găsesc oameni gata de excomunicări, intoleranți la un curent nevinovat al modei, gata să sancționeze pe purtătorii săi, considerînd că din moment ce reprezintă deocamdată o abatere de la o anumită ținută considerată standard, reprezintă un afront la opinia publică. Și cum purtătorii jambierelor colorate, cadrilate, zebrațe — crosetate adeseori prin „efort” personal, pentru că industria prinde greoi din mers o modă — sint tineri, li se oferă degetul arătător și stînga-mprejur de la unele manifestări tineresti.

Credem că mai înainte de a dezbate unele probleme de modă în rîndul tinerilor este necesar să subliniem o constatare: orice modă a fost la început contestată. Cei doi poli complementari ai modei sint „inițiatorii”, adică „creatorii” ei și „imitatorii”. Prin urmare, pare că moda este o simplă preluare, prin extensie, a unor modele de comportament, a unor atitudini sau puncte de vedere, a unor tendințe sau preferințe estetice. **Ce anume stă la baza modificărilor, unora fulgerătoare, ale modei?** Din discuțiile purtate cu elevii ai Liceului de arte plastice „Nicolae Tonitza” din București, am reținut următoarele: **Felix Lupu:** Moda vine dintr-o nevoie a omului tînr de a evada din unele forme gata construite ale vestimentației și din nevoia de a se pune pe sine mai frumos în valoare, în cotidian. **Oana Olărescu:** Moda reprezintă impulsul oricărui tînr de a contesta alte cline ale vestimentației, reprezentînd nevoia sa de a fi original. **Alexandra Stoeneșu:** Moda e un curent de opinie, de optică asupra esteticii cotidiene; moda constituie o tendință a tînrului de a se adapta rapid exigențelor estetice ale timpului pe care îl trăiește.

Doina Constantinescu: Moda înseamnă un acord între exigențele societății, ale unei civilizații care datorită evoluției rapide, mai ales a mijloacelor de informare, a descoperirilor științifice și tehnice, impune un alt comportament, o altă atitudine față de estetica îmbrăcămîntii.

Spre ce evoluează moda pe care o adoptă tinerii în acest moment al evoluției artei vestimentației? **Alexandra Stoeneșu:** Nu as putea spune că există o anumită linie a modei pe care să ne-o însușim fără o preluare și o prelucrare critică, mai ales individuală, la nivelul

Ateneu, într-alt fel pentru un concert de muzică tînră, în alt fel la școală etc. Esențial este să rămînem în limitele bunului gust, să nu frizăm indecența sau Kitschul. **Oana Olărescu:** Ideal ar fi, și spre asta cred că tindem, să adoptăm, să ne confecționăm, chiar cu mijloace proprii, adică să ne lucrăm chiar noi, o îmbrăcăminte comodă care să se poată oia, cu unele retusuri și accesorii, pentru diferite ocazii. Avem timp din ce în ce mai puțin de mari schimbări de costumatie într-o zi. Prin urmare, cred că moda noastră, a tinerilor, trebuie să țină cont

vă puteți crea singuri un unic mod de vestimentație. **Ați fost vreodată apostrofați pentru felul în care vă îmbrăcați?** **Felix Lupu:** Personal, nu. Nu mă îmbrac extravagant. Mă aflu, aproape permanent, în haine de lucru. Dar, fără indoială, accept cu mai mare dezinvoltură decît alții, poate, un fel original de a se îmbrăca al tinerilor din generația mea. Mulți tineri din generația mea însă nu știu să se îmbrace (și nu numai pentru că ar fi costisitor din punct de vedere pecuniar) pentru că nu-i interesează prea mult felul în care se prezintă în societate. În acest sens cred că mijloacele de mass-media ar trebui să facă mai mult pentru a ne informa asupra frumuseții în vestimentație, pentru a educa publicul să acorde o mai mare atenție modului în care se îmbracă. **Oana Olărescu:** Am fost apostrofată de cîteva ori pentru un cojoc mai original sau pentru o fundă pe care mi-o prind altfel în păr. Lucrul m-a contrariat pentru că nu eram îmbrăcată urît și nici frapant. Pentru mulți reprezintă însă un șoc ieșirea din comun, din cenușu. **Alexandra Stoeneșu:** Pe unii am auzit că îi deranjează, de pildă, jambierele colorate sau cu diferite modele. Nu e o modă descoperită de noi, e o modă împrumutată, dar, după părerea mea, e frumoasă cînd e adaptată la o anumită constituție fizică, la o anumită siluetă, și e inspirat confecționată, adică croșetată. Ca să nu mai vorbesc de faptul că e un accesoriu potrivit pentru anotimpul de iarnă. Imi imaginez că va fi greu de purtat moda jambierelor vara. **Doina Constantinescu:** Cred că tinerii trebuie lăsați să se îmbrace pe măsura vîrstei lor și nu să li se impună rigid o anumită uniformă în afară de cea școlară. Tendința modei la tineri e spre o îmbrăcăminte ușoară și viu colorată. E firesc. Avem timp să fim și sobri la alte vîrste. Deși, eu fac parte din categoria acelor care cred că îmbrăcămîntea trebuie să fie colorată toată viața, adică la toate vîrștelor. Putem rămîne tineri și în felul acesta, nu numai în spirit.

Intr-o trecere în revistă a raioanelor Magazinului tineretului de pe Calea Dobrobanți din București am constatat că reprezentanții industriei, ca și aceia ai comerțului, în general, cont de tendințele modei și testul cel mai bun pentru aprecierile cumpărătorilor îl oferă produsele care se vînd imediat și care sint cerute de tineri. Produsele care au ieșit din atenția modei rămîn în galantare și adeseori sint transferate în vitrinele cu prețuri reduse și la solduri. Intr-un singur magazin, destinat tineretului, se poate face o constatare de ordin general după fluxul și refluxul cumpărătorilor la standuri, la raioane. Care este această constatare? Că în materie de modă lupta dintre nou și vechi este uneori mai agitată decît în alte domenii. În acest sens moda se confundă întotdeauna cu noutatea. Moda este în contradicție permanentă cu vechiul, cu banalul, cu tot ceea ce este comun și reprezintă un poncif. Orice modă se impune printr-o anumită valoare estetică dar și utilitară. Ceea ce înseamnă că moda se confundă întotdeauna cu frumosul, cu ceea ce este mai frumos astăzi față de ieri și mine față de azi. În felul acesta uritul se confundă cu vechiul, cu elementele de vestimentație care sint abandonate chiar de mersul înainte al societății, al gusturilor, de succesiunea generațiilor. Tinerii, firesc, sint mai ales de partea noului, pentru că reprezintă un punct de vedere nou asupra lumii în care se pregătesc să intre, să se angajeze, a viitorului pe care îl imaginează. Dar, oricum, moda, mai ales la tineri, care se adaptează mai ușor la noile exigențe estetice, reprezintă o manifestare a efemerului. De aceea, credem, merită reținută o observație a elevului **Felix Lupu:** Nu toți își pot permite să fie la modă. Se adaptează rapid la modă cei care au mai ales posibilități materiale să-și schimbe des vestimentația. Uneori moda reprezintă un lux, alteori un fenomen de snobism, de aroganță și degenerează alteori în prost gust. Pentru că totul depinde de modul în care fiecare tînr reușește să se îmbrace subliniindu-și trăsăturile individuale. În felul acesta moda poate fi chiar negată. Fiecare se îmbracă după cum simte că e bine și se pune în valoare pe sine. A fi tînr nu înseamnă a ține cont, neapărat, de modă. Cea mai bună modă e cea comodă, cea mai bună vestimentație e cea în care te simți cel mai bine la lucru și cu diverse ocazii mai mult sau mai puțin festive ale vieții.

Adevărul este că adeseori, mai ales la tineri și mai ales la fete, a fi la modă implică extraordinare ambiții, obsesii și, din păcate, prejudecăți. Dar, contestarea dreptului la originalitate în îmbrăcăminte și chiar în comportament a tinerilor este o eroare. Rezistența la unele fenomene ale modei din partea reprezentanților altor vîrste este firească și uneori de înțeles. În nici un caz de condamnat. După cum tendința tinerilor de a fi la modă, de a fi în pas cu toți cei din aceeași generație, nu poate fi impusă. Mai ales că ne aflăm în zona efemerului. Modele trec. Vin altele. Pot fi contestate dar în nici un caz sancționate.

ADRIAN DOHOTARU ■

Orice modă
a fost la început
contestată

Fotografii de ELENA GHERA ■

gustului estetic al fiecăruia. În ce mă privește cred că e la modă tot ceea ce avantajează din punct de vedere vestimentar și-l distîng pe un tînr de alt tînr, evidențiindu-i personalitatea. Prin urmare, nu sint adepta unei anumite mode standard. **Felix Radu:** Felul în care ne îmbrăcăm noi, tinerii, tine de nivelul nostru de cultură, de mediul în care trăim fiecare, de preocupările noastre, de mediul în care pătrundem cu diferite ocazii. Ne îmbrăcăm într-un anumit mod pentru o petrecere de seară între colegi și prieteni, într-alt fel pentru un concert la

de timpul din ce în ce mai comprimat care ne stă la dispoziție pentru a ne face mai frumoase, mai frumoși unii pentru alții, în societate. **Doina Constantinescu:** Opțiunea noastră în materie de modă tine de libertatea noastră de a ne manifesta în viața de toate zilele, de libertatea de a ne crea singuri sau de a ne impune singuri un anumit stil, o anumită linie elegantă, rafinată și cit mai simplă. **Dumneavoastră, mai ales cei de la liceele de artă, cunoașteți mai bine evoluția gustului în arta îmbrăcămîntii. Pe deasupra, aveți imaginația exersată și**

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

„Să fie pace și să ne iubim“

● O întâlnire mai puțin obișnuită la Herculane ● Debuturi interesante la Reșița ●

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Anonimi la drum de seară

Localitatea: Băile Herculane, 13 februarie 1984, un salon al hotelului Roman.

Spectatori: Prietenii ai cenaclului și ai lui A. P., care așteptau de câteva ore, într-o atmosferă de intimitate pe care o meritau din plin cei ce ascultau cu sfială, parcă nevenindu-le să creadă că se cîntă într-adevăr, și asta pentru ei.

Atmosfera: De prietenie și de bucuria românului cărui îi intră în casă, cînd ninge, un drumet să se încălzească și să presimtă împreună, în taină, primăvara.

Calitatea spectacolului: Foarte bună.

Aportul organizatorilor: Esențial, mai ales că era vorba de un singur organizator — directorul stațiunii, admirabilul nostru prieten, poet adevărat și artist amator, Ilie Cristescu.

Plecasem, duminică 12 februarie din București, cu gînd să ajungem seara la Herculane și să dormim acolo. Ningea. Jos era gheață. Ajungem la Craiova pe înserat. Încercăm să mîncăm la restaurantul hotelului „Jiu”. În contrast cu întregul hotel, restaurantul respiră o atmosferă de birt, este atîta fum, atîta murdărie și indolență, iar astea toate, ca și cele două femei care abia pot fi despărțite, fiindcă voiau să ducă pînă la victoria finală o luptă dintre ale cărei resorturi numai alcoolul nu mai era o taină, ei bine, toate acestea și altele încă, nu în braseria indescritibilă, toate astea au loc în restaurantul pe care orice control al Sanepidului l-ar închide, numai că la Craiova trebuie dezinfectat probabil întii Sanepidul. Evident, ne decidem să mîncăm la Herculane, unde ne propunem să ajungem cit se poate de repede. Dar ne grăbim — vitează legală — doar pînă la postul de control de la Ișalnița. Acolo, găsim mașina de 17 tone care transportă toată aparatura și instalațiile de sunet și lumini. Un supporter de la circulație a luat actele șoferului și a plecat cu ele fără să-i dea măcar o dovadă — cum era legal și cum era obligat să facă — să-i lase posibilitatea de a se mișca, avînd în vedere scopul muncii sale. Ni se spune că i s-a reproșat că ar fi circulat cu 62 km pe oră. Dar cenaclul are și prieteni. Ajunși după miezul nopții la Herculane, tragem la hotelul Roman. Gazde admirabile ne extrag din iarnă și ninsoare.

Cînd, în salonul de la etajul II în care am luat masa, trupa Flapo a descoperit

podiumul orchestrei și bateria, am crezut că se joacă. Dar, în scurt timp, jocul devenit frumos îi prinde pe toți. Pe neașteptate, toți membrii cenaclului contribuie la acest joc ce devine spectacol. Puținii spectatori care sînt majoritatea oameni din personalul care a acceptat să ne aștepte numai ca să nu ne culcăm nemîncați, acești oameni buni sînt mai cu seamă mirați: pentru ei, chiar numai pentru ei? Această uimire a fost cea mai frumoasă recompensă pe care o putea primi cenaclul — acest aliaj de generozitate, de bunătate, de luciditate, de muzică și poezie. Dar cîntecele cenaclului se pot asculta oriunde cu aceeași bucurie ca în sala unui teatru. De la „Foaie verde nteacă seacă” la „O singură Putnă” și „Doina lui Lucaci” trecerea este de suflet și numai intimitatea pe care o creează ansamblul său îngăduie cenaclului să-și poarte auditoriul de la tumultul lui „Ioane, Ioane” la inefabilul poeziei „Un gînd de iarnă”. S-au cîntat și cîntece mai vechi ale cenaclului. Cîntecul „Minerii” interpretat de Vasile Selcaru a emoționat ca la începutul carierei acestei piese, iar asta nu se întimpla la gura unei mine, ci aici, pe drumul cenaclului. S-a mai cîntat și „Coloana infîntului”, ba chiar și „Colindul Ceahlăului”, de care nu demult s-au înfiorat mil de suflete în Moldova, la Piatra Neamț. După un cîntec maramureșean, întimplarea de muzică și poezie a unor drumeti la vreme de iarnă între gazdele lor se încheie cu „Cîntecul lui Ștefan cel Mare”.

Reșița în haine de lucru și de poezie

Localitatea: Reșița, 13 februarie 1984, ora 18, Sala Polivalentă „1 Decembrie 1918”.

Număr de spectatori: 5.000.

Atmosfera: De receptare ce părea medie la început, însă deosebit de caldă apoi, într-o sală de oameni mai interiorizați, mai trudiți, dar bucurosi în profunzime de întâlnirea cu muzica și poezia Cenaclului Flacăra.

Noutăți: Fabry Aladar a interpretat în premieră în cenaclu cîntecele sale „Melancolie” (pe versuri de Virgil Carianopol) și „Duhul lui Iancu” (versuri A.P.), precum și un cîntec popular în limba sa maternă, limba maghiară. Au debutat: Lăpăduș Atila — 23 de ani, zugrav (care a interpretat formidabil compoziția sa „Drum în trecut”, pe versuri de A. P.), Eugen Coleer — 27 de ani, strungar (inter-

pretînd și el o splendidă compoziție proprie, cu chitara ținută invers — e stîngaci — piesa „Călărețul”, pe versuri de Constantin Ottescu), umoristul Petre Pistriceanu — 24 de ani, frezoz, formația SOLARIS: Gabriela Gross — 17 ani (solistă), Vasile Neamțu — 25 de ani (chitară armonie), Marius Bejenar — 25 de ani (chitară bas), Valentin Baranyai — 19 ani (orgă), Francisc Covrig — 21 de ani (saxofon), Cristî Orleanu — 25 de ani (baterie), toți muncitori la Reșița, Victor Babiak — 23 de ani.

Calitatea spectacolului: Foarte bună.

Aportul organizatorilor: Excelent. Întreg activul județenei U.T.C. și de la municipiu a muncit pentru organizarea spectacolelor de la Reșița în frunte cu primul secretar al comitetului județean Caras Severin al U.T.C., tovarășul Lazăr Rădoi, și primul secretar al comitetului municipal U.T.C., tovarășul Gheorghe Ciorbă, cărora le-au stat mai aproape în acest efort comun tovarășii Floarea Todoran, secretar cu probleme de propagandă al Comitetului județean U.T.C., și Carol Wolf, șeful secției gospodărie la același nivel.

Spectacolul este deschis de trupa de hard rock din București, condusă de Adrian Ilie „Incognito” (Dan Bittman, Anton Hașiaș, Nic Dinescu). Între marile succese ale serii este cel obținut „acasă” de muncitorul reșițean Cristian Bulcă, acest interpret remarcabil al propriilor sale compoziții. Culmea spectacolului reșițean din 13 februarie se înregistrează la „O șansă păcii” — reluat de sala întreagă. (E drept că urcușul pînă aici fusese clă-

dit pe momentele create de „Jurămintă la Putna”, „Cîntecul lui Ștefan cel Mare”, „Iancu la Tebea”, „Trăiască România și „Treceți batalioane române Carpații”). „Să fie pace în lume” este cîntat de întregul cenaclu, acum cînd Carmen Antal îl murmură doar în recreanți, la școală. Dar sala îl reia și-i tună refrenul senzațional. „Cele mai frumoase momente ale serii — se adresează A. P. spectatorilor — au fost într-adevăr cele dedicate patriei și păcii, cînd dumneavoastră ați fost divini, Mulțumim și continuăm”. Trupa din Nord (Octavian Bud și Emilian Onciu), Cristian Minculescu, Vali Șerban, Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă sînt în continuare marile succese care strălucesc în această seară de muzică și poezie, încheiată cu un minut înainte de începutul zilei de 14 februarie, după ce sala răspunde cu entuziasm în cor imens la cuvintele lui A. P.: „avem a vă face o propunere extrem de importantă, iată-o”: (tot cenaclul) „Să fie pace și să ne iubim”.

În ziua de 14 februarie, membrii Cenaclului Flacăra au vizitat Întreprinderea constructoare de mașini „Reșița”, unde muzeul uzinei a fost prezentat de președintele C.O.M., Grigore Tănăsă, iar un motor naval de 30.000 C.P. a fost prezentat — în stadiu avansat la realizare — de către șeful de secție Iosif Gurămare. Au mai avut loc ședințe de lucru ale cenaclului.

DORIN GHERGHINESCU

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209.

PROGRAMUL CENACLULUI

Vineri 17 februarie — Timișoara
Sîmbătă 18 februarie — Timișoara
Duminică 19 februarie — Timișoara (De fiecare dată în sala Olimpia)
Miercuri 22 februarie — Brăila, Sala Sporturilor
Joi 23 februarie — Galați

Vineri 24 februarie — Galați
Sîmbătă 25 februarie — Galați (Sala Sporturilor, de fiecare dată)

Toate spectacolele încep la ora 18.
Datorită unei mari afliuențe de public, dar și datorită gazdelor fără egal care au fost activiștii județenei U.T.C. Iași pentru Cenaclul Flacăra și conform promisiunii, cenaclul se va întoarce în județul Iași unde va fi prezent de la 27 februarie la 4 martie 1984.

Organizatorii din alte județe care doresc să invite Cenaclul Flacăra sînt rugați să ni se adreseze acum.

Între 23 și 25 februarie, la Galați se desfășoară a șasea ediție a Festivalului-concurs de creație și interpretare pentru poezie și muzică tînă „Baladele Dunării”. În aceste zile, programul festivalului va fi urmat, în aceeași Sală a Sporturilor, de spectacolele Cenaclului Flacăra.

Flacăra Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30; audiențe — 25 58); PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Cornel Nistorescu, Ilie Purcaru, Nicolae Grigore, Ion D. Goia, Dumitru Constantinescu — 25 66); PROBLEMELE CULTURII (George Arion, Adrian Dohotaru, Horia Pătrașcu, Victor Niță — 14 57); PROBLEMELE NOULUI (Ovidiu Ioanițoiaia, Oprea Georgescu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28); PROBLEMELE REVISTEI (Dorin Gherghinescu, Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU